

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie

Studijní obor: Učitelství geografie pro SŠ

Pavel Peterka

**ZMĚNY LYŽAŘSKÉ INFRASTRUKTURY A JEJÍHO VYUŽITÍ
V KRUŠNÝCH HORÁCH V POSLEDNÍM DESETILETÍ**

**THE CHANGES OF SKI INFRASTRUCTURE AND ITS USE
IN THE KRUŠNÉ HORY IN THE LAST DECADE**

Diplomová práce

Praha 2015

Vedoucí práce: RNDr. Dana Fialová, Ph.D.

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé práce RNDr. Daně Fialové, Ph.D. za cenné rady, ochotu, vstřícnost a čas, který mi věnovala. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě podporovali v průběhu celého mého dosavadního studia.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla použita k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne .....

.....

podpis

Abstrakt:

Diplomová práce je zaměřena na sjezdové lyžování, které tvoří společně s běžeckým lyžováním nejvýznamnější aktivitu zimní části turistické sezóny. Sjezdové lyžování má v Česku dlouhou tradici a nachází se zde velké množství lyžařských středisek. Jedním z významných regionů sjezdového lyžování Česka jsou Krušné hory. Vývoj cestovního ruchu v Krušných horách je oproti jiným pohořím Česka specifický. Po roce 1948 byly některé části území nepřístupné, jelikož se jednalo o příhraniční pásmo. V dalších letech byly poničeny vlivem těžby hnědého uhlí. Práce analyzuje změny, ke kterým v průběhu mnoha let v Krušných horách docházelo. Zvláště se práce zaměřuje na období posledních deseti let. Druhá část práce v rámci dotazníkového šetření ukazuje, zda je využit potenciál Krušných hor ústeckými školami. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, kde ústecké školy pořádají své lyžařské výcvikové kurzy a jaké jsou hlavní priority pro výběr lokality.

Klíčová slova: cestovní ruch, lyžování, lyžařský výcvikový kurz, Krušné hory

Abstract

The theme of my thesis is focused on downhill skiing which together with cross country skiing is the most important activity of winter tourist season. The downhill skiing has got a long tradition in the Czech Republic and there are a large number of ski resorts. One of the most important regions of downhill skiing in the Czech Republic is Krušné Hory. The development of tourism in the Krušné hory is very specific compared to other Czech mountains. After 1948, some parts of the territory inaccessible, as it was a border zone and in the following years they were destroyed by coal mining. The thesis analyzes the changes that were caused over many years in the Krušné Hory. This thesis is focused on the last ten years. The second part of the questionnaire survey shows the potential of the Krušné hory which is used by the schools in Ústí nad Labem. The main aim of the questionnaire was to find out where the schools from Ústí nad Labem organize their ski courses and what are the main priorities for the selection of the locality.

Keywords: Tourism, skiing, ski courses, Krušné hory

Obsah

Seznam zkratk, tabulek, grafů, obrázků, schémat, kartogramů, příloh.....	5
1 Úvod.....	9
2 Metodika práce.....	12
3 Rešerše zdrojů.....	16
4 Základní užitá terminologie cestovního ruchu.....	20
5 Lyžování.....	27
5.1 Historie lyžování.....	27
5.2 Počátky českého lyžování.....	29
5.3 Sjezdové lyžování.....	30
5.4 Běžecké lyžování.....	34
6 Charakteristika oblasti Krušných hor z hlediska cestovního ruchu.....	36
7 Charakteristika analyzovaných areálů v Krušných horách.....	49
7.1 Klínovec.....	50
7.2 Boží Dar.....	57
7.3 Plešivec.....	61
7.4 Zadní Telnice.....	65
7.5 Bouřňák.....	68
8 Projekty analyzovaných areálů podpořené v rámci ROP Severozápad.....	72
9 Lyžařský výcvikový kurz.....	75
9.1 Historie školního lyžování.....	75
9.2 Metodické pokyny k organizaci LVK.....	76
9.3 Příprava a zajištění LVK.....	77
10 Výsledky dotazníkového šetření.....	79
11 Závěr.....	86
12 Zdroje.....	91

Seznam zkratk

ACR	–	Aktivní cestovní ruch
CHKO	–	Chráněná krajinná oblast
CK	–	Cestovní kancelář
CR	–	Cestovní ruch
ČSSR	–	Československá socialistická republika
EIA	–	Vyhodnocení vlivů na životní prostředí
EU	–	Evropská unie
FIS	–	Mezinárodní lyžařská federace
LVK	–	Lyžařský výcvikový kurz
MS	–	Mistrovství světa
NP	–	Národní park
NUTS	–	Klasifikace územních statistických jednotek
ORP	–	Obec s rozšířenou působností
RČs	–	Republika Československá
ROH	–	Revoluční odborové hnutí
ROP SZ	–	Regionální operační program Severozápad
RVP	–	Rámcový vzdělávací program
SC	–	Sport centrum
SŠ	–	Střední škola
ŠVP	–	Školní vzdělávací program
UNWTO	–	Světová organizace cestovního ruchu
ZOH	–	Zimní olympijské hry

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1: Infrastruktura pro sjezdové lyžování v Česku (2008)
- Tabulka č. 2: Infrastruktura pro sjezdové lyžování ve vybraných pohořích ČR k roku 2015
- Tabulka č. 3: Změny Infrastruktury ve vybraných pohořích ČR mezi lety 2008 a 2015
- Tabulka č. 4: Nárůst délek sjezdovek a přepravní kapacity ve vybraných areálech Krušných hor v letech 1995 až 2015
- Tabulka č. 5: Procentuelní nárůst v délce sjezdovek a přepravních kapacit ve vybraných areálech Krušných hor v letech 1995 až 2015
- Tabulka č. 6: Lyžařské vleky a lyžaři využívané lanovky a krajinně rekreační potenciál vybraných obvodů ORP k roku 2010
- Tabulka č. 7: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami.
- Tabulka č. 8: Charakteristika vybraných klimatických podoblastí (1901 – 1950)
- Tabulka č. 9: Projekty podpořené z ROP Severozápad v rámci výzvy 21
- Tabulka č. 10: Stav projektů v rámci ROP SZ v analyzovaných areálech ke dni 10. 8. 2015
- Tabulka č. 11: Ročníky základních a středních odborných škol v Ústí n. L. zúčastňující se LVK ve školním roce 2014/2015
- Tabulka č. 12: Místa pořádání LVK školami v Ústí n. L. ve školním roce 2014/2015

Seznam grafů

- Graf č. 1: Vývoj kapacity lanovek a vleků (přepravených osob za hodinu) v areálu Klínovec v letech 1995 – 2015
- Graf č. 2: Vývoj délky sjezdovek v areálu na Klínovci v letech 1995 – 2015
- Graf č. 3: Počty studentů ZŠ, SŠ a gymnázií zúčastňujících se LVK ve školním roce 2014/2015
- Graf č. 4: Význam jednotlivých kritérií při výběru lokality pro LVK

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1: Kapacita a vybavenost lyžařských středisek – Krušné hory (2006)

Seznam schémat

- Schéma č. 1: Rozdělení infrastruktury CR se zaměřením na lyžařský CR

Seznam kartogramů

Kartogram č. 1: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami. (2010)

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Lyžařské areály Krušných hor 2015 (Řazené podle délky sjezdových tratí)
- Příloha č. 2: Technické zasněžování a osvětlení sjezdovek analyzovaných areálů k roku 2015
- Příloha č. 3: Lyžařské areály Krušných hor v sezóně 2014/2015
- Příloha č. 4: Dotazník pro výzkum LVK na školách v Ústí n. L.
- Příloha č. 5: Místa pořádání LVK ústeckými školami ve školním roce 2014/2015
- Příloha č. 6: Schéma lyžařského areálu Klínovec
- Příloha č. 7: Sjezdovky lyžařského areálu Klínovec (sezóna 2014/2015)
- Příloha č. 8: Lanovky a vleky lyžařského areálu Klínovec (2015)
- Příloha č. 9: Schéma lyžařského areálu Boží Dar
- Příloha č. 10: Schéma nově vybudovaného areálu Boží Dar - Hranice
- Příloha č. 11: Sjezdovky lyžařského areálu Boží Dar – Neklid
- Příloha č. 12: Sjezdovky lyžařského areálu Boží Dar – Novako
- Příloha č. 13: Lanovky a vleky lyžařského areálu Boží Dar – Neklid
- Příloha č. 14: Vleky lyžařského areálu Boží Dar – Novako
- Příloha č. 15: Schéma lyžařského regionu Boží Dar – Klínovec - Fichtelberg
- Příloha č. 16: Schéma lyžařského areálu Plešivec
- Příloha č. 17: Sjezdovky lyžařského areálu Plešivec
- Příloha č. 18: Lanovky a vleky lyžařského areálu Plešivec
- Příloha č. 19: Schéma lyžařského areálu Telnice
- Příloha č. 20: Sjezdovky lyžařského areálu Telnice
- Příloha č. 21: Lanovky a vleky lyžařského areálu Telnice
- Příloha č. 22: Schéma lyžařského areálu Bouřňák
- Příloha č. 23: Sjezdovky lyžařského areálu Bouřňák
- Příloha č. 24: Vleky lyžařského areálu Bouřňák
- Příloha č. 25: Lyžařské areály Krkonoš k roku 2015
- Příloha č. 26: Lyžařské areály Jeseníků a Kralického Sněžníku k roku 2015
- Příloha č. 27: Zimní sporty a rekreace – význam středisek sjezdového lyžování k roku 2005
- Příloha č. 28: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami k roku 2010

- Příloha č. 29: Nabízené lyžařské kurzy areálem Klínovec pro sezónu 2014/2015
- Příloha č. 30: Nabízené lyžařské kurzy areálem Klínovec pro sezónu 2014/2015
- Příloha č. 31: Lyžařský areál Klínovec – nově vybudovaný dětský park s pojízdným pasem v dolní části sjezdovky Jáchymovská
- Příloha č. 32: Lyžařský areál Harrachov (Krkonoše) – ukázka dětského parku
- Příloha č. 33: Lyžařský areál Benecko (Krkonoše) – ukázka doplňkové infrastruktury lyžařského cestovního ruchu – snowtubing
- Příloha č. 34: Lyžařský areál Benecko (Krkonoše) – tažné lano v dětském parku
- Příloha č. 35: Lyžařský areál Plešivec - skibus pro přepravu návštěvníků z parkoviště do areálu
- Příloha č. 36: Lyžařský areál Plešivec (sjezdovka Pavla) - osvětlení pro noční lyžování a sněžné dělo pro umělé zasněžování
- Příloha č. 37: Horský hotel, rozhledna a parkoviště na vrcholu Klínovce
- Příloha č. 38: Lyžařský areál Klínovec - nástupní část nové lanovky CineStar Express
- Příloha č. 39: Lanovka SUZUKI v areálu na Klínovci (vpravo pozůstatky vleku, který lanovka nahradila)
- Příloha č. 40: Lanovka Jáchymovská s ochrannou oranžovou bublinou v areálu na Klínovci
- Příloha č. 41: Lyžařský areál Klínovec – vlevo freeridová trať, vpravo nová sjezdovka Jáchymovská
- Příloha č. 42: Lyžařský areál Klínovec - ApresSki bar v horní části areálu
- Příloha č. 43: Lyžařský areál Klínovec - nový ApresSki bar v dolní části sjezdovky Jáchymovská, v pozadí lanovka Jáchymovská a dětský park
- Příloha č. 44: Rozhledna s restaurací na vrcholu Plešivce (1028 m. n. m.)
- Příloha č. 45: Nástupní část lanovky A ze Pstruží na vrchol Plešivce
- Příloha č. 46: Lyžařský areál Plešivec – Lanovka ze Pstruží na vrchol Plešivce, vpravo modrá sjezdovka Milena
- Příloha č. 47: Lyžařský areál Plešivec – sáňkařská dráha
- Příloha č. 48: ApresSki bar v areálu na Plešivci u sjezdovky Pavla
- Příloha č. 49: Lyžařský areál Telnice – černá sjezdovka Slalomák, vpravo spodní stanice lanovky
- Příloha č. 50: Lyžařský areál Telnice - spodní stanice lanovky a vodní nádrž určená pro tvorbu technického sněhu
- Příloha č. 51: Lyžařský areál Bouřňák - slalomový svah s vodní nádrží určenou pro tvorbu technického sněhu ve spodní část

1 Úvod

Ve své diplomové práci částečně navazuji na moji bakalářskou práci na téma Percepce lyžařské infrastruktury v ORP Liberec obyvateli města Liberce, která byla obhájena v roce 2012. I nyní se zabývám zimním cestovním ruchem. Tentokrát je práce zaměřena na analýzu regionu Krušných hor. Pozornost je soustředěna na sjezdové a v menší míře běžecké lyžování, které představují nejvýznamnější aktivitu zimní části turistické sezóny v Česku. Pro lyžování jsou velmi důležité lokalizační předpoklady. Pro běžecké lyžování je nutný pouze vhodný terén a dostatečné sněhové podmínky. Lokalizační předpoklady pro sjezdové lyžování jsou mnohem náročnější. Je zde nutná existence vhodného svahu, který musí splňovat určité podmínky, jako jsou délka, sklon nebo expozice ke světovým stranám. Výhodou pro lyžaře jsou vždy delší a širší tratě. U orientace jsou výhodou severní svahy, kde déle vydrží sněhová pokrývka. Obdobný význam jako terén má pro lyžování i klima. Významné jsou teplotní podmínky, úhrn srážek v zimních měsících, počet mrazových dnů nebo počet dnů se sněhovou pokrývkou. U sjezdových areálů jsou také velké finanční nároky na výstavbu a infrastrukturu. Je zde nutnost vystavět přepravní zařízení (vleky, lanovky popřípadě pohyblivé pásy pro děti), v současnosti je nezbytnou součástí každého areálu vybavení pro výrobu technického sněhu. Díky výrobě technického sněhu si lyžařské areály každý rok prodlužují zimní sezónu. Součástí většiny areálů je i osvětlení pro večerní lyžování. (Vystoupil 2006) Přestože Česko nemá oproti některým zemím v Evropě ideální podmínky pro lyžování, sportovní lyžařská historie v Česku sahá až do konce 19. století. V Česku také vznikl první ski klub ve střední Evropě. (Gnad 2001) Největší lyžařské regiony se nacházejí v nejvyšších nadmořských výškách převážně v hraničních pohořích. Nejvýznamnější lyžařským regionem Česka jsou Krkonoše, kde se nachází okolo jedné třetiny všech přepravních kapacit a sjezdovek. Dalšími významnými pohořími Česka jsou například Jizerské hory, Orlické hory, Jeseníky, Beskydy, Šumava nebo v následujících kapitolách analyzované Krušné hory. Vystoupil se Šaurem (2011) uvádějí, že jedním z charakteristických rysů českých areálů je nevybavenost, nízká kvalita, kapacita a zastaralost přepravních zařízení. Cílem práce je zjistit, zda dochází v posledních letech ke zlepšení stavu. Podrobně zanalyzován je ovšem pouze stav v Krušných horách a to za posledních téměř 50 let. V práci jsou částečně zanalyzovány všechny areály Krušných hor, podrobněji poté 5 největších areálů. U zmíněných areálů je zjištěno, jestli došlo v posledním desetiletí k výrazným změnám a tyto změny budou popsány.

Součástí práce je také analýza lyžařských výcvikových kurzů (dále jen LVK). LVK mají v Česku velmi dlouhou historii. Již ke konci 19. století se pořádaly LVK v Krkonoších, poté se

kurzy začaly pořádat i v dalších pohořích Česka. V následujících letech se pořádání kurzů rozšířilo i do nižších nadmořských oblastí Česka. (Gnad 2001) V současnosti už je pořádání LVK součástí ŠVP většiny škol Česka. Cílem analýzy LVK je zjistit, v kterých lyžařských areálech školy své LVK pořádají. Cílovou skupinou pro dotazníkové šetření byly zvoleny základní školy, střední odborné školy a gymnázia v Ústí n. L. Pomocí dotazníkového šetření, které vyplnili zástupci daných škol, bylo zjištěno, v kterých lyžařských areálech jednotlivé školy své kurzy pořádají. Součástí práce je zjištění důvodů a kritérií, podle kterých si školy vybírají areály pro své kurzy.

Cíle práce

Diplomová práce má dva hlavní cíle. Prvním cílem je zhodnocení změn, které prodělaly lyžařské areály v Krušných horách v posledním desetiletí. K naplnění hlavního cíle přispívají cíle dílčí. Prvním z nich je zmapování historie vývoje cestovního ruchu v Krušných horách. Dalším je zmapování lyžařských areálů Krušných hor. Následuje analýza nejvýznamnějších areálů v Krušných horách a zjištění k jakým změnám došlo v posledním desetiletí. Dílčím cílem této části je i porovnání lyžařské infrastruktury celých Krušných hor s dalšími významnými lyžařskými regiony Česka. Druhým hlavním cílem diplomové práce jsou lyžařské výcvikové kurzy. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, v kterých lyžařských regionech a střediscích pořádají LVK základní školy, střední odborné školy a gymnázia z Ústí n. L. Dílčími cíli bylo zjistit, jaká jsou hlavní kritéria pro výběr destinace a zda a proč vybírají LVK v dopravně nejdostupnějších Krušných horách.

Výzkumné otázky

- Jakými terény, vybavením a službami disponují lyžařské areály v Krušných horách?
- Jaké hlavní změny proběhly v Krušných horách v posledním desetiletí? Proč změny proběhly?
- Které jsou v současnosti nejvíce se rozvíjející areály v Krušných horách?
- Jak si stojí nejvýznamnější lyžařské areály v Krušných horách při srovnání s nejnávštěvovanějšími lyžařskými areály v České republice? (délka tratí, přepravní kapacity, vybavení areálů, atd.)
- Jaké jsou hlavní lokality pro lyžařské výcvikové kurzy základních a středních škol v Ústí n. L.?

- Co jsou hlavní priority při výběru lokality pro lyžařský kurz?
- Jsou Krušné hory nejčastějším cílem lyžařských kurzů, jelikož se nacházejí nejbližší městu Ústí n. L.?

Hypotézy

- V posledním desetiletí proběhly významné změny nejen v Krušných horách, ale ve většině lyžařských regionů Česka. Vzhledem k tomu, že české hory nedisponují takovou nadmořskou výškou, jako například Alpy, snaží se provozovatelé zvýšit komfort pro lyžaře alespoň zlepšenou infrastrukturou v areálech. Hlavními trendy budou pravděpodobně výstavba snowparků, nahrazování lyžařských vleků lanovými drahami nebo vybavení areálů doplňkovými atrakcemi pro návštěvníky.
- Nejvíce rozvíjející se areály budou ty největší v Krušných horách. Bude se jednat například o Klínovec, Boží Dar, nový areál na Plešivci, Telnici a Bouřňák
- Hlavními lokality pro lyžařské výcvikové kurzy se budou nacházet pravděpodobně v Česku nejoblíbenějších Krkonoších a také blízkých Jizerských horách. Je zde možnost, že některé školy zvolí místo tradiční formy LVK s ubytováním finančně méně náročné každodenní dojíždění do blízkého areálu na Telnici.
- Hlavní prioritou při výběru lokality pro lyžařský kurz bude v současné době pravděpodobně cena. Důležitým faktorem bude i výběr vhodných tratí pro sjezdové a běžecké lyžování. Dalším důležitým faktorem bude pravděpodobně i znalost prostředí a předchozí zkušenost.
- Krušné hory nebudou nejčastějším cílem pořádání lyžařských kurzů škol v Ústí n. L.

2 Metodika práce

Metodika práce je rozdělena na několik částí. Prvotní metodou byla rešerše literatury - viz kapitola 2 a vyhledávání dalších zdrojů popisujících analyzované areály. Literatura byla rozdělena na několik okruhů. Prvním z okruhů je literatura zabývající se terminologií týkající se cestovního ruchu se zaměřením na lyžařský cestovní ruch. Dalším okruh literatury se zabývá lyžováním jeho historií a vývojem ve světě i v Česku. Bylo nutné zjistit co nejvíce informací o současných lyžařských podmínkách v Česku. Dále také zjistit jaké lyžařské areály jsou v Česku největší, kde jsou nejlepší podmínky pro lyžování, atd. Třetí okruh literatury se zabývá také lyžováním a cestovním ruchem a je již zaměřen na Krušné hory. Neméně důležitým okruhem je literatura zabývající se dotazníkovým šetřením.

Další část práce se zabývá areály Krušných hor. V úvodu bylo zmapováno, které lyžařské areály spadají do zmiňované oblasti. Pro tento účel bylo využito internetových zdrojů. Jako hlavní zdroj byl vybrán internetový server holidayinfo.cz. Tento internetový server byl využíván například i v publikaci Atlas cestovního ruchu České republiky (Vystoupil 2006). Na internetovém serveru holidayifno.cz jsou ovšem jen vybrané areály Krušných hor. Pro další analýzu byly použity servery ceske-hory.cz a ceske-sjezdovky.cz. U každého z areálů byly postupně zaznamenány informace. Informace slouží ke srovnání všech areálů v Krušných horách. Srovnávána zde byla celková délka sjezdových tratí, počet lanovek a vleků, celková kapacita lanovek a vleků a nadmořská výška. Zmíněné ukazatele potom byly zaznamenávány do tabulky, která se nachází v příloze 1. U některých areálů ovšem nebyly na serverech nalezeny požadované informace. Proto bylo nutné využít vlastní internetové stránky areálů. Některé menší areály neuvádějí přepravní kapacitu lanovek a vleků ani na svých webových stránkách. V důsledku toho byli kontaktováni provozovatelé těchto areálů. Provozovatelé většiny těchto menších areálů neodpověděli, nebo odepsali, že nevědí. V tabulce č. 1 je u sedmi menších lyžařských areálů vyplněno, že kapacita není uvedena. Na základě těchto parametrů a zjištěných informací bylo vybráno 5 největších areálů v Krušných horách (podle délky sjezdovek). Všechny areály měly přes 5 kilometrů sjezdových tratí a byly vybrány jako nejvhodnější pro další výzkum. Dva z areálů se nacházejí v Karlovarském kraji. Je to Boží Dar a nově vzniklý areál Plešivec. Největší areál Krušných hor Klínovec se nachází na hranici kraje Karlovarského a Ústeckého. V kraji Ústeckém se nacházejí zbylé dva areály. Areál Zadní Telnice je nejbližší položeným areálem od krajského města Ústí nad Labem. Posledním areálem je Bouřňák.

Většina zmiňovaných areálů prošla v posledních letech rozsáhlými změnami. Pro analýzu

areálů bylo nutné nejprve zjistit více informací. Pro zjištění základních informací byly využity literární zdroje především Atlas cestovního ruchu ČR (Vystoupil 2006) a Geografie cestovního ruchu ČR (Vystoupil, Šauer 2011). Důležitější pro analytickou část byly ovšem internetové zdroje, které jsou oproti tištěné literatuře aktuálnější. Pro srovnávání údajů byly využity internetové stránky holidayinfo.cz a stránky areálů. U některých areálů, například u Klínovce či Plešivce bylo snadné sehnat dostatek informací. U zmíněných areálů došlo v posledních letech k velkým změnám a v důsledku toho o nich vyšlo velké množství článků. Příkladem jsou články Jany Plechaté: Lyžařský areál na Plešivci v tichosti otevřel, chce konkurovat Alpám (2014), Na Klínovci budují novou sjezdovku do Jáchymova. Široká je až sto metrů (2014) a další články. U ostatních areálů nebylo takové množství zdrojů k dispozici. Poslední část analýzy vybraných byla osobní návštěva všech pěti areálů. Většinu informací bylo možné zjistit na internetových stránkách daných areálů a dalších serverech týkající se lyžování. Pro větší informovanost a poznání prostředí bylo lepší provést vlastní terénní šetření a pozorování, doplněné rozhovory s návštěvníky, pracovníky areálů, provozovateli restaurací a ubytovacích zařízení. Důležitým aspektem návštěvy je také možnost srovnáním s dalšími významnými lyžařskými areály v Česku. Z pohledu vzdálenosti od Ústí n. L. bylo snazší shánět informace o bližších areálech na Telnici a Bouřňáku. Je zde možnost mluvit s mnoha lidmi, kteří oba zmíněné areály pravidelně navštěvovali a stále navštěvují především pro jejich vzdálenost od Ústí n. L. Já osobně jsem oba areály již navštívil v minulosti. Pro porovnání změn a vytvoření fotodokumentace byly oba areály navštíveny na konci zimní sezóny v březnu 2015. Zbylé 3 analyzované areály (Plešivec, Klínovec, Boží Dar) jsou od Ústí n. L. vzdálenější. Z hlediska vzdálenosti bylo lepší se v daném regionu ubytovat a jednotlivé areály postupně navštívit. Jako výchozí bod byla zvolena obec Horní Blatná vzdálená od areálu na Plešivci přibližně 10 kilometrů a od areálu na Klínovci přibližně 15 kilometrů. Pětidenní návštěva analyzované oblasti proběhla v únoru 2015 a postupně byly navštíveny všechny tři areály. Tím, že se do areálů dojíždělo z obce Horní Blatná, tak zde byla možnost mluvit i s provozovateli ubytovacích a stravovacích zařízení, kteří nebyli přímo v lyžařských areálech. Rozhovory s návštěvníky všech pěti areálů byly zaměřeny především na spokojenost s daným areálem hodnocení změn, které v nich v posledních letech proběhly. U provozovatelů stravovacích a ubytovacích zařízení se rozhovory týkaly spíše růstu návštěvnosti a změn v posledních letech. Rozhovory celkově neměly jasně danou strukturu, či formu dotazníku. Hlavním důvodem rozhovorů a návštěvy bylo bližší poznání regionu a tvorba dokumentace. V rámci tvorby fotodokumentace byly zachyceny především nové prvky v daných areálech jako nové lanovky, sjezdovky, občerstvení, atd.

Z metodického hlediska můžeme považovat za nejobtížnější přípravu pro naplnění

druhého hlavního cíle. Jedná se o dotazníkové šetření mez pořadateli LVK. Stanoveným cílem bylo zjistit, v jakých lyžařských lokalitách pořádají základní a střední školy z Ústí n. L. lyžařské kurzy. Škola výběrem lokality částečně do budoucna ovlivňuje i studenty (Lněnička 2015). Ti si při budoucím výběru lyžařského areálu mohou vybírat raději místa, která již navštívili. Dalšími cíli bylo zjistit, jaká jsou hlavní kritéria pro výběr daných lokalit, jestli pořádají kurzy v analyzovaných Krušných horách, atd. Po stanovení cílů a výzkumných otázek se již přechází k tvorbě dotazníku samotného. Dotazník pro školy v Ústí n. L. se skládá ze dvou částí (viz příloha č. 4). V první části jsou pouze údaje o škole: Její název, typ školy a přibližný počet studentů na škole. Druhá část se týká lyžařského výcvikového kurzu a skládá se z 12 otázek. První otázka rozhoduje, zde bude dotazovaný vyplňovat dotazník dále. Je to otázka, zda daná škola pořádá LVK. V případě, že daná škola kurz nepořádá, tak dotazovaný pouze vyplní z jakého důvodu. V případě, že škola kurz pořádá, pokračuje dotazovaný ve vyplňování zbylých 11 otázek. Ty budou více popsány v kapitole 10, která se věnuje analýze dotazníkového šetření. Po vytvoření dotazníku přichází další bod výzkumu, kterým je pilotní přezkoušení dotazníku. Podle Punche (2008) má pilotní dotazník několik cílů. Prvním cílem je zjistit, zda jsou otázky srozumitelné, jasné, jednoznačné a nejsou potíže s jejich vyplňováním. Autor dotazníku se musí přesvědčit, jestli otázky pro sběr dat skutečně fungují, a to v tom smyslu, že lidé na ně rychle, snadno a spolehlivě odpoví. Celý dotazník potřebuje být testován na délku, čas a obtížnost při kompletování. Dále navržený proces sběru dat, jehož je dotazník hlavní částí, potřebuje otestovat. Jako skupina pro pilotní přezkoušení byli vybráni učitelé tělesné výchovy na základní škole Karla IV., kde v současné době učím a učitelé z mé bývalé střední školy. Při pilotním přezkoušení nedošlo k žádnému problému a učitelé daný dotazník bez problémů vyplnili. Při tomto přezkoušení došlo k oběma plánovaným způsobům vyplnění dotazníku. Prvním bylo vyplnění pomocí zaslání e-mailu, druhým plánovanou možností bylo osobní setkání s dotazovanými. Poté co byl dotazník vytvořen a přezkoušen, bylo nutné kontaktovat osoby, které mají na starost pořádání lyžařských kurzů. Tato část byla poměrně problémová. Původním záměrem bylo odeslat do každé školy e-mail s dotazníkem a poté dotazníky vyhodnotit. Seznam a kontakt na základní a střední školy jsem získal z internetového serveru atlasskolstvi.cz, kde jsou všechny školy v Ústí n. L. Z předchozí zkušenosti z jara roku 2014, kdy jsem se ucházel o místo učitele na ústeckých školách a na přibližně 30 žádostí přišlo pouze 9 odpovědí, jsem si byl téměř jist, že mnoho zástupců škol na dotazník neodpoví. Výsledek, kdy z 38 zaslaných e-mailů s dotazníkovým šetřením bylo zpět doručeno 12 doručených dotazníků. Z důvodů nízké návratnosti dotazníků byla zvolena tzv. metoda sněhové koule.

Metoda funguje stejně jako sněhová koule, kdy se postupně nabírají další a další kontakty. Velkou výhodou pro tento způsob oslovení osob pořádající LVK je fakt, že již pracuji, jak již bylo zmíněno na základní škole v Ústí n. L. Kolegové mi mohou poskytnout další kontakty na učitele z jiných škol. Další kontakty se podařilo získat při pedagogickém volejbalovém turnaji, který je každoročně v Ústí n. L. pořádán. Výhodou je, že se ho převážně účastní učitelé tělesné výchovy a ředitelé, kteří LVK pořádají. Několik dotazníků vyplnili učitelé, na které jsem se obrátil jménem mého kolegy vyučujícím na ZŠ Karla IV. tělesnou výchovu. Díky každoročnímu pořádání sportovních mezi ústeckými školami má kontakty na vyučující tělesné výchovy z jiných škol. Tato forma získávání informací byla úspěšnější než posílání dotazníků přes e-mail. Celkově se podařilo získat 29 vyplněných dotazníků z 38 možných. Ve vyhodnocovací části dotazníkového šetření nejprve došlo na rozdělení dotazníků na dvě skupiny. První skupinou byly školy, které lyžařský kurz nepořádají. Do druhé skupiny patřily školy pořádající LVK. U škol nepořádajících LVK došlo pouze ke krátkému zhodnocení, z jakých důvodů školy kurzy nepořádají. V kapitole 10 jsou v několika bodech tyto důvody shrnuty. U škol pořádajících kurzy bylo hodnocení rozsáhlejší. Každá z otázek dotazníku byla hodnocena samostatně. Výsledky otázek byly poté slovně a v některých případech i graficky hodnoceny. Jako grafické hodnocení byl v některých případech zvolen sloupcový graf. Graf byl zvolen především u uzavřených otázek. Jako příklad lze uvést dotazníkovou otázku: Kolik žáků se průměrně každý rok zúčastní lyžařského kurzu? Zde byly pouze 4 možnosti odpovědi a sloupcový graf přehledně znázornil výsledky (viz graf 3 v kapitole 10). V jiných případech byla zvolena tabulka výsledků. Bylo to v případech, kdy byly odpovědi rozmanité. Příkladem jsou otázky: V jaké lokalitě pořádáte LVK? Pro které třídy je LVK pořádán? U zmíněných otázek se odpovědi velmi často lišily. U lyžařských lokalit byla pro lepší orientaci vytvořena také mapa areálů, kde školy z Ústí n. L. LVK pořádají (příloha 5). V závěrečné kapitole 11 byla celá práce slovně zhodnocena.

3 Rešerše zdrojů

Následující kapitola se věnuje rešerši zdrojů, které byly využity pro tvorbu práce. Pro větší přehlednost byla kapitola rozdělena podle tematických okruhů literárních a internetových zdrojů. Prvním okruhem je literatura zaměřující se na cestovní ruch. Nejprve je vysvětlena základní terminologie k cestovnímu ruchu se zaměřením na lyžařských cestovní ruch. Následně je analyzován cestovní ruch Krušných hor, jak se vyvíjel v čase. Především se zaměřením na zimní sezónu. Druhým okruhem je literatura týkající se především lyžování. Je zde jeho historický vývoj ve světě i v Česku. Dále také současný stav, kde se nacházejí největší lyžařské regiony Česka, atd. Do této kategorie je zařazena i literatura zabývající se pořádáním LVK. Poslední část se týká literatury vztahující se k dotazníkovému šetření. Na tvorbě celé této práce měly výrazný podíl internetové zdroje, které doplňovaly tištěnou literaturu prakticky ve všech kapitolách. Důležitými byly především pro získávání aktuálních dat.

Prvním významným zdrojem pro tvorbu této práce byl Výkladový slovník cestovního ruchu od autorů Páskové a Zelenky (2002). Z publikace vychází kapitola 3, zabývající se terminologií pro cestovní ruch. V kapitole jsou vysvětleny nejdůležitější pojmy, které se v práci vyskytují. Pojmy jsou v některých případech ještě diskutovány se závěry jiných prací. Příkladem je Atlas cestovního ruchu České republiky (Vystoupil 2006), který doplňuje některé pojmy nebo u členění předpokladů cestovního ruchu - Geografie cestovního ruchu od Mariota (1983). Kapitola byla také doplněna několika internetovými zdroji, například u problematiky týkající se narušování přírodního prostředí lyžařskými areály jako například článek od Novotné a Dvořákové (2014) o osvětlení sjezdovek v Krkonoších. Další zdroje týkající se cestovního ruchu jsou v kapitole 6, která charakterizuje oblast Krušných hor. Jak již bylo zmíněno jedním z úkolů práce je zanalyzovat změny lyžařské infrastruktury v Krušných horách. Pro tuto část bylo vhodné vybrat i starší literární zdroje. Jako nejstarší byla vybrána publikace Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR od Miroslava Kotrby z roku 1968. V publikaci je popsán stav Krušných hor před téměř padesáti lety. Poté byly vybrány chronologicky mladší publikace. Další byla o 17 let mladší - rajonizace cestovního ruchu ČSR. (Dohnal 1985). Následuje publikace Zeměpis cestovního ruchu (Mariot, Müllerová 1992), kde jsou naposledy z vybraných publikací ještě regiony Československa. Zdrojů po roce 2000 již je více, jelikož jedním z hlavních témat práce jsou změny v posledním desetiletí. První z nich je Geografie cestovního ruchu od autorů Holečka, Mariota a Střídý (2001). Jedním nejpřehlednějších zdrojů týkajících se lyžařské infrastruktury Česka je Atlas cestovního ruchu České republiky od Jiřího Vystoupila (2006).

Podobnou novější verzí je Geografie cestovního ruchu České republiky od stejného autora, kterou vydal společně s Šauerem v roce 2011. Z dat zmíněných dvou publikací vycházejí některá srovnání se současným stavem lyžařských areálů. Především v publikaci z roku 2011 je velmi podrobně popsán stav lyžařských areálů Česka. Další publikací vhodnou pro srovnání údajů k roku 2010 je Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice od Bíny (2010). Z publikace byly využity především údaje vztahující se k počtu vleků a lanovek a také o využití lyžařského potenciálu jednotlivých ORP v Krušných horách. Pro získání nejaktuálnějších informací o cílech rozvoje cestovního ruchu byly zanalyzovány strategické dokumenty pro rozvoj cestovního ruchu v obou krajích. Prvním dokumentem je Aktualizace strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje (kr-ustecky.cz 2015). V Ústeckém kraji je také významný projekt Brána do Čech, kdy se Ústecký kraj v rámci projektu snaží prezentovat především v zahraničí. Krušné hory jsou jedním ze 4 krajem reprezentovaných regionů (dále ještě Dolní Poohří, České Švýcarsko a České středohoří). (branadocech.cz 2015) U Karlovarského kraje je důležitým dokumentem Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020 (kr-karlovarsky.cz 2012). U Karlovarského kraje je popsán současný stav, kdy sféru cestovního ruchu „táhne“ především lázeňství. Cílem kraje je propojit lázeňství s dalšími odvětvími cestovního ruchu jako je právě lyžařský cestovní ruch. Zmiňován je například i golf nebo turistika.

Do podkapitoly byla kromě charakteristiky Krušných hor z hlediska cestovního ruchu zařazena i charakteristika z hlediska klimatu. Jako hlavní zdroj zde byl vybrán Atlas životního prostředí České republiky (Hrnčiarová, Mackovčín, Zvara 2009). Atlas životního prostředí je rozdělen na několik částí. Kromě části věnující se přírodním podmínkám byla využita i část zabývající se cestovním ruchem Česka. Především byly využity mapy a texty týkající se přírodního prostředí Krušných hor a srovnání s dalšími pohořími Česka. V atlase se nachází například mapa srážek v zimních měsících, dále jsou zde klimatické oblasti Česka. Mapy v atlasu jsou velmi vhodné pro zhodnocení klimatických podmínek pro lyžování v jednotlivých vybraných areálech.

V kapitole 7 věnující se analýze jednotlivých vybraných lyžařských areálů literární zdroje již tolik využívány nebyly. Větší prostor zde mají internetové zdroje, jelikož je potřeba aktuálnějších dat pro zimní sezónu 2014/2015. Literární zdroje zde sloužily spíše pro srovnání s předchozími lety. Jako vhodné zdroje pro srovnání byly především již zmiňovaný Atlas cestovního ruchu ČR (Vystoupil a kol. 2006) a Geografie cestovního ruchu (Vystoupil, Šauer 2011). Pro srovnání s rokem 1995 byl použit Ski atlas České republiky (Lhota 1995). Ve ski atlasu ČR jsou podrobně popsány větší lyžařské areály Česka i s jejich vybavením jako jsou

vleky, lanovky, lyžařské servisy, atd. Jako hlavní internetový zdroj byl využit server holidayinfo.cz, dále také server ceske-hory.cz. Mnoho informací bylo čerpáno z internetových stránek jednotlivých areálů. U nich byly často velké rozdíly v množství a zpracování informací. Velmi přehledné a obsáhlé webové stránky včetně informací o historii má například Klínovec. U většiny ostatních středisek bylo velmi složité informace o historii shánět. Pro získání zdrojů o historii areálu Zadní Telnice byla využita bakalářská práce Celkové fungování lyžařského střediska Zadní Telnice (Vyškrabka 2010). Velmi pracné bylo shromáždění historických faktů o areálu Boží Dar. S prosbou o jejich zaslání jsem se obrátil na infocentrum Boží Dar, provozovatele obou areálů i na Ski TJ Jáchymov. Nikdo nebyl schopen sdělit informace nebo alespoň poradit zdroj. Některé informace zde byly využity ze serveru lanove-drahy.cz. Na tomto serveru jsou popsány všechny lanovky v Česku a je zde i jejich historie a částečně historie areálu. Dále byly využity internetové stránky Znovuobjevené Krušnohoří, kde se dají nalézt další informace o historii.

Další okruh literatury se týká přímo lyžování. Prvním zdrojem je již zmiňovaný Výkladový slovník cestovního ruchu (Pásková, Zelenka 2002). Výkladový slovník byl využit především ve třetí kapitole, která je určena pro vysvětlení základní terminologie cestovního ruchu se zaměřením na lyžařský cestovní ruch. V kapitole věnující se lyžování byly pro historii, vývoj a nejdůležitější milníky lyžování v kapitole 5 byly vybrány 3 publikace. Nejstarší z nich je Lyžování od Jaroslava Čtvrtečky z roku 1971. Ze zmíněné publikace vychází především vývoj lyžování a počátky českého lyžování. Podobná publikace s více podrobnějšími informacemi o historii je Zlatá kniha lyžování, dějin československého a světového lyžování (Kulhánek 1989). Odtud byly vybrány především podrobnější informace o dějinách českého lyžování. Třetí publikací, která částečně vychází z publikací zmíněných autorů je Kapitoly z lyžování (Gnad 2001). Především historie a vývoj je zestručněnou verzí Kulhánka (1989). Kapitola věnující se teorii lyžařských výcvikových kurzů vychází především z Kapitol o lyžování (Gnad 2001), kde je teorie týkající se LVK velmi srozumitelně a stručně popsána. Zmíněná publikace je z roku 2001 a pro aktuálnost informací týkajících LVK bylo využito práce: Komplexní hodnocení lyžařských výcvikových kurzů na základních školách v ČR (Hrašo 2014). Aktuálnost informací byla potřeba především pro zařazení LVK v současných vyučovacích osnovách a zařazení do aktuálního rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP) v kapitole 9.

Posledním okruh literatury se týká dotazníkového šetření. Pro tvorbu a postup při dotazníkovém šetření bylo využito jako hlavních publikací Základy kvantitativního šetření (Punch 2003) a Úvod do kvalitativního výzkumu (Hendl 1999). Zmiňovaných publikací bylo využito v rámci celého dotazníkového šetření pro kapitolu 10. Doplňující literaturu v rámci

dotazníkového šetření tvořily ještě publikace: Jak se vyrábí sociologická znalost (Disman 2002) a Úspěšný návrh výzkumu opět od autora Punche (2008). Při hodnocení bylo využito práce Lněničky (2015), která se zabývá motivací účastníků zimního cestovního ruchu. Motivace výběru lyžařských areálů je jeden z cílů práce.

4 Základní užitá terminologie cestovního ruchu

V kapitole jsou vysvětleny a definovány vybrané důležité pojmy, které se vyskytují v průběhu celé práce. Jedná se o pojmy, které se týkají cestovního ruchu se zaměřením především na lyžařský cestovní ruch. Kapitola by měla sloužit ke snazšímu pochopení obsahu celé práce a také k tomu, aby jednotlivé pojmy nemusely být vysvětlovány v dalších kapitolách. Hlavní publikací pro vysvětlení jednotlivých pojmů byl zvolen Výkladový slovník cestovního ruchu od autorů Páskové a Zelenky (2002). Jedná se o publikaci, kde jsou velmi srozumitelně popsány a abecedně seřazeny pojmy týkající se cestovního ruchu.

Prvním pojmem, který je úzce spjat s cestovním ruchem, je volný čas. Volný čas je ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu charakterizován jako *„čas, v němž člověk nevykonává činnost pod tlakem pracovních závazků či nutnosti zachování svého biofyziologického či rodinného systému. Často je charakterizován svobodnou volbou, očekáváním příjemných prožitků apod. Spojují jej následující funkce: rekreační, zábavní, sociální kontakty, rozvoj vlastní osobnosti i fyzická a psychická regenerace. Z hlediska časového vymezení se jedná o dobu z 24 hodin dne, kdy člověk nespí, nepracuje, nevykonává nezbytné uspokojování potřeb, neprovádí nezbytné domácí práce a není sem započítáván ani čas na cestě do práce a z práce. Zbylý čas je charakterizován jako volný. Alternativní přístupem, avšak subjektivním je vymezování volného času podle toho, která aktivita je považována za zábavu a která za práci. Měřítkem je zde svoboda volby aktivity (absence nutnosti). Současným trendem je pozvolné stírání rozdílu mezi aktivitami volného času a aktivitami pracovními.“* (Pásková, Zelenka 2002 s. 316) Z psychologického hlediska se jedná o *„psychologický prostor, ve kterém se člověk dostává „blíž sám k sobě“ a kde se může poměrně svobodně utvářet včetně představy o tom, kdo je, co chce, co bude, kam jde. Psychologie volného času zkoumá motivaci – chování ve volném čase, zájmy ve volném čase realizované a dimenze prožívání volného času. Fond volného času je jedním z hlavních ukazatelů a předpokladů cestovního ruchu. Rekreace (využití volného času, jehož součástí může být aktivní pohyb, aktivní nebo pasivní účast na různých akcích, cestování a turistika) patří zcela a cestovní ruch z části mezi typické aktivity volného času. Dalšími typickými aktivitami jsou například kutilství, sběratelství, návštěva divadel, kin, atd.“* (Šípek cit. v Pásková, Zelenka 2002 s. 316)

Asi nejdůležitějším pojmem pro definování je přímo cestovní ruch. Podle Páskové, Zelenky (2002) je definován jako *„komplexní společenský jev, souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu. Souhrn procesu budování a provozování zařízení se službami pro účastníky*

cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují.“ (Pásková, Zelenka 2002) UNWTO vychází z definice o účastníkovi cestovního ruchu. Jedná se o činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její trvalé bydliště, a to na dobu kratší než jeden rok (mezinárodní CR) nebo 6 měsíců (domácí CR). (Pásková, Zelenka 2002) Podle Heskové (2006) „Hlavním účelem cesty nesmí být výdělečná činnost v daném místě. Zjednodušeně je pojem cestovní ruch specifikován v kombinaci s pojmem cestování i v České verzi evropské normy, která má status české technické normy. Pod cestováním a cestovním ruchem se rozumí: činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů.“ (Hesková 2006 s. 11) Dalšími pojmy vysvětlenými pojmy navazujícími na cestovní ruch je dělení na vázaný a volný CR. Oba dva pojmy jsou významné pro analyzovanou oblast. U volného CR se jedná: „o CR, u něhož není účast návštěvníka vázána na pracovní poměr, členství v odborech nebo zdravotní problém (například lázeňský CR – více popsán níže) nebo jakoukoli jinou podmínku. Celou cenu zájezdu (pobyt, služby, cesta) si hradí sám účastník CR na rozdíl od vázaného CR.“ (Pásková, Zelenka 2002 s. 315) „U vázaného CR je účast závislá na splnění určitých podmínek, jako příklad lze uvést: doporučení od lékaře, zaměstnání, členství v organizaci, trvalé bydliště v určité lokalitě, atd. Účastník si hradí pouze část z celkové ceny zájezdu (pobytu), část je zaplácena z jiných prostředků (společné fondy, nemocenské pojištění, fond kulturních a sociálních potřeb a další fondy organizací. V dřívějším Československu byl významným druhem cestovního ruchu – častá byla podnikové rekreace, výběrové rekreace ROH, dětské tábory nebo rekreace družstevních rolníků, členů výrobních družstev. V současnosti je pro vázaný cestovní ruch typický především lázeňský CR, podniková rekreace, rekreace dětí z oblastí se znečištěným ovzduším.“ (Pásková, Zelenka 2002 s. 308) V analyzované oblasti je z vázaného cestovního ruchu velice významný lázeňský cestovní ruch. „Účast na lázeňském CR je charakteristická pobytem v lázních za účelem regenerace, poznání nebo sociálních kontaktů. Moderním trendem v lázeňství jsou kondiční a preventivně – zdravotní pobyty v lázních. Vzhledem k dlouhodobé tradici a pověsti českého lázeňství a klientele s nadprůměrnými výdaji (a tedy s vysokou návratností investic) se jedná o jednu z klíčových forem aktivního cestovního ruchu (ACR) pro ČR.“ (Pásková, Zelenka 2002 s. 158) Oblast Karlovarska je nejvýznamnější lázeňskou oblastí Česka, více v kapitole 7.

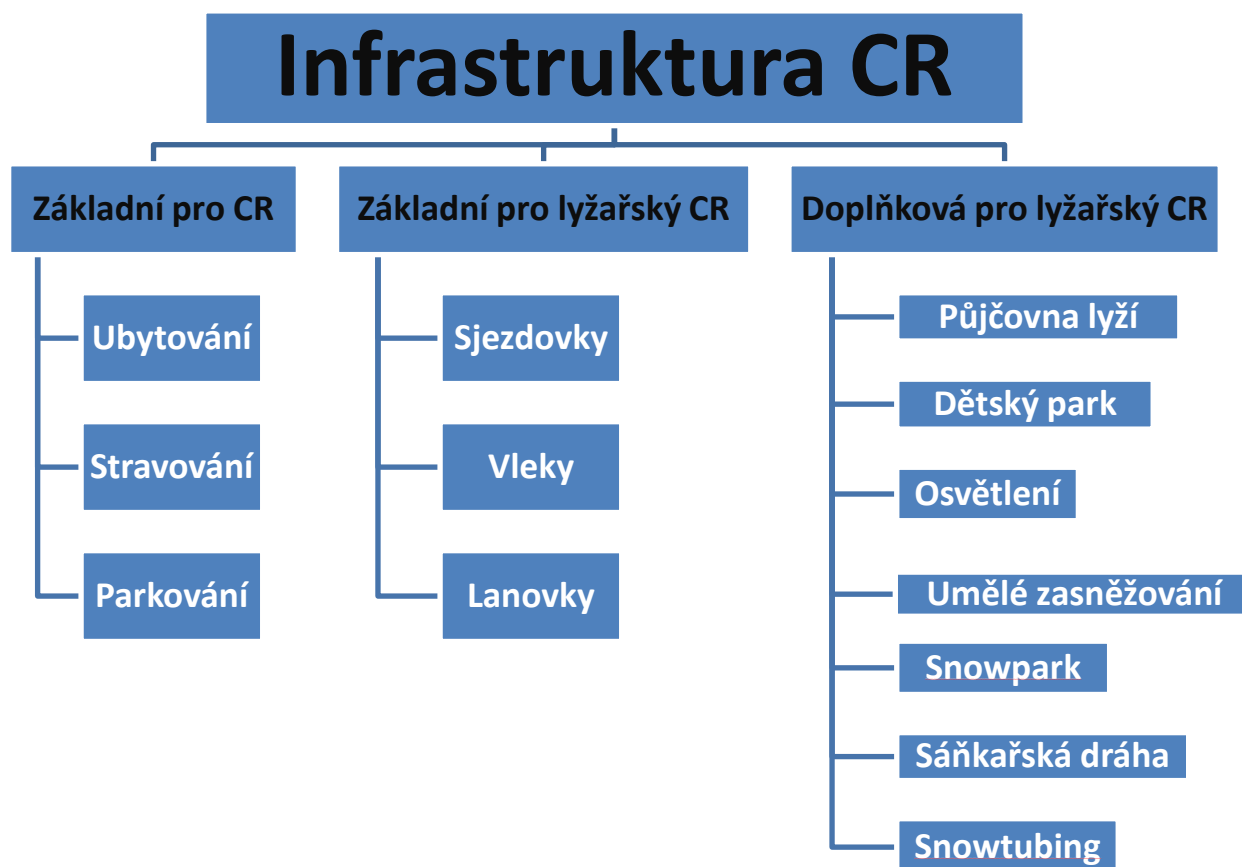
Aby mohl být cestovní ruch v jakékoliv oblasti realizován, musí mít tato oblast určité vhodné předpoklady pro jeho realizaci. Předpoklady cestovního ruchu představují souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohaúrovňových vazeb, které tyto předpoklady pro realizaci cestovního ruchu utvářejí (Vystoupil, Šauer 2011). Mariot (1983) člení předpoklady cestovního ruchu na lokalizační, selektivní a realizační.

Lokalizační předpoklady se člení na přírodní a kulturně – municipální. Přírodní předpoklady jsou například reliéf, struktura a přírodní atraktivita, krajina, klima, vodstvo, flóra, fauna, kvalita vzduchu. (Pásková, Zelenka, 2002) Pro rozvoj lyžařského cestovního ruchu (více popsán v další části kapitoly), jsou lokalizační přírodní předpoklady nejdůležitější. Aby se v dané oblasti mohl rozvíjet, je především potřeba vhodného reliéfu a dobrých klimatických podmínek. Kulturně municipální předpoklady CR nejsou lyžařského CR v analyzované oblasti tak důležité. Mezi tyto předpoklady patří například lidové tradice, folklór a umění ale také struktura institucí státní a místní správy a samosprávy. (Pásková, Zelenka 2002)

Druhou skupinou předpokladů CR jsou selektivní předpoklady, které zahrnují několik podskupin. „*Jsou to demografické předpoklady (například hustota zalidnění, věková struktura obyvatelstva, atd.), politické předpoklady (politická stabilita/nestabilita, terorismus, válka, rasismus, atd.), předpoklady sociologické (ekonomická aktivita, vlastnictví dopravních prostředků, objektů individuální rekreace, vzdělání, životní styl, průměrný příjem na člena rodiny, atd.), urbanizační předpoklady (hustota a velikost sídel, zástavba sídel, bytový fond) a předpoklady ekologické, které úzce souvisejí s lokalizačními předpoklady.*“ (Pásková, Zelenka 2002, s.162) Z demografických předpokladů bude pro lyžařský cestovní ruch určitě významná například věková struktura obyvatelstva. Dá se předpokládat, že více aktivní v lyžařském CR budou mladší generace. V Česku ovšem bude aktivní i starší generace, jelikož lyžování má u nás dlouhou historii a bylo zde vždy velmi populární (viz kapitola 5.2). Politické předpoklady hrají v současné době v CR významnou roli. Politická nestabilita v některých zemích a strach z teroristických útoků může mít při výběru lokality velký význam. Neméně významné jsou i předpoklady sociologické. Důležité jsou zde téměř všechny zmíněné body. Mezi nejdůležitější patří ekonomická aktivita a s ní související průměrný příjem na člena rodiny, jelikož lyžařský CR je finančně náročný. Významným faktorem je také vlastnictví dopravního prostředku (snadnější dostupnost) nebo objektu individuální rekreace. V případě, že někdo vlastní objekt v dané lokalitě, tak je pravděpodobné, že ji bude navštěvovat. Urbanizační předpoklady hrají také významnou roli. V blízkosti areálů by měly být dostatečné ubytovací kapacity. S rozvojem CR se často i zvyšují ubytovací kapacity jako například na Klínovci (viz kapitola 7.1)

Poslední skupinou jsou realizační předpoklady CR. I realizační předpoklady jsou rozděleny na dvě podskupiny komunikační a materiálně technickou. Komunikační předpoklady zahrnují texturu a strukturu komunikační sítě a dostupnost území. Materiálně technickými předpoklady je míněna infrastruktura CR viz schéma č. 1. (Pásková, Zelenka 2002)

Schéma č. 1: Rozdělení infrastruktury CR se zaměřením na lyžařský CR

Zdroj: autor

Materiálně – technické předpoklady jsou pro lyžařský cestovní ruch velmi důležité. Patří sem například ubytovací zařízení. Ubytovací zařízení jsou objekty, prostory nebo plochy, které jsou veřejnosti poskytovány jako ubytování. Často bývá spojeno se stravovacími službami. Ubytování se dělí na celoroční nebo sezónní (sezónní jsou například letní kempy, které jsou využívány pouze v letních měsících nebo některé horské boudy. Mnoho bud bývá ovšem v zimě využíváno k lyžování a v létě pro horskou turistiku a tudíž se řadí mezi celoroční). Mezi ubytovací zařízení v horských oblastech patří často hotely, penziony, ubytovny chaty nebo objekty individuální rekreace. V posledních letech jsou k ubytování často také využívány apartmány. Příkladem je okolí Klínovce, viz kapitola 7.1. Objekty individuální rekreace jsou ve vlastnictví účastníka CR, jeho přátel či příbuzných, které umožňují realizaci rekreačních aktivit mimo veřejné formy CR. Jedná se o objekty tzv. druhého bydlení – zejména chaty a chalupy. (Pásková, Zelenka 2002)

Mezi materiálně – technické předpoklady rozvoje CR patří stravovací zařízení, která jsou

nedílnou součástí každého lyžařského areálu. Stravovacími zařízeními jsou v lyžařských areálech například restaurace, které často vznikly z horských bud, dále různé bufety, bary, či stánky. Stravovací zařízení lyžařských areálů jsou více popsány v kapitole 7, kde jsou analyzovány vybrané areály Krušných hor. Mezi tyto předpoklady se řadí i kulturní zařízení, která nejsou u lyžařského CR tak důležitá, nebo také zábavní zařízení. Zábavní zařízení má v současnosti v lyžařských areálech svou funkci. Provozovatelé lyžařských areálů se snaží nabídnout návštěvníkům co nejrozmanitější nabídku služeb, a proto se snaží tvořit další atrakce. Často se zaměřují především na děti. Proto ve většině areálů již existuje dětský park (viz příloha 31, 32, 34). V dětských parcích se děti učí lyžovat především formou hry. Tyto parky dnes již budují všechna větší lyžařská střediska. Součástí dětských parků je například dětský vlek, pohyblivé koberce, dětské restaurace, zábavné doplňky sloužící k výuce lyžování, snowtubing, sáňkařské dráhy (např. na Plešivci), lyžařský kolotoč, atd. Důležitý je vhodný terén pro dětský park. Ideální je mírný svah, aby děti neměly při lyžování strach a cítily se bezpečně. Dětský areál by měl být oddělen od hlavních lyžařských sjezdovek. (Fenclová 2011) Dětský lyžařský park se vyskytuje ve všech pěti areálech, které jsou analyzované v této práci. Oblíbenou atrakcí se stává zmiňovaný snowtubing (příloha 33). Jedná se o sjíždění speciálně upravených svahů (sjezdovek) na nafukovacích člunech (podobné raftu nebo nafukovacímu kruhu). Upravené tratě pro snowtubing se nacházejí například v areálu Boží Dar. Dále sem ještě patří dopravní a sportovní zařízení. Obě jsou v lyžařských areálech velmi důležitá. Do dopravního zařízení patří například nutnost mít dostatek parkovacích míst, aby návštěvníci měli kde zaparkovat svými dopravními prostředky. Mezi důležité dopravní prostředky v areálech patří skibusy (příloha 35). Skibus je autobus pro dopravu v horském středisku. Zejména mezi ubytovacími zařízeními a stanicemi lanovek a vleků. Někdy bývá využíván pro dovoz z parkoviště do areálu, pokud je vzdálenější (např. Plešivec), někdy pro dopravu návštěvníků z města do areálu (např. z Ústí n. L. do Telnice). Jeho použití bývá někdy zdarma v rámci zakoupení skipassu. Skipass je průkazka pro neomezené lyžování na sjezdových tratích horského střediska po vymezenou dobu. Může být součástí ceny zájezdu (za zvýhodněnou cenu) nebo si ho návštěvník zakupuje na místě.

Mezi sportovní a dopravní zařízení se řadí jedna z nejdůležitějších součástí každého areálu, a to jsou lanovky a vleky. Tažná zařízení dopravující lyžaře na začátek sjezdové tratě se nacházejí ve všech analyzovaných areálech. Nejčastěji to jsou pomy pro jednu osobu nebo kotvy pro dvě osoby. Současným trendem jsou ovšem lanovky, které stále přibývají nejen v Krušných horách, ale i v mnoha dalších areálech Česka. „*Lanovka je zařízení pro dopravu osob nebo nákladů v oblastech s velkým sklonem terénu, součást vertikální dopravy.*“ (Pásková, Zelenka 2002 s. 157) Nachází se často ve střediscích letních i zimních horských sportů a horské turistiky.

Lanovky jsou často situovány a plánovány v přírodně hodnotných oblastech jako jsou například NP (národní park) nebo CHKO (chráněná krajinná oblast). Je tomu tak například v pohoří Šumava, Krkonoše, Lužické hory, Beskydy, Jeseníky, atd. U Krušných hor se takovýto stupeň ochrany nenachází, jelikož hory byly spoustu let poničeny. Podrobněji jsou Krušné hory analyzovány v kapitole 6. V EU je k povolení stavby lanovek nutná EIA (mezinárodně přijímaná metoda komplexního posuzování vlivů velkých staveb na životní prostředí s cílem zvolit variantu s nejnižším vlivem). V podobných případech je často ochrana území předkladateli projektu nesprávně vnímána jako omezování rozvoje CR, ačkoli jde mimo jiné o dlouhodobou ochranu potenciálu území pro rozvoj CR. (Pásková, Zelenka 2002)

Další sportovní zařízení, které stejně jako zmiňované lanovky mohou narušovat přírodní prostředí, jsou osvětlení lyžařských tratí a sněžná děla (příloha č. 36). Osvětlení vybraných sjezdovek je nyní součástí téměř každého většího areálu. Provozovatelé se snaží, aby návštěvník mohl strávit na sjezdovce co nejvíce času a proto pořádají i večerní lyžování. V analyzovaných 5 areálech Krušných hor mají všechny alespoň jednu sjezdovku, na které je možné provozovat večerní lyžování. (viz příloha č. 2 + schémata jednotlivých areálů v příloze). Průzkumy ovšem ukazují, že noční lyžování má i stinnou stránku a to je, že osvětlení sjezdovky vadí zvěři. Proto je nutné v jednotlivých areálech regulovat svícení na sjezdovkách. V Krkonoších to bylo vyřešeno tím, že podle plánu péče Krkonošského národního parku nesmí být osvětlená sjezdovka v první zóně národního parku, výše než 900 metrů nad mořem a v každém areálu může být maximálně jedna osvětlená sjezdovka. (Novotná, Dvořáková 2014) Další důležitou součástí technického vybavení téměř každého areálu jsou sněžná děla. Jedná se o zařízení pro vytváření umělého (technického) sněhu na sjezdových tratích. Hlavní motivací provozovatelů pro využití sněžných děl je prodloužení zimní sezóny a tím zvýšení zisků a zlepšení podmínek pro lyžování. (Pásková, Zelenka 2002) Provoz sněžných děl je finančně velmi náročný. Při výrobě technického sněhu je velká spotřeba vody a elektrické energie. Voda může být čerpána z vodního toku, nyní už jsou častěji vytvořené umělé nádrže (příloha 50, 51), z kterých je voda vytlačena pomocí čerpadel. Včetně vysokých nákladů má technické zasněžování i další negativní jevy: vysoký hluk, osvětlení ovlivňující volně žijící živočichy, doba tání je o 2 až 6 týdnů déle než u přírodního sněhu. Prodlouženou dobou tání dochází k změnám půdní fauny a půdní vegetace, vyskytují se později kvetoucí druhy, původní vegetace mizí. Častěji dochází k erozi. (Fialová 2014) Ve všech analyzovaných areálech je možnost technického zasněžování (viz příloha 2).

V celé kapitole se mnohokrát vyskytly výrazy jako lyžování nebo lyžařský cestovní ruch. V posledním odstavci kapitoly budou tyto pojmy ještě s několika souvisejících vysvětleny. Prvním pojmem je lyžování. *„Lyžování je pohyb na sněhu, vodě trávě písku nebo umělém*

povrchu na lyžích. Tato práce je ale zaměřena pouze na lyžování na sněhu. Základní dělení je zde lyžování běžecké a sjezdové. Trendy a novinkami v posledních letech jsou nové technologie (nové typy lyží, oblečení), sjezdové lyžování mimo sjezdovky, skialpinismus a extrémní lyžování.“ (Pásková, Zelenka 2002 str. 165-166) Skialpinismus je typický spíše pro vysokohorské oblasti. Jedná se o rizikový sport, jeden z druhů dobrodružného cestovního ruchu. Propojuje vysokohorskou turistiku s lezením ve vysokohorských terénech, přejezdy a přechody na lyžích a sjíždění neupravených terénů. „Extrémní lyžování je lyžování v obtížném neupraveném terénu s velkým sklonem a různými přírodními překážkami.“ (Pásková, Zelenka 2002 s. 84) Dalšími trendy je například již zmiňovaná snaha prodloužení zimní sezóny za pomoci sněžných děl. Dále také propojování lyžařských areálů a tím možnost nabídnout návštěvníkovi více kilometrů sjezdových tratí, společné skipassy pro více areálů nebo používání bezplatné přepravy mezi areály. Příkladem propojení areálů v Krušných horách je Klínovec a Fichtelberg, propojení je více popsáno v kapitole 7. V neposlední řadě je trendem také růst popularity běžeckého lyžování. V mnoha zemích je propagováno pro svůj menší environmentální dopad. (běžeckému lyžování se věnuje kapitola 5.4) V této kapitole bylo již uvedeno několik příkladů environmentálních dopadů, které souvisely s výstavbou lanovek, používání děl nebo využívání světel pro noční lyžování. Nebyl zmíněn ještě významný zásah a tím je kácení porostů pro vzniku sjezdovek samotných.

V kapitole byly vysvětleny některé důležité pojmy vztahující se k této práci. Pojmy byly zaměřeny především na cestovní ruch se zaměřením na lyžařský cestovní ruch. Po vysvětlení pojmů v této kapitole přichází na řadu metodika práce. Metodika vysvětluje, jak celá tato práce postupně vznikala.

5 Lyžování

Následující kapitola je zaměřena na problematiku lyžování. Úvodní část je věnována historickému vývoji lyžování po celém světě. Od dob, kdy lyžování ještě nebylo sportem až do 20. století, kde jsou popsány i nejdůležitější milníky ve vývoji toho sportu. Po historii celosvětové a především Evropské se další část zaměřuje na vývoj lyžování v Česku od druhé poloviny 19. století, kdy se sem lyžování rozšířilo. V poslední části jsou zanalyzovány oba nejvýznamnější druhy lyžování a to běžecké a sjezdové. Tato část je zaměřena především na analýzu a možnosti rozvoje současné lyžařské infrastruktury v Česku.

5.1 Historie lyžování

Historie lyžování se rozděluje na dvě etapy. První etapou je předsportovní využívání lyží, druhou etapou je pak využití sportovní. Vznik a místo vzniku lyží se nedá přesně určit. I odborná literatura se v těchto datech rozchází. Čtvrtečka (1971) datuje vznik lyží do období konce starší doby kamenné asi 10 000 let př. n. l. V té době se lyže staly mnohdy jediným prostředkem umožňující pohyb a možnost lovu zvěře. Jednalo se o arktické oblasti Euroasie, které byly většinu roku pokryty vysokou sněhovou pokrývkou. Kulhánek (1989) uvádí jako období vzniku lyží přibližně 5 000 až 4000 př. n. l. na severu Evropy a Asie. *„Lyže vznikly zhruba 8 až 4 tisíce př. n. l. Lyže vznikly nezávisle u několika etnických skupin, žijících v obdobných geografických a klimatických podmínkách. Polární badatel Fridjof Nansen považuje za pravlast lyží oblast střední Asie, okolí Bajkalského jezera a Altajských hor. Poté se dostaly do severnějších oblastí. Odtud se při stěhování národů lyže dostaly do severní Evropy, a na území dnešní Skandinávie. Svého předchůdce měly lyže v různých druzích sněžnic, které vznikly ze snahy o zvětšení plochy chodidel. Původní primitivní formou bylo obalování chodidla zvířecí kůží, slámou apod. Postupným postupným prodlužováním a zužováním plochy se tak postupně vyvinuly první známé tvary lyží.“* (Gnad 2001 s. 7) O nejstarším používání lyží svědčí objevy obrazů s lyžařskou tematikou, které byly vyryty do jeskynních a skalních stěn. Nejstarší nálezy těchto obrazů byly objeveny v Hotingu ve Švédsku a pochází z období přibližně 2 500 př. n. l. (Kulhánek 1989)

Sportovním odvětvím v dnešním slova smyslu se lyžování stává až v 19. století. Za kolébku lyžařského sportu je považováno Norsko, kde bylo v této době lyžování rozšířeno více než kdekoliv jinde na světě. Prastaré použití lyží jako dopravního, loveckého nebo vojenského prostředku se mění, lyžování se stává součástí lidové zábavy a později lidovým sportem. Rok,

který je pokládán za počátek sportovního lyžování, je většinou uváděn 1843. V tomto roce se odehrály první lyžařské závody v běhu na 5 km v Norském městě Tromsø. (Gnad 2001, Čtvrtečka 1971) Kulhánek (1989) uvádí, že rozdělným rokem obou etap je rok 1860, mezník mezi užitným lyžařským uměním lovců, sedláků a vojáku a moderním sportovním lyžování obyvatel měst a venkova. Roku 1861 byl v Norsku založen první svaz sportovního lyžování. Tento svaz podporoval lyžování a počínaje rokem 1862 pořádal každoroční závody v lyžování. Nejprve se pořádali závody v běhu a skoku. Od roku 1866 se konaly i slalomové závody. Založení zmíněného svazu se považuje za počátek organizovaného lyžování. Roku 1877 byl v Kristiánii (dnešní Oslo) založen první lyžařský klub pod názvem Christian Ski – Club, který byl první lyžařský klub na světě. Od roku 1892 tento klub pravidelně pořádal závody v Homenkollenu. Na závodech startovali elitní závodníci z celé Skandinávie a do 1. světové války se považují za neoficiální mistrovství světa. Převážně se jednalo o závody v běhu a skoku. (Gnad 2001)

Po 1. světové válce dochází k výraznějšímu rozvoji běžeckého lyžování. Na 1. zimních olympijských hrách v Chamonix (1924) byly na programu pouze 2 tratě 18 a 50 km a závodili zde pouze muži. Roku 1933 na MS v Innsbrucku a roku 1936 na ZOH v Garmisch – Partenkichenu (v Německu) byl už na programu i štafetový závod mužů na 4 x 10 km. Ženy se zúčastnily prvních ZOH a MS v roce 1952. Zúčastňovaly se sice závodů již před 1. světovou válkou, ale do programu MS a ZOH byly zařazeny až v tomto roce. Zlomovým pro běžecké disciplíny je rok 1974. Pauli Sittonen při závodě v Linzi poprvé kombinoval běh klasický s jednostranným bruslením. Oboustranného bruslení (tzv. skating) bylo využito při závodě až v roce 1976 (ZOH v Innsbrucku). Prvním, kdo oboustranné bruslení na závodě předvedl, byl závodník reprezentující Spojené státy americké Bill Koch. (Gnad 2001)

Úroveň sjezdového vybavení byla na konci 19. a počátku 20. století velmi primitivní a nepřibližovalo se současné technické dokonalosti. Součástí tehdejších soutěží tak spíše bylo ukázat schopnost svah sjet a pobavit diváky. První závody ve slalomu se konaly v rámci mezinárodních lyžařských závodů roce 1893 v Mürzzuschlagu (Rakousko). Novodobá historie sjezdových závodů je datována do roku 1924. V tomto roce Angličan Arnold Lunn publikoval pokyny k pořádání slalomových závodů. Na programu ZOH v Chamonix (1924) i ve Sv. Mořici (1928) sjezdové lyžování ještě nebylo zařazeno do programu her. V roce 1928 již součástí akademických her v Cortině d'Ampezzo. Díky zařazení sjezdu a slalomu do programu závodů FIS dochází roku 1931 k rychlému rozvoji sjezdových závodních disciplín. Ani na 3. ZOH, které se poprvé konaly mimo Evropu v americkém Lake Placed (1932) se sjezdové lyžování neobjevilo. Poprvé bylo do programu ZOH zařazeno v roce 1936 v Garmisch – Partenkirchenu.

Závodilo se zde ve dvou disciplínách ve sjezdu a slalomu. Na 6. ZOH v Oslu (1952) byl poprvé mezi disciplíny zařazen obří slalom. Superobří slalom zařadila FIS mezi disciplíny roku 1985. (Gnad 2001) Důležitým milníkem pro současné lyžování bylo zavedení carvingových lyží. Výroba carvingových lyží určených pro veřejnost začíná v 90. letech 20. století. Nejvýraznějším znakem těchto lyží je jejich boční krojení, u špičky a patky jsou poté širší. Carvingové lyže ulehčují zahájení oblouku a redukují podíl smyku na úkor podílu skluzu v oblouku. Carvingové lyže jsou rychlejší a lépe ovladatelné v obloucích. (Gnad 2001, Freiburger 2011)

5.2 Počátky českého lyžování

V Česku se začíná lyžovat již v druhé polovině 19. století. Už v 60. letech vznikají sportovní spolky a kluby. Hlavními průkopníky a zakladateli sportovních klubů a spolků jsou dr. Miroslav Tyrš, dr. Jiří Stanislav Guth Jarkovský a Josef Rössler Ořovský. Právě oni jsou jedni z hlavních představitelů sportu. Díky nim se podařilo podchytit nový světový trend sportovních hnutí prosadit český vliv do sportu i v dobách národnostního útlaku. (Kulhánek 1989) Mezi největší propagátory lyžování ve střední Evropě je považován právě Josef Rössler Ořovský. *„Roku 1887 zakládá v Praze při bruslařském klubu kroužek Český Ski klub Praha. Datum 1887 je počátkem sportovního lyžařství jak v českých zemích, tak ve střední Evropě“* (Čtvrtečka 1971 s. 9). V Krkonoších probíhal rozvoj lyžování za nepříznivých národních podmínek útlaku a hospodářské situace. Němci se zde pokoušeli lyžovat již v letech 1885 – 1890. Čeští obyvatelé Krkonoš začali s lyžováním roku 1891. Prvními místy byly Jilemnice a Vysoké nad Jizerou, o rok později se lyžování rozšířilo do Harrachova. Brzy zde byly zakládány nové lyžařské spolky. Prvním byl Český Spolek Ski Jilemnice, založený v roce 1895. Následoval Spolek Ski klub Vysoké nad Jizerou, který byl založen o 8 let později. (Čtvrtečka 1971) Nejvýznamnější postavou lyžařské historie Krkonoš je Jan Buchar. Je považován za jednoho z tvůrců lyžařské turistiky, psal články, pořádal přednášky, organizoval turistické výpravy po Krkonoších, získával příznivce pro lyžování, byl jedním z průkopníků lyžařských výcviků ve školách (více o počátcích lyžařských výcviků v kapitole 9.1). Roku 1903 byl prvním předsedou Svazu lyžařů v Království českém (Gnad 2001). Tento svaz byl vůbec prvním národním lyžařským svazem v Evropě, mimo Skandinávské země. První lyžařské závody na našem území se konaly roku 1893 na Kozinci u Jilemnice. Byly vůbec jedny z první závodů v Evropě. Od roku 1896 počet závodů každým rokem vzrůstal, vrcholem každé lyžařské sezóny v Česku bylo mistrovství Království českého, které mělo mezinárodní účast. V průběhu let se počet disciplín na mistrovství Království českého rozrostl ze dvou na dvanáct v roce 1914. První závod, kterého se

zúčastnily ženy, se konal v roce 1904 a bylo to v běhu na 800 m. „*Vedoucí a nejsilnější složkou v lyžování v první republice byl svaz lyžařů RČs. Svaz lyžařů reprezentoval naše lyžařství v mezinárodní lyžařské federaci FIS. Sdružoval lyžařské spolky (v roce 1931 jich bylo 340).*“ (Čtvrtečka 1971 s. 14) Československo bylo v meziválečném období považováno za jednu z vedoucích lyžařských zemí v Evropě. Pyšnilo se úspěchy na ZOH v Chamonix, Sv. Mořici, Lake Placid a Garmisch – Partenkirchenu. V lyžařských závodech se reprezentace umisťovala na prvních místech z neseverských evropských národů. Reprezentanti dosahovali výborných výsledků i na závodech FIS. (Čtvrtečka 1971)

Závody sjezdového lyžování se v Českých zemích poprvé objevují v roce 1909 ve Vysokém nad Jizerou v rámci mezinárodních závodů. Název závodu byl „závod na 250 m bez holí“ je brán jako nová disciplína. První opravdový sjezdový závod se na našem území koná roku 1913 v rámci 18. Mezinárodních závodů pod názvem „sjezd z hřebene Pancíře“. Závodu se již zúčastnily i ženy. První novodobý sjezdový závod se u nás konal v roce 1928 v Krkonoších a jel se na Studniční hoře. Trať byla dlouhá 1 500 metrů. Do programu mistrovství Československa byly sjezdové disciplíny zařazeny v roce 1937. Ještě v poválečném období se závodilo ve sjezdovém dvojboji. Od roku 1952 v souladu se světovým vývojem ve sjezdovém trojboji. Alpská kombinace byla rozšířena o obří slalom. (Čtvrtečka 1971)

5.3 Sjezdové lyžování

Sjezdové a běžecké lyžování společně patří k nejvýznamnějším aktivitám zimního cestovního ruchu. Na rozdíl od běžeckého lyžování je sjezdové náročnější na lokalizační i realizační faktory. Je zde několik bodů, které patří mezi základní podmínky rozvoje tohoto sportu. Mezi nejdůležitější patří vhodnost terénu a příznivé fyzicko-geografické podmínky (existence svahu, délka, sklon, expozice vůči světovým stranám, atd.). Neméně důležité jsou vhodné klimatické podmínky (délka zimní sezóny, teplotní charakteristika, výška a doba trvání sněhové pokrývky, atd.). Oproti běžeckému lyžování jsou zde vysoké investiční nároky na výstavbu a vybavení lyžařského areálu. Je zde nutnost investovat do přepravních zařízení (lanovky, vleky), techniky na zasněžování svahů, techniky na úpravu svahů, osvětlení svahů, atd. K těmto nárokům často také přibývá vyjednávání provozovatelů s ochránci přírody. Při výstavbě a provozu areálu často dochází k vykácení lesů, zvýšení hluku v oblasti, večerní osvětlení. Dochází tak často k výraznému zásahu do funkce ekosystémů. (Vystoupil 2006, Vystoupil, Šauer 2011)

Při srovnání přírodních podmínek Česka s dalšími evropskými zeměmi (především těmi alpskými), jsou podmínky v Alpách zemích nesrovnatelně lepší (vyšší nadmořská výška, mnohem delší zimní sezóny, podstatně vyšší délka potenciálně využitelných svahů). I přesto má

u nás lyžování dlouhou tradici (viz historie lyžování v Česku). Tyto podmínky pro lyžování se projevují především tím, že je zde množství menších lyžařských areálů. Většina českých areálů se nachází ve vyšších horských oblastech, převážně v hraničních pohořích. Nejvíce lyžařských středisek je tak lokalizováno v pohořích Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy. Některé jsou mimo vyšší horská pásma. Příkladem může být Český les, Bílé Karpaty a Českomoravská vrchovina. V tabulce č. 1 jsou vypsána všechna lyžařsky nejvýznamnější pohoří Česka. Tabulka je řazena podle přepravní kapacity vleků. Do této kategorie jsou započítávány i lanovky. Dalšími ukazateli jsou délka vleků, počet sjezdovek a délka sjezdovek. (Vystoupil 2006, Vystoupil, Šauer 2011)

Tabulka č. 1: Infrastruktura pro sjezdové lyžování v Česku (2008)

Pohoří	Délka vleků (m)	Přepravní kapacita vleků (os/h)	Počet sjezdovek	Délka sjezdovek (m)
Krkonoše	85 375	113 282	131	125 250
Jeseníky, Kralický Sněžník	46 635	67 640	100	66 331
Beskydy	42 727	50 050	120	55 385
Jizerské hory	20 888	36 895	58	33 180
Šumava/Český les	22 948	26 508	57	32 730
Krušné hory	23 606	25 013	44	33 271
Orlické hory	19 170	23 415	51	27 610
Vysočina	12 525	14 360	33	14 970
Lužické hory	4 320	3 850	8	7 350
Bílé Karpaty	1 100	500	6	2 630
Ostatní	8 607	9 550	23	10 230
Celkem ČR	287 901	371 063	631	408 937

Zdroj: Vystoupil, Šauer (2011)

Nejvíce lyžařských areálů se nachází v nejvyšším pohoří Česka v Krkonoších. Krkonoše jednoznačně dominují ve všech autory vybraných kategoriích. Celkově bylo v našich nejvyšších horách přes 30 % všech sjezdovek a přes 30 % celkové přepravní kapacity vleků na území Česka. Krkonoše budou mít v Česku vždy dominantní pozici. Ostatní pohoří oproti nim výrazně zaostávají. Například druhé Jeseníky, ke kterým autoři přiřadili i blízký Kralický Sněžník, zaostávaly v délce sjezdovek za Krkonošemi o téměř 60 tisíc metrů. Analyzovaná oblast Krušných hor se v roce 2008 nacházela se s kapacitou vleků 25 013 os./h. na šestém místě mezi českými pohořími. V délce sjezdovek byly Krušné hory na pátém místě s celkovou délkou 33 271 m. Téměř ve všech českých pohořích dochází v posledních letech k velkým investicím,

rozzrůstání a modernizacím areálů. Jako příklad zde byla zvolena pohoří, která byla v roce 2008 na prvních dvou místech a analyzované Krušné hory. V tabulce číslo 2 je stav k roku 2015 a v následující tabulce číslo 3 jsou vidět rozdíly mezi roky 2008 a 2015. Jako zdroj pro stav k roku 2015 byl využit internetový portál holidayinfo.cz. Server holidayinfo posloužil i jako hlavní zdroj u stavu z roku 2008 z publikace Vystoupila se Šauerem (2011). Nevýhodou serveru je, že se tam nenacházejí nejmenší areály. U Krušných hor, které jsou v této práci analyzovány, proto bylo využito i dalších internetových serverů. Důvodem bylo, aby informace byly co nejpřesnější. Analýza Krkonoš a Jeseníků s Kralickým Sněžníkem není hlavním cílem práce a čísla zde budou ve skutečnosti o něco vyšší. Všechny sečtené areály Krkonoš a Jeseníků s Kralickým Sněžníkem jsou v příloze číslo 25 a 26. Při srovnání stavů v roce 2008 a 2015 jsou vidět obrovské rozdíly. Délka všech sjezdovek v roce 2008 byl v Krkonoších přes 125 tisíc metrů, o 7 let později to bylo už přes 160 tisíc metrů. Celkově to je nárůst o 28,5 %. S růstem délky sjezdovek se samozřejmě zvýšila i přepravní kapacita lanovek a vleků ze stavu přes 113 tisíc na 147 tisíc os./hod. Zde byl nárůst o téměř 30 %. K procentuálně ještě vyššímu nárůstu došlo v Jeseníkách. U sjezdovek to bylo z 66 331 na 92 700 metrů, což je nárůst 26 369 metrů a procentuální navýšení o 39,75 %. Nárůst přepravní kapacity byl podobný o 25 244 os./hod. z 67 640 na 92 884. Procentuálně navýšení je zde 37,3 %.

Tabulka č. 2: Infrastruktura pro sjezdové lyžování ve vybraných pohořích ČR k roku 2015

Pohoří	Přepravní kapacita vleků (os/h)	Délka sjezdovek (m)
Krkonoše	147 018	160 920
Jeseníky, Kralický Sněžník	92 884	92 700
Krušné hory	71 746	74 760

Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Tabulka č. 3: Změny Infrastruktury ve vybraných pohořích ČR mezi lety 2008 a 2015

Pohoří	Nárůst přepravní kapacity vleků (os./h.)	Nárůst přepravní kapacity vleků (%)	Nárůst délky sjezdovek (m)	Nárůst délky sjezdovek (%)
Krkonoše	33 737	29,8	35 670	28,5
Jeseníky, Kral. Sněžník	25 244	37,3	26 369	39,8
Krušné hory	48 140	203,9	41 489	124,7

Zdroj: Vystoupil, Šauer, (2011), holidayinfo.cz (2015)

Největší změnou ze zmíněných 3 pohoří prošly v posledních 7 letech Krušné hory. Jak již bylo zmíněno, Krušné hory měly v roce 2008 celkovou délku sjezdovek 33 271 metrů (viz tabulka 2) V roce 2015 bylo v Krušných horách 74 460 metrů sjezdovek. Během 7 let tak byl celkový nárůst délky sjezdových tratí téměř 125 %. Je možné, že přímo k takovému to velkému nárůstu nedošlo. Při sčítání k roku 2008 nemusely být započítány i ty nejmenší areály. Celkově by ovšem menší areály měly tvořit pouze malý rozdíl. K největšímu nárůstu došlo v areálu na Klínovci, kde se za období těchto 7 let zvýšila délka sjezdovek o 8 000 m. Vznikem nového areálu na Plešivci přibylo 12 000 metrů sjezdovek a další zde ještě vznikne (více o analyzovaných areálech v kapitole 7). I v dalších areálech docházelo k rozšíření. Při srovnání přepravní kapacity lanovek a vleků, tak došlo ještě k většímu nárůstu. V roce 2008 byla přepravní kapacita 25 013. V roce 2015 je kapacita přes 71 tisíc přepravených osob za hodinu. (viz tabulka 3) Toto číslo je ještě mírně vyšší, ale u některých menších areálů nebyla zjištěna přepravní kapacita vleků. Celkově se jedná o nárůst o více než 200 %. Největší zásluhu na růstu mají areály na Klínovci a Plešivci. Dohromady je u obou areálů nárůst kapacit o více než 20 tisíc přepravených osob za hodinu. Další důležitou skutečností je nárůst počtu lanovek. Oproti roku 2008 se zvýšil počet lanovek z jediné, která byla na Klínovci na 11 v několika areálech. I provozovatelé menších areálů jako Klíny nebo Bublava nechali ve svých areálech vystavět lanovky. Dalším důvodem růstu je modernizace starých vleků.

V tabulce číslo 4 jsou vidět rozdíly u analyzovaných 5 areálů v Krušných horách. Jsou zde zaznamenány změny za posledních 20 let. V publikaci geografie cestovního ruchu ČR (Vystoupil, Šauer 2011) nejsou uvedena data ke všem analyzovaným areálům (pouze Klínovec a Boží Dar). V publikaci jsou jen větší areály Česka. Pro srovnání byl využit Ski atlas ČR (Lhota 1995). V pěti analyzovaných areálech se celkově prodloužila délka sjezdovek z 21 tisíc na 50 tisíc kilometrů, což je 67 % všech sjezdovek v Krušných horách. U přepravní kapacity vleků byl nárůst podobný za 20 let se zvýšil z 16 200 os./hod. na 45 666 os./hod. To je 64 % celkové přepravní kapacity v Krušných horách. Velký růst přepravní kapacity v Krušných horách byl ještě například u areálu Bublava. V Bublavě se za posledních 20 let zvýšila kapacita z 2 300 na 7 200 os./hod. V tabulce číslo 5 je procentuelní nárůst u analyzovaných areálů. Je zde vidět, že celkově se prodloužila délka sjezdovek o 239 %. Nejvíce k tomu přispěl Klínovec, kde byly sjezdovky prodlouženy o 237 % a Plešivec, kde před dvaceti lety areál ještě neexistoval. Naopak nejméně byly sjezdovky prodloužovány na Bouřňáku. Procentuelní nárůst u přepravních kapacit lanovek a vleků je o něco nižší (celkem 182 %). Nejvíce k nárůstu opět přispívají Klínovec a Plešivec. Nejméně se přepravní kapacity zvýšily na Telnici.

Tabulka č. 4: Nárůst délek sjezdovek a přepravní kapacity ve vybraných areálech Krušných hor v letech 1995 až 2015

Areál	Délka sjezdovek 1995 (m)	Délka sjezdovek 2015 (m)	Nárůst délek mezi lety 1995 a 2015 (m)	Přepravní kapacita vleků 1995 (os./hod.)	Přepravní kapacita vleků 2015 (os./hod.)	Nárůst kapacity mezi lety 1995 a 2015 (os./hod.)
Klínovec	5400	18200	12800	5800	13850	8050
Plešivec	0	12000	12000	0	14581	14581
Boží Dar	4100	6900	2800	4400	9280	4880
Telnice	5050	6400	1350	3500	3770	270
Bouřňák	6500	6800	300	2500	4185	1685
Celkem	21050	50300	29250	16200	45666	29466

Zdroj: Lhota (1995), holidayinfo.cz (2015)

Tabulka č. 5: Procentuelní nárůst v délce sjezdovek a přepravních kapacit ve vybraných areálech Krušných hor v letech 1995 až 2015

Areál	Nárůst délek sjezdovek mezi lety 1995 a 2015 (%)	Nárůst přepravní kapacity mezi lety 1995 a 2015 (%)
Klínovec	237	139
Plešivec	/	/
Boží Dar	68	111
Telnice	27	7
Bouřňák	4	67
Celkem	239	182

Zdroj: Lhota (1995), holidayinfo.cz (2015)

5.4 Běžecské lyžování

Stejně jako sjezdové lyžování, má i běžecské lyžování v Česku velmi dlouhou historii. Běžecské lyžování má oproti sjezdovému lyžování mírné výhody. Jednou z výhod pro rozvoj běžecského lyžování jsou lokalizační faktory. Na rozdíl od sjezdového lyžování je zde pouze požadavek na vhodné klimatické podmínky. Základní podmínkou pro rozvoj pouze dostatečně dlouhé období se souvislou a dostatečně vysokou sněhovou pokrývkou, nízká průměrná teplota v zimních měsících, vysoký počet mrazových dnů, apod. Ostatní nároky týkající se fyzickogeografických předpokladů již tak přísné nejsou. Výhodou jsou zde spíše rovinnatější terény. Strmé svahy a horské pasáže jsou méně vhodné. Další výhodou ve srovnání se sjezdovým lyžováním jsou celkové investice k rozvoji. Nutné investice jsou zde pouze na technologie, které jsou potřebné

k úpravě tras. Je zde další možnost například osvětlení tras, jako je tomu u sjezdového lyžování. U obou odvětví lyžování ovšem osvětlení není nutnost. Nejsou zde žádné další investice do přepravních zařízení, jako jsou lanovky nebo vleky u sjezdového lyžování. Běžecké lyžování má také nižší environmentální vliv na přírodní prostředí. (Vysoupil 2006, Vysoupil, Šauer 2011)

V Česku jsou relativně vhodné podmínky pro běžecké lyžování. Je zde velký počet regionů s dobrými fyzickogeografickými předpoklady k rozvoji běžeckého lyžování. Jedná se především o horské oblasti s vhodnými klimatickými podmínkami. Vystoupil (2006) vymezil Atlasu cestovního ruchu ČR hlavní regiony pro běžecké lyžování v Česku. Území rozdělil do několika oblastí. První je území s příznivými podmínkami pro běžecké lyžování. Zde jsou všechna území vhodná pro běžecké lyžování. Poté vymezil území s nejlepším využitím potenciálu, kde jsou ucelené sítě upravovaných tras. Sem se řadí Šumava, Jizerské hory, Krkonoše a Českomoravská vrchovina. Další skupinou jsou regiony s méně intenzivním využitím potenciálu, kde jsou upravované trasy ve více nepropojených okruzích. Sem se řadí Krušné hory, Slavkovský les, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy. Celkově mají potenciál pro rozvoj běžeckého lyžování všechny horské oblasti Česka. (Vysoupil 2006, Vysoupil, Šauer 2011) Podobné jako u sjezdového lyžování dochází ke změnám i u lyžování běžeckého. V posledních letech to je především nárůst délek tras, které jsou strojově upravované. Dochází také k propojování jednotlivých běžeckých tras.

Kapitoly 4 a 5 byly zaměřeny na cestovní ruch a lyžování. Následující kapitola je již zabývá analyzovaným územím Krušných hor z pohledu cestovního ruchu se zaměřením na lyžařský cestovní ruch.

6 Charakteristika oblastí Krušných hor z hlediska cestovního ruchu

Analyzovaná oblast Krušných hor se nachází na území dvou krajů. Západní část zasahuje do Karlovarského kraje, východní část do kraje Ústeckého. Ve většině literatury, především té starší, oblast Krušných hor nepatří mezi nejvýznamnější turistické oblasti Česka. Hlavním důvodem bylo velmi poničené životní prostředí v důsledku těžby a spalování uhlí. V kapitole bude postupně srovnán vývoj cestovního ruchu v Krušných horách v posledních téměř padesáti letech. Celá kapitola vychází z odborné literatury týkající se cestovního ruchu Československa, u novější literatury pouze Česka.

Nejstarší vybranou publikací pro analýzu Krušnohoří je publikace Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR od Miroslava Kotrby z roku 1968. V publikaci je Československo rozděleno na 10 oblastí. Krušnohoří spadá do dvou z nich. Jedna část se nachází v Západočeské části, což je současný Karlovarský a Plzeňský kraj. Druhá část spadá do Severočeské části, tím je v současnosti kraj Ústecký a část kraje Libereckého. Každý kraj je ještě rozdělen do několika oblastí cestovního ruchu a podle významu je mu přidělena kategorie jedna (nejvýznamnější) až čtyři (nejméně významná). V Západočeské oblasti je v první kategorii pouze oblast Západočeské lázně. Tato oblast patřila mezi nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v Československu, kam patří i v současném Česku. Celé Krušnohoří je zařazeno až do třetí kategorie. Krajina západního Krušnohoří je v publikaci charakterizována následovně. *„Z celkové rozlohy Krušných hor 142 000 ha je asi 60 % ploch vhodných pro rekreaci. Z toho více než třetina připadá na západočeskou část. Je to horská oblast s průměrnou nadmořskou výškou nad 500 metrů. Podnebí je horské, se značným množstvím srážek a poměrně nízkými teplotami, které jsou příčinou dobrých sněhových poměrů. Významná výchozí střediska rekreace jsou: Jáchymov, Pernink a Kraslice. Boží Dar je označen jako základna turistiky a zimních sportů, která leží mezi nejvyššími body oblasti Klínovcem a Špičákem. Na rozdíl od východní části je zde zdravé a čisté ovzduší, které umožňuje dlouhodobou i krátkodobou rekreaci. Doba využití této části oblasti je až 210 dní v roce.“* (Kotrba 1968 s. 45) Nejvýznamnější byly pro tuto oblast lázně Jáchymov, které mají mezinárodní význam. Především díky nim je doba využití oblasti takto dlouhá. Částečně ji ovlivňují i zimní sporty a letní rekreace. Jako zásady rozvoje pro danou oblast Kotrba (1968) uváděl výstavbu zařízení pro krátkodobou rekreaci a zimní sportování. Vývoj rekreace zde byl závislý na likvidaci důsledků průmyslové činnosti severočeské hnědouhelné pánve. Jako hlavní podmínku rozvoje uvádí zlepšení stavu vybavenosti pro celoroční rekreaci se zaměřením

na zimní rekreaci. Hlavní centrum rekreace by zaměřil do oblasti lázní Jáchymov. (Kotrba 1968)

Severočeská část se skládá z osmi oblastí cestovního ruchu. Žádná oblast nespadá do nejvyšší kategorie čísla jedna. Hned 4 patří do kategorie číslo dva. Jsou jimi v národní park České Švýcarsko (vyhlášeno národním parkem v roce 1999) a Lužické hory, poté Jizerské hory a Máchův kraj (Doksy a okolí). Jizerské hory a Máchův kraj se ovšem nacházejí v kraji Libereckém. Krušnohoří v severočeské oblasti je charakterizována krátce a z větší části stejně jako západočeská část. U severočeské části je pouze zmíněn navíc význam dopravní infrastruktury, která tvoří vhodné podmínky pro dopravu cestujících do regionu za rekreací. V severočeské části Krušných hor není v důsledku těžby hnědého uhlí tak čisté ovzduší jako v části západní. Součástí publikace je kromě deseti souborů, kde je cestovní ruch rajonizován podle krajů, také tabulkový přehled podmínek oblastí cestovního ruchu. V přehledu jsou Krušné hory analyzovány komplexně. V tabulce je zařazeno i sportovně technické zařízení, které bylo součástí Krušných hor okolo roku 1968. V té době byla v celém Krušnohoří pouze jediná lanovka a to z Bohosudova (část města Krupka) do Kněžiště (Komáří vížka). Jedná se o nejdelší lanovou dráhu bez mezistanice pro přepravu v Česku. Součástí je také menší lyžařský areál. (toulkypocechach.com 2015). Lyžařské vleky uvádí v této době v Krušných horách pouze dva. Jeden byl v Mikulově, která je součástí lyžařského areálu Bouňák. Druhý byl v Pyšné u obce Boleboř v okrese Chomutov. Tam je do současnosti také menší lyžařský areál. Lyžařské vleky například na Telnici vznikaly právě v tomto období 60. let. (Holinger 1984) První vlek na Klínovci vznikl v roce 1968, což je stejný rok, jako byla vydána tato publikace. (Skiareál Klínovec 2015) Podle internetových stránek lanove-drahy.cz existoval na Božím Daru vlek již od 50. let, v publikaci ovšem zmíněn není. (Lanové dráhy 2015) V přírodních podmínkách je pro lyžařský cestovní ruch důležité především klima. Počet dnů se sněhovou pokrývkou je zde od 80 do 150 dnů v roce. Průměrné maximum je 30 až 90 centimetrů. Počet ledových dnů v roce je v průměru od 50 do 85. Ledový den je den, kdy teplota nepřesáhne 0 °C. (pocasi.cz 2015)

Další vybranou publikací je rajonizace cestovního ruchu ČSR (Dohnal 1985) Analyzovaná oblast je zde na rozdíl od předchozí publikace popisována jako jeden celek Krušnohoří. Není rozdělena samostatně do dvou krajů, jako byla v předchozí publikaci (Kotrba 1968). „Dominantním faktorem, který ohrožuje, ale i vylučuje rekreační využitelnost území, zde bylo označeno znečištěné ovzduší. Na 70 % území oblasti byla vysoká koncentrace SO₂. Toto kritické znečištění ovzduší, klasifikující životní prostředí jako silně narušené, zcela vylučovalo rekreační užití těchto území a zužuje je na zbývající území, kde je průměrná roční koncentrace SO₂ nižší. I tato území však byla vhodná pouze pro krátkodobou rekreaci. V důsledku znečištění ovzduší na vrcholcích chybí typická horská květina. Porosty smrkových monokultur byly silně

narušené imisemi a docházelo k rozsáhlému odumírání. Osídlení oblasti bylo poměrně řídké, horského charakteru, směrem do Podkrušnohorských pánví je osídlení hustší. Jsou zde vybavené lyžařské oblasti s množstvím horských chat. Západní část si dosud zachovává ráz harmonické krajiny. Východní část Krušných hor zcela ztrácí význam pro rekreační využití, dokud nedojde k obnovení lesů a zlepšení hygienické úrovně prostředí. Východní oblast měla sice nízkou krajinařskou hodnotu, ale díky perfektním lyžařským terénům s pravidelnou sněhovou pokrývkou byla oblast i přes devastaci a kriticky znečištěné ovzduší intenzivně navštěvována. Působení negativních vlivů vylučovalo možnost dlouhodobé rekreace na území oblasti, podmínky pro rozvoj územně vázané rekreace byly pouze v Jáchymovské oblasti, a to jako krátkodobá rekreace v letních a zimních obdobích. Rozvoj vybavenosti byl determinován nízkou kapacitní zátížeností a omezenými předpoklady rozvoje návštěvnosti. Celkový stávající objem vybavenosti považoval ve vztahu k možné kapacitní zátíženosti v podstatě za postačující. Případný rozvoj vybavenosti k zabezpečení územně vázané rekreace bylo žádoucí směřovat směrem do středisek cestovního ruchu a rekreace: Jáchymov (Mariánská – Boží Dar – Pernink – Loučná – Nejedek). Publikace ukazuje, že oblast Krušných hor je z pohledu lyžařských terénů a sněhových podmínek velmi vhodná pro lyžování, ovšem díky poničenému životnímu prostředí se neřadí mezi významné lyžařské lokality Česka.“ (Dohnal 1985, s. 63-64)

Zeměpis cestovního ruchu (Mariot, Müllerová 1992) rozděluje oblasti cestovního ruchu v té době ještě Československa do několika kategorií. Oblast Krušných hor je zde zařazena až do 4. kategorie, tudíž ne už tak atraktivní pro turisty. V 1. kategorii jsou z Českých pohoří samozřejmě nejvyšší České hory Krkonoše, poté také Šumava, Jeseníky a Beskydy. Do 2. kategorie byly zařazeny Orlické hory a Jizerské hory. Všechna zmíněná pohoří jsou popisována jako vhodná pro lyžování a jsou zmíněna největší lyžařská střediska. V 3. kategorii jsou z míst, kde se lyžuje Lužické hory. Krušné hory jsou až ve 4. kategorii a nejsou zmiňovány jako místo pro lyžování. Důvod, proč byly Krušné hory zařazeny, jsou lázně Jáchymov s radioaktivními vodami využívanými k léčbě chorob pohybového ústrojí, klimatickým lázním Dubí a zázemí hraničních přechodů do Německa (Loučná a Boží Dar). V publikaci ani není zmíněn význam lyžování pro cestovní ruch v Krušných horách.

V publikaci Geografie cestovního ruchu (Štěpánek, Kopačka, Šíp 2001) jsou Krušné hory rozdělené do dvou oblastí: severní Čechy a západní Čechy. V části věnované cestovnímu ruchu v západních Čechách nepatřily Krušné hory mezi úplně nejvýznamnější oblasti. Mezi oblasti celostátního a mezinárodního významu jsou zařazeny západočeské lázně a část Šumavy (větší část se nachází v jižních Čechách). Oblast Krušných hor je popsána jako značně zdevastovaná v důsledku intenzivní těžby a spalování uhlí na Chomutovsku a v Sokolovské pánvi.

Nejvýznamnější turistickou oblastí pro sjezdové lyžování je okolí Klínovce. Blízký Boží Dar má vhodné podmínky i pro běžecké lyžování, jelikož se nachází na vrcholové planině Krušných hor.

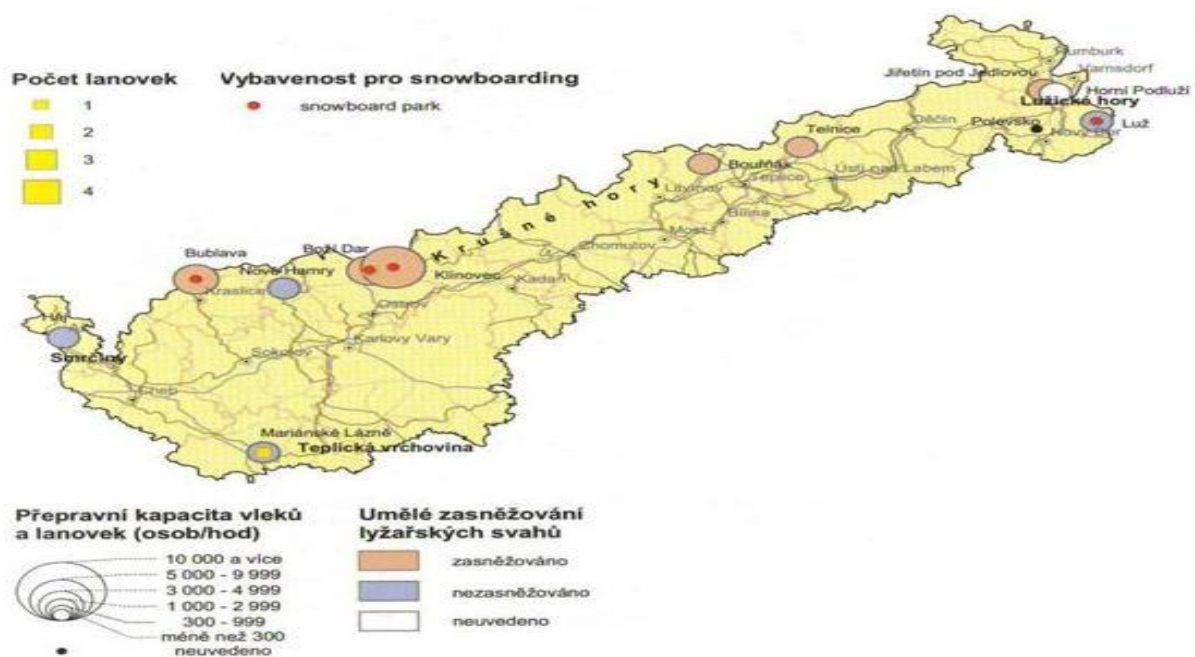
Na přelomu tisíciletí byl kulturně-historický i přírodní potenciál v severních Čechách charakterizován jako velmi poničený. Do současnosti se zachoval v pozměněné, méně kvalitní formě. Oblast byla poničena průmyslovým rozvojem po roce 1948. Poškození prostředí způsobila především povrchová těžba hnědého uhlí v Mostecké pánvi a návazný těžký průmysl. Přírodní prostředí tvořilo navzdory výraznému poškození největší potenciál pro cestovní ruch. Členitý reliéf umožňuje ve vyšších polohách i zimní rekreaci a to zejména na Liberecku (Lužické hory, Jizerské hory, Ještědský hřbet) a v Krušných horách. Oblast Krušných hor v Ústeckém kraji tvoří hranici regionu s německým Saskem. (Štěpánek, Kopačka, Šíp 2001) „*Plochá vrcholová část příkře spadá na jih do Čech a pozvolněji do Německa. Oblast bývalé těžby barevných kovů, v té době téměř vylidněnou, pokrývaly silně poškozené mnohde již zcela odstraněné či zcela mrtvé lesní porosty. Vzhledem k poměrně značné ploše pohoří i blízkosti hustě osídleného Podkrušnohoří bylo turistické využití severočeské části Krušných hor slabé. Výraznou aktivitu představuje zimní lyžování, sjezdové i běžecké. Hlavními středisky byly označeny Klínovec (na pomezí západních Čech), Bouřňák a Telnice.*“ (Štěpánek, Kopačka, Šíp 2001 s. 205-206)

V publikaci Geografii cestovního ruchu od autorů Holeček, Mario, Střída (2001) je stejně jako v předchozí knize území rozděleno do dvou částí. V oblasti západní Čechy se o Krušných horách jako o turistickém cíli píše pouze okrajově. Je zde zmíněn Klínovec jako nejvyšší hora Krušných hor a Boží Dar jako prostor s dobrými sněhovými podmínkami s lanovkami, sjezdovými a běžeckými tratěmi. Největší pozornost je zde věnována opět lázeňství jako největšímu lákadlu pro návštěvníky. V samostatné kapitole Krušné hory, Podkrušnohoří a Děčínská vrchovina se lyžařské infrastruktury autoři nevěnují vůbec. Věnují se zde především podkrušnohorským městům a opět jsou zde zmíněna poničená území po těžbě a průmyslu.

V publikaci Atlas cestovního ruchu České republiky (Vystoupil 2006) je oblast Krušných hor brána jako atraktivnější pro cestovní ruch. Samozřejmě při srovnání přírodních atraktivit pozoruhodností cestovního ruchu i nadále Krušné hory zaostávají oproti ostatním pohořím Česka. Nenachází se zde národní park ani žádná chráněná krajinná oblast. Je to dáno tím, že zde byla příroda devastována intenzivní těžbou a spalováním uhlí, jak již bylo zmíněno. V této době již dochází ke zlepšení stavu životního prostředí. Hlavním důvodem, proč se Krušné hory staly pro návštěvníky atraktivnějšími je budování lyžařské infrastruktury a velký potenciál pro další rozvoj. Oblast je v publikaci zařazena při srovnání podnikatelských aktivit v cestovním ruchu mezi nejvýznamnější. Pořád je to především díky západočeským lázním, ale už jsou k nim

přiřazovány jako významné i Krušné hory. V kapitole věnované přímo zimním sportům a rekreaci už se Krušné hory řadí mezi významné lyžařské oblasti, jako jsou Beskydy, Jeseníky, Orlické hory, Krkonoše, Jizerské hory, atd. a to jak v běžeckém tak sjezdovém lyžování. V mapě, kde jsou vypsaná lyžařská střediska Krušných hor, se vyskytuje pouze 6 lyžařských areálů pro sjezdové lyžování. Areály, které se nacházejí v obrázku č. 1, jsou Klínovce, Boží Dar, Telnice a Bouřňák, které budou více popsány v dalších kapitolách a areály Bublava a Nové Hamry. Při srovnání mapy lyžařských areálů v publikaci z roku 2006 a současností je vidět, jak velké změny v lyžařské infrastruktuře Krušných hor proběhly. Největší změnou je, že přibýly nebo byly zmodernizovány a zvětšeny některé lyžařské areály. Při srovnání délky sjezdovek vznikl po Klínovci druhý největší areál Krušných hor Plešivec, který bude popsán v kapitole 7.3. Dále byl pro sezónu 2012/2013 zmodernizován areál Klíny, kde byly prodlouženy sjezdovky, a díky výstavbě čtyřsedačkové lanovky se velmi zvýšila kapacita přepravených osob za hodinu. Tím by se již zařadil mezi významnější lyžařské areály Krušných hor. Obrovský rozdíl je také především v kapacitě vleků a lanovek. Ve většině lyžařských areálů stoupla kapacita. Hlavním důvodem je výstavba nových lanovek. V roce 2006 byla v Krušných horách pouze jedna lanovka (Vystoupil 2006). V sezóně 2014/2015 bylo v Krušných horách v provozu 11 lanovek (holidayinfo.cz) Nejvíce se na zvýšení počtu podílel Plešivec se třemi a Klínovec se čtyřmi lanovkami. Z areálů, které zde byly zmíněny, nemají lanovku pouze Bouřňák a Nové Hamry.

Obrázek č. 1: Kapacita a vybavenost lyžařských středisek – Krušné hory (2006)

Zdroj dat: holidayinfo.cz in Vystoupil (2006)

Pro srovnání změn lyžařských areálů v posledním desetiletí je v publikaci Atlas cestovního ruchu České republiky (Vystoupil 2006) velice vhodná podkapitola zimní sporty a rekreace. V této části jsou vyznačena významná střediska zimního lyžování. Tato lyžařská střediska zde byla rozdělena do 3 kategorií (mapa příloha 27). *„Z důvodů nekonkurenceschopnosti českých středisek sjezdového lyžování se střediska v Alpách, bylo v rámci kategorizace upuštěno od vymezení samostatné kategorie středisek mezinárodního významu.“* (Vystoupil 2006 s. 80) Nejnižší kategorií je středisko zimního lyžování lokálního významu. Tato kategorie je charakterizována následovně: *„Patří sem všechna střediska, v nichž celková délka sjezdových tratí nepřekračuje 1 000 metrů a zároveň celková hodinová přepravní kapacita instalovaných vleků nepřevyšuje 1 000 osob. Kromě toho musí zároveň platit podmínka, že ve středisku neslouží potřebám lyžařů žádná lanová dráha. Klientelu středisek této kategorie budou tvořit pouze místní obyvatelé, půjde tedy o místo realizace rekreačních aktivit místních obyvatel.“* (Vystoupil 2006 s. 80) Podle publikace se v roce 2005 žádné takové středisko v Krušných horách nenacházelo. Do této kategorie patřily v sezóně 2014/2015 v Krušných horách 3 lyžařské areály. Byly to Nad Nádražím – Pernink, Alšovka Měděnec a Hora svaté Kateřiny. Od příští sezóny to budou již jen dva areály, jelikož areál Nad Nádražím – Pernink ukončí provoz Hlavním důvodem je, že v jeho blízkosti byl postaven nový velký areál Plešivec a areálu Nad Nádražím velmi klesla návštěvnost (ski-ernink.cz 2015). Podmínku této kategorie, že sjezdové tratě nesmějí překročit 1 000 metrů, by splňovalo v Krušných horách více areálů, ale překračují kritérium přepravní kapacity vleků přes 1 000 přepravených osob za hodinu. Proto jsou v současnosti v této kategorii 3 areály a v příští sezóně jen 2. V kategorii středisek zimního lyžování regionálního významu byly v roce 2005 čtyři střediska – Telnice, Bouřňák, Nové Hamry a Bublava. Střediska této kategorie jsou charakterizována následovně: *„Celková délka sjezdových tratí se pohybuje v rozmezí 1 000 a 3 999 metrů a zároveň hodinová přepravní kapacita instalovaných vleků a lanových drah je v intervalu 1 000 až 3 499 osob. Vzhledem k vybavenosti této kategorie středisek vyšším standardem turistických služeb lze předpokládat její využití na úrovni regionů, např. příslušných krajů.“* (Vystoupil 2006 s. 80) V této kategorii došlo k velkým změnám. Ze 4 zmíněných areálů zůstaly v této kategorii pouze Velké Hamry. Během 10 let se díky prodloužení tratí nebo navýšení přepravní kapacity osob přesunuly do nejvyšší kategorie středisek národního významu Bouřňák, Telnice i Bublava. Do kategorie středisek regionálního významu lze navíc v současnosti zařadit kromě Nových Hamrů také dalších 8 areálů, které splňují kritéria. Jsou to areály Klíny, Český Jiřetín, Pyšná, Komáří Vížka, Velflink – Pernink, Náprava, Mariánky a Aš. Do kategorie středisek národního významu patřily v roce 2005 pouze areály Klínovec a Boží Dar – Neklid. Řadí se sem pouze areály, v nichž

celková délka sjezdových tratí převyšuje 4 000 metrů a zároveň celková hodinová přepravní kapacita instalovaných vleků a lanových drah překračuje 3 500 osob. Využití tohoto typu středisek lze předpokládat na úrovni celé republiky, v menší míře pak i v rámci mezinárodního příjezdového cestovního ruchu. V posledním desetiletí přibyly do této kategorie v Krušných horách hned 4 areály. Díky modernizaci či prodlužování tratí to jsou areály Telnice, Bouřňák a Bublava a také nově vzniklý areál Plešivec. V současnosti tedy mají Krušné hory podle těchto zvolených kritérií 6 středisek sjezdového lyžování národní úrovně.

Další vybranou publikací je Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice (Bína 2010). Publikace vyhodnocuje potenciál cestovního ruchu za územní jednotky správních obvodů s rozšířenou působností (ORP). Pro práci je důležitá především kapitola na téma Lyžařské vleky a lyžaři využívané lanovky. K 1. 1. 2010 bylo v Česku bez Prahy 678 lyžařských vleků a lanovek. Vzhledem k tomu, že existence vleků vyžaduje přinejmenším reliéf pahorkatin, je z hodnocení vypuštěno 37 obvodů ORP, jejichž reliéf tvoří úplná či téměř úplná rovina. ORP, které by spadalo do této skupiny, je na území Karlovarského a Ústeckého kraje pouze jedno. Je to ORP Roudnice nad Labem. Podle Bíny (2010) bylo v k 1. 1. 2010 v Krušných horách celkem 47 vleků v 9 ORP. (viz tabulka 6), všechny ORP se nacházejí na hranici s Německem. Jediným ORP, kde není žádný vlek, je Cheb, který se nachází až na okraji Krušných hor v Karlovarském kraji. Více vleků bylo v Ústeckém kraji, celkem 27. V kraji Karlovarském jich bylo 20. Tyto čísla se vztahují pouze ke Krušným horám. V obou krajích byly ještě další vleky v jiných pohorích. V Ústeckém bylo celkem 32 vleků (další v Lužických horách). V Karlovarském bylo celkem 23 vleků (další ve Smrčínách a u Mariánských Lázní v Teplické vrchovině).

Tabulka č. 6: Lyžařské vleky a lyžaři využívané lanovky a krajinně rekreační potenciál vybraných obvodů ORP k roku 2010

Kraj	ORP	Počet vleků	Typ využití potenciálu
Ústecký	Ústí n. L	4	B
	Teplice	7	D
	Litvínov	4	D
	Chomutov	1	F
	Kadaň	11	A
Karlovarský	Ostrov	12	A
	Karlovy Vary	2	C
	Kraslice	6	D
	Cheb	0	C

Zdroj: Bína (2010)

Tabulka č. 7: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami.

Typ	Rekreační potenciál oblasti	Aktivita využití potenciálu oblasti
A	Rozsáhlý	Silná
B	Rozsáhlý	Střední
C	Rozsáhlý	Slabá
D	Střední	Silná
E	Střední	Střední
F	Střední	Slabá
G	Omezený	Silná
H	Omezený	Střední
I	Omezený	Slabá

Zdroj: Bína (2010)

V tabulce č. 6 od Bíny (2010) je v posledním sloupci také typ využití potenciálu v jednotlivých ORP, který je podrobněji rozepsán v tabulce č. 7. Tabulky se vztahuje ke kartogramu číslo 1. – Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami. V kartogramu je podrobněji pouze Ústecký a Karlovarský kraj. Kartogram pro celé Česko je v příloze číslo 28. Je zde vyznačeno, jaký je v dané oblasti rekreační potenciál pro lyžařské vleky a lanovky a jak silně je využíván. Do skupiny A, kde je rozsáhlý potenciál oblasti a je silně využíván, patří ORP Ostrov a Kadaň. Do této skupiny patří v celém Česku pouze 10 ORP (viz příloha 28). V těchto dvou ORP je téměř polovina všech vleků v Krušných horách (23 ze 47 vleků). Je to oblast, kde se na rozhraní obou ORP rozprostírá největší areál Klínovec. Spadá sem i druhý analyzovaný areál Boží Dar. A patřil by sem i další analyzovaný areál Plešivec, který v roce 2010 ještě neexistoval. Čtvrtý analyzovaný areál Telnice patří do ORP Ústí n. L., které je ve skupině B, tedy v oblasti s rozsáhlým potenciálem a střední aktivitou. Poslední areál Bouřňák spadá do ORP Teplice a byl zařazen do skupiny C. Jako jediný z analyzovaných areálů nebyl zařazen do oblasti s rozsáhlým potenciálem, ale do oblasti se středním potenciálem. Aktivita je zde ovšem silná. Po ORP Ostrov a Kadaň, je na třetím místě v počtu vleků (7). Silná aktivita je i v ORP Kraslice a Litvínov, i když potenciál je střední. Naopak vysoký potenciál, ale slabá aktivita je v ORP Karlovy Vary a Kraslice.

Kartogram č. 1: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami. (2010)

Zdroj: Bína (2010), upraveno Peterka

Jak již bylo v úvodu kapitoly zmíněno. Byly analyzovány literární zdroje v rozsahu vydání přes 40 let. Charakterizován zde byl vývoj nejen cestovního ruchu v Krušných horách, ale částečně i vývoj cestovního ruchu v obou krajích, do kterých zasahují. Pro srovnání s aktuálním stavem a pro získání aktuálnějších informací zde byly využity i internetové zdroje. Při srovnání vývoje s ostatními významnými lyžařskými oblastmi Česka. Je Krušnohoří velmi rozdílné. Zatím co například Šumava, Jizerské hory, Krkonoše, Jeseníky, atd. patřily mezi hlavní lyžařské oblasti Česka již před mnoha lety, oblast Krušných hor se mezi tyto oblasti zařadila až v posledních letech. Hlavním důvodem, jak již bylo uvedeno v textu, bylo poničené životní prostředí, jehož stav se v posledních letech výrazně zlepšil. Došlo také ke zkvalitnění celkové lyžařské infrastruktury. Většina areálů byla zrekonstruována a vznikly i nové. Hlavními body rekonstrukce bylo především prodlužování sjezdových tratí a výstavba lanovek. I přesto, že význam Krušných hor na cestovním ruchu jak v Ústeckém, tak především Karlovarském kraji v posledních letech vzrostl, pořád nejsou nejvýznamnější oblastí cestovního ruchu pro dané kraje.

Jak uvádí Strategie rozvoje cestovní ruch Ústeckého kraje (Aktualizace strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje 2015) region Krušnohoří řadí z hlediska významu na druhé místo za region České Švýcarsko se Šluknovskem, kde se nachází národní park a chráněná

krajinná oblast. Dalším významným projektem cestovního ruchu nejen v Krušnohoří ale v celém Ústeckém kraji je Brána do Čech. Jedná se o propagační a mediální kampaň Ústeckého kraje. Ústecký kraj se snaží prezentovat prostřednictvím 4 turistických regionů – České Švýcarsko, České Středohoří, Dolní Poohří a právě Krušné hory. Tento projekt byl finančně podpořen z prostředků Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad. Hlavní cílovou skupinou projektu byli zahraniční návštěvníci. V rámci projektu byly vydány tištěné propagační materiály v cizích jazycích, byly upraveny internetové stránky pro zahraniční návštěvníky, součástí byly i prezentace regionu v zahraničí (Brána do Čech 2015)

V oblasti Karlovarského kraje je pak stále nejvýznamnější oblast cestovního ruchu lázeňství. V západočeských lázních (Plzeňský a Karlovarský kraj) se nachází 43 % všech lázeňských zařízení v Česku. Patří sem například Františkovy Lázně, Mariánské Lázně a Karlovy Vary, které jsou řazeny mezi lázně mezinárodního společenského a kulturního významu. Dalším lázeňským městem přímo v Krušných horách je Jáchymov, který je řazen mezi lázně regionálního až národního významu. V Ústeckém kraji jsou v Podkrušnohoří lázně Dubí a Bílina a lázně mezinárodního významu Teplice. (Vystoupil 2006) Lázeňství je v této kapitole více popisováno, jelikož účastníci lázeňského CR jsou potenciálními návštěvníky i lyžařských areálů v Krušných horách. Provozovatelé lyžařských areálů se v současnosti snaží zaměřit i na lázeňské hosty. Nyní už probíhá například spolupráce s lyžařským areálem Klínovec a lázněmi v Jáchymově, které se nacházejí v těsné blízkosti areálu. (Plechátá 2014) Vzor vidí provozovatelé v Alpách, kde je propojení sportu a lázeňství běžné. (Kozohorský 2014) Koncept propojení lázní a sportu funguje samozřejmě i v Česku například v Jánských Lázních v Krkonoších, Karlově Studánce v Jeseníkách a v několika dalších místech. Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství je zakotven v Programu rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 až 2020. Cestovní ruch hraje v Karlovarském kraji velkou roli. Aktivity v cestovním ruchu a navazující služby se podílí z 10 % na HDP kraje, což je nejvyšší hodnota mezi kraji v Česku. Ze zahraničních lázeňských klientů v Česku jich více než 90 % zamíří právě do lázní v Karlovarském kraji. V kraji je mnoho přírodních, kulturních i historických aktivit a jedním z cílů strategie je propojit lázeňství s dalšími aktivitami. V současné době tyto aktivity působí izolovaně. Do budoucna by měl být marketing zacílen na propojení oblastí cestovního ruchu jako je golf, lyže nebo turistika v přírodě s lázeňstvím. Jednou z výhod regionu je i existence mezinárodního letiště v Karlových Varech. Dostupnost leteckou dopravou je výhodou oproti konkurenčním regionům. (Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014-2020).

V Krušných horách proběhly v posledních desetiletích velké změny, díky kterým se zařadily mezi významné lyžařské oblasti. V budoucnu by se podle strategických plánů obou

krajů měl cestovní ruch ještě více rozvíjet. Následující část charakterizuje oblast Krušných hor z hlediska klimatických podmínek

Charakteristika oblasti z hlediska klimatických podmínek

Pro rozvoj cestovního ruchu a především pak lyžařského cestovního ruchu jsou velmi důležité klimatické podmínky regionu. Následující část krátce zhodnotí klimatické podmínky v Krušných horách. Zaměří se na faktory, které ovlivňují především zimní lyžařskou sezónu. Pro celkovou charakteristiku byl využit Atlas životního prostředí České republiky (Hrnčiarová, Mackovčín, Zvara 2009). Prvním z důležitých ukazatelů pro rozvoj lyžařského cestovního ruchu je úhrn srážek v zimních měsících. Součástí atlasu je mapa, která ukazuje průměrný úhrn srážek v měsících od prosince do února. Mapa vychází z měření v letech 1961 až 2000. Oblast Krušných hor se řadí mezi oblasti s nejvyšším úhrnem srážek. Analyzované areály Plešivec, Boží Dar a Klínovec spadají do stejné oblasti, která je v těchto měsících na srážky průměrně nejbohatší. Podobně jako zmiňované areály se nachází v srážkově nejbohatší oblasti Karlovarska, je Bouřňák v srážkově nejbohatší oblasti Ústecka. V obou oblastech spadne v těchto měsících průměrně 300 až 400 mm srážek. Poslední areál Telnice se nenachází v oblasti, kde by bylo takové množství srážek. V okolí Telnice spadne v zimních měsících průměrně mezi 200 a 250 mm srážek. Při srovnání průměrných lednových teplot. Krušné hory patří opět mezi nejstudenější místa Česka. Mezi pohořími jsou ovšem nižší průměrné teploty například na Šumavě, v Krkonoších nebo v Jeseníkách. Měření teplot probíhalo opět v letech od roku 1961 do roku 2000. Při srovnání pěti analyzovaných areálů, je to podobné jako u srážek. Plešivec, Boží Dar, Klínovec a Bouřňák patří mezi nejstudenější místa Krušných hor, kdy je průměrná teplota mezi - 5 a - 6 °C. U areálu Zadní Telnice je průměr vyšší mezi - 2 a -3 °C. Co se týče průměru sezónních úhrnů výšky nového sněhu, tak svými hodnotami nepatří v poměru s ostatními pohořími mezi nejvyšší. Šumava, Krkonoše a Jeseníky dosahují v rozsáhlých oblastech k průměru mezi 35 až 50 centimetry. Mezi pohoří s průměrem nad 50 cm patří jen menší části Krkonoš a Šumavy. V Krušných horách dosahuje čísel mezi 35 až 50 centimetry pouze malá oblast u Nových Hamrů. Většina území Krušných hor patří do průměru mezi 25 až 35 cm.

V mapě klimatických oblastí (1901 – 1950), která byla zpracována podle Atlasu podnebí Československé republiky (1958) a dalších novějších podkladů, bylo území Československa rozděleno na 3 oblasti (teplé, mírně teplé, chladné) a 23 podoblastí. V Česku jsou vymezeny pouze 3 oblasti a 13 podoblastí. Pro pohoří Česka jsou typické chladné podoblasti. Tyto podoblasti se dělí od CH1 (nejstudenější) až CH7 (nejteplejší). Na území Česka se nachází pouze CH4, CH6 a CH7. Ostatní chladnější podoblasti jsou na území Slovenska. Pohoří Krušné hory,

jak je vidět na obrázku 2 patří celé do chladné oblasti. Největší část se řadí do podoblasti CH7. Podoblasti jsou více charakterizovány v tabulce č. 8. Z chladných oblastí je to nejteplejší oblast s nejmenším srážkovým úhrnem. Z analyzovaných areálů sem spadá Zadní Telnice, která se nachází téměř na rozhraní s mírně teplou podoblastí. Podoblast CH6 je rozlohou v Krušnohoří na druhém místě a navazuje na CH7 směrem k hranicím s Německem. Do této oblasti spadá z analyzovaných areálů Bouřňák. Poslední podoblast CH4 se rozprostírá na nejmenším území na hranici Ústeckého a Karlovarského kraje. Právě v této podoblasti nebo na rozhraní CH6 a CH4 jsou situovány zbylé tři analyzované areály – Klínovec, Boží Dar a Plešivec.

Obrázek č. 2: Klimatické oblasti ČR (1901 – 1950)

Zdroj: Quitt, E. (1971), upraveno Peterka

Tabulka č. 8: Charakteristika vybraných klimatických podoblastí (1901 – 1950)

	Klimatické podoblasti		
	CH4	CH6	CH7
Počet mrazových dnů	160 - 180	140 - 160	140 - 160
Počet ledových dnů	60 - 70	60 - 70	50 - 60
Průměrná teplota v lednu (°C)	- 6 až -7	-4 až -5	-3 až -4
Srážkový úhrn v zimním období (mm)	400 - 500	400 - 500	350 - 400
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	140 – 160	120 – 140	100 - 120
Zařazení areálů	Boží Dar Klínovec Plešivec	Bouřňák Plešivec	Telnice

Zdroj: Quitt, E. (1971)

Další mapa v Atlasu životního prostředí České republiky znázorňuje klimatické oblasti (1901 – 2000). Mapa ukazuje, že Krušné hory se stejně jako ostatní pohoří Česka nacházejí v chladné oblasti. Rozdíl mezi ostatními pohořími a Krušnými horami je v množství srážek. Šumava, Jizerské hory, Krkonoše, Jeseníky nebo Beskydy zde jsou vyznačeny z velké části jako chladné na srážky bohaté. Kromě Šumavy jsou u všech zmiňovaných pohoří i rozsáhlá území označena jako velmi chladná na srážky bohatá. Žádná část Krušných hor není vyznačena, jako na srážkově bohatá. Většina území Krušnohoří se nachází v oblasti vyznačené jako chladná. Části území spadají i do oblasti velmi chladné. Většina analyzovaných areálů má vhodné klima a spadají do velmi chladné oblasti. Jsou to opět všechny tři areály v Karlovarském kraji a Bouřňák. Nejméně vhodné klima má nejzápadnější areál Krušných hor Zadní Telnice, který se nachází v mírně teplé oblasti.

7 Charakteristika analyzovaných areálů v Krušných horách

V Krušných horách se nachází minimálně 24 lyžařských areálů (viz příloha 1 a 3). V Ústeckém kraji je celkem 11 areálů (Aktualizace strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje 2015). 13 jich je v kraji Karlovarském. Největší a nejvýznamnější areál Klínovec se nachází na pomezí obou krajů. Stejně jako většina odborné literatury rozděluje lyžařské areály Krušných hor na dva kraje, tak i zde budou postupně analyzovány areály obou krajů

Jako významnější oblast by se dala považovat oblast Karlovarská. Je zde více lyžařských areálů, větší množství sjezdovek a přepravních zařízení v areálech (lanovky, vleky) Jedny z nejvýznamnějších areálů se nacházejí v těsné blízkosti několika kilometrů u sebe. Jsou to tři velká lyžařská střediska: Plešivec, Klínovec a Boží Dar. Boží Dar se považuje za centrum běžeckého lyžování v Krušných horách. Nachází se zde desítky kilometrů upravených běžeckých tratí. Jsou zde i další malé lyžařské areály jako Pernink nebo Merklín. Do této oblasti by se dal také zařadit vzdálenější, ale velmi dobře vybavený areál Bublava. Celá zmiňovaná oblast je lyžařským centrem Krušných hor. Největší rozmach zde nastal v posledních několika letech, kdy došlo k velké modernizaci většiny areálů a vzniku úplně nového a co do délky sjezdovek druhého největšího areálu v Krušných horách Plešivce. V současnosti zde již je několik areálů národního významu (Vystoupil 2006) a je snaha, aby sem návštěvníci jezdili na více než jednodenní lyžování. V důsledku současných nedostatečných ubytovacích kapacit v posledních letech vznikají a v budoucnu také budou vznikat další ubytovací kapacity (viz kapitola 7.1). Jak již bylo zmíněno v charakteristice oblasti z hlediska cestovního ruchu. Tato oblast byla velmi poničena a do oblasti cestovního ruchu se téměř vůbec neinvestovalo. Proto je zde v současnosti velký prostor pro investice. V oblasti je stále spousta zchátralých domů, například v Abertamech u Plešivce, které by se v budoucnu mohly změnit na ubytovací zařízení pro návštěvníky. Další úplně nová ubytování vznikají v obci Loučná pod Klínovcem. (Angermanová 2015, Kozohorský 2014, Plechatá 2014)

V části Krušných hor nacházející se v Ústeckém kraji jsou menší lyžařské areály než v kraji Karlovarském. Ústecká oblast má dvě hlavní lyžařská centra. Prvním je areál Bouřňák u Mikulova. Centrum je dobře situováno zejména vzhledem ke zdrojové oblasti návštěvníků, tj. městům jako Teplice, Ústí n. L., Litvínov a Most, ale po dokončení dálnice D8 přes České středohoří bude mít také velmi dobrou dostupnost z Prahy. Areál nabízí v porovnání s Klínovcem méně sjezdovek, nicméně pro víkendové lyžování jsou služby areálu dostatečné.

Dalším lyžařským centrem, které slouží především návštěvníkům z Ústí n. L. a okolí, je lyžařský areál Zadní Telnice, nacházející se 20 km od krajského města. Další střediska sjezdového lyžování jsou například Klíny, Meziboří, Český Jiřetín, atd. (viz tabulka 1). Tato střediska jsou však pouze lokálního charakteru a jsou vhodná především pro začátečníky a nenáročné lyžaře. (Aktualizace strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje)

Pro podrobnější charakteristiku bylo vybráno celkem 5 lyžařských areálů. Tyto areály jsou z hlediska cestovního ruchu nejvýznamnější a také jsou to největší lyžařské areály v celkovém počtu kilometrů sjezdovek. Prvním charakterizovaným areálem je Klínovec, Poté následují areály v kraji Karlovarském Boží Dar a Plešivec. Čtvrtý a pátý areál se nachází v kraji Ústeckém. Je to již zmiňovaný Bouřňák a Zadní Telnice.

7.1 Klínovec

Klínovec je plochý, z dálky viditelný výrazný vrchol ležící 3,5 kilometru jihovýchodně od Božího Daru. Je vysoký 1244 metrů a jedná se o nejvyšší vrchol Krušných hor. Leží v těsné blízkosti hranice s Německem a střediskem Oberwiesenthal. Areál nabízí po celou sezónu výborné sněhové podmínky na 18 km sjezdových tratí všech obtížností, které jsou z 90 % zajištěny technickým sněhem. Sněhová pokrývka vydrží přibližně 140 dní s maximy v březnu (průměrně 1 m, někdy i přes 2,5 m). (Turistický portál Karlovarského kraje 2015) Od roku 1884 je dominantou vrcholu Klínovce rozhledna. Do konce 20. let 20. století v sousedství rozhledny postupně vznikl horský hotel s restaurací (příloha 37). Po roce 1945 byl areál zestátněn a začala jeho postupná devastace. V letech 2012 - 2013 byla původní rozhledna rozebrána a vystavěna její replika. Slavnostní znovuotevření obnovené rozhledny proběhlo dne 28. října 2013. Rekonstrukce horského hotelu s restaurací ovšem dosud neproběhla, jelikož vlastník objektu, město Boží Dar, nenašel investora, který by hotel zrekonstruoval a tak nadále chátrá. (Památky a příroda Karlovarska 2015)

Klínovec je nejen nejvyšším vrcholem, ale je také největším lyžařským areálem v Krušných horách. Celá tato oblast je společně s přílehlým Božím Darem a nově postaveným areálem Plešivec centrem lyžování celých Krušných hor. Rekonstrukce areálu, která proběhla v posledních letech, byla velmi rozsáhlá. Díky rekonstrukci patří Klínovec mezi nejmodernější a největší lyžařské areály v Česku.

Historie lyžařského areálu Klínovec

Lyžování na Klínovci má již dlouholetou historii. Na Klínovci bylo vždy vhodné prostředí pro

zimní sporty. Jedním z hlavních důvodů je jeho expozice svahů. Většina svahů v areálu je exponovaná na sever. Díky tomu vydrží na těchto sjezdovkách déle sníh. Začátky sportovního využití se datují již do počátku 20. století. Již v meziválečném období existovaly na Klínovci přírodní skokanské můstky, které využívali sportovci z Česka i Německa. O několik let později se začalo rozvíjet i sjezdové lyžování. Jako první vznikaly sjezdovky Dámská a u Zabitýho, které již v té době sloužily i pro závody ve sjezdovém lyžování. Po druhé světové válce přišla pro areál na Klínovci doba úpadku, díky tomu, že se z oblasti stalo příhraniční pásmo. Další rozvoj přišel až v 60. letech, kdy bylo toto omezení zrušeno. Jako první byl postaven vlek U Zabitýho a následovaly i další vleky. Následně byl založen i lyžařský klub. Od roku 1968 dochází ještě k rychlejšímu rozvoji. V témže roce je postaven první dvojmístný vlek na Dámské. V letech 1974 až 1978 vznikají další 2 sjezdovky Přemostěná a Pařezák (schéma areálu příloha č. 6). Postupně se staví další vleky a kupuje první stroj na úpravu sjezdovek a dochází k osvětlení první sjezdovky. (Skiareál Klínovec 2015)

Historie po roce 1989

Po roce 1989 nastávají stejně jako ve většině republiky velké změny. Již v roce 1991 díky malé privatizaci je celý areál koupen soukromou společností. Této společnosti patří až do současné doby. V průběhu dalších let docházelo stále k dalším inovacím a modernizaci. V roce 1998 začala výstavba zasněžovacího systému, který v té době pokrýval již 80 % areálu. Postupem času vznikla i první lanovka v areálu, která byla postavena na sjezdovce Dámská. V roce 2003 byl v areálu vystavěn i nový snowpark. Dominantou snowparku je U-rampa Superpipe třídy FIS, na které bylo uspořádáno již několik mezinárodních závodů ve snowboardingu. Areál také podnikl mnoho kroků ke zvýšení úrovně vybavenosti, podporuje proto výstavbu nových ubytovacích zařízení, restaurací a občerstvení, lyžařských škol či půjčoven veškerého vybavení. Od roku 2005 do současnosti hodnocen ratingovou agenturou pro česká zimní střediska nejvyšší známkou 5*. (Skiareál Klínovec 2015)

Jak je zde v poslední části zmíněno nerozvíjel se pouze lyžařský areál, ale také jeho zázemí. Snahou provozovatelů je, aby sem návštěvníci nejezdili pouze na jednodenní návštěvu, ale na vícedenní pobyty. Proto zde v posledních letech i v současnosti probíhá navyšování ubytovacích kapacit. Především v blízkém Jáchymově a obci Loučná ve spodní části areálu. V budoucnu by v Loučné měly podle územního plánu vzniknout nové hotely a další ubytovací prostory. (Angermannová 2015) V posledních pěti letech v Loučné pod Klínovcem vzniklo už několik apartmánových bytů, o které je velký zájem. (Černý 2011) Pojem apartmánový byt, jak

uvádí Katarína Krajňáková v bakalářské práci (2013) české stavební úřady neznají, zavedli ho realitní kanceláře a developeři, kteří v této oblasti podnikají. Tyto byty a domy bývají inzerovány přímo jako rekreační nebo jako „vhodné na trvalé a rekreační bydlení“, případně „na bydlení v atraktivní lokalitě“ (Kadlecová 2009). Výstavba rekreačních apartmánových domů v Česku začala ve druhé polovině 90. let 20. století. První takovéto stavby vyrostly ve známých střediscích cestovního ruchu, jako jsou například Rokytnice nad Jizerou, Železná Ruda, Harrachov a Špindlerův Mlýn. (Krajňáková 2013) Poté se výstavba apartmánových domů rozšířila do dalších horských a podhorských destinací. V roce 2009 se apartmánové domy nacházely nejméně v 42 obcích Česka. Rozšířily se i do Orlických hor, Jeseníků, Beskyd a Krušných hor. V Krušných horách se apartmánové domy nacházely v tomto roce ve 3 obcích – v Jáchymově, Loučné pod Klínovcem a Perninku. (Fialová, Kadlecová 2012) Právě Loučná p. K. a Jáchymov se nacházejí v těsné blízkosti areálu Klínovec. V současné době, kdy se areál stále rozvíjí, by se měly v Loučné stavět další ubytovací prostory. Další apartmány vznikají v Jáchymově. V Jáchymově se také snaží zaměřit na hosty, kteří jsou zvyklí trávit svou dovolenou aktivně. Proto zde již více než 6 let investují do apartmánů, lyžařen, wellness zařízení v hotelech i do parkovacích ploch, aby byli schopni uspokojit poptávku pro tyto klienty. (Kozohorský 2014) Právě propojení je jeden ze strategických cílů rozvoje cestovního ruchu na Karlovarsku, jak již bylo zmíněno v kapitole 6. Výstavba apartmánových bytů má i nevýhody. Jednou z nich je narušení přírodního a fyzického prostředí. Velké komplexy apartmánových domů často narušují krajinný ráz a urbanistickou koncepci obcí. Dochází zde k přetváření tradičního horského rázu sídel do městské podoby. Další nevýhodou může být sociální dopad na obec. Dochází k sezónnosti, kdy je v obci přelidněnost a vysoká návštěvnost v hlavní sezóně. Mimo hlavní sezónu jsou domy naopak opuštěné. Apartmánové bydlení může mít na obec i ekonomické dopady. Výstavbou se zvyšují nároky na údržbu okolí nemovitostí a komunikací. Vlastníci bytů nemají hlášené trvalé bydliště v místě bytu a obec tudíž nedostává finanční prostředky na údržbu. V horských obcích se také chybějí základní služby pro obyvatele a investuje se do služeb pro turisty. (Fialová, Kadlecová 2012)

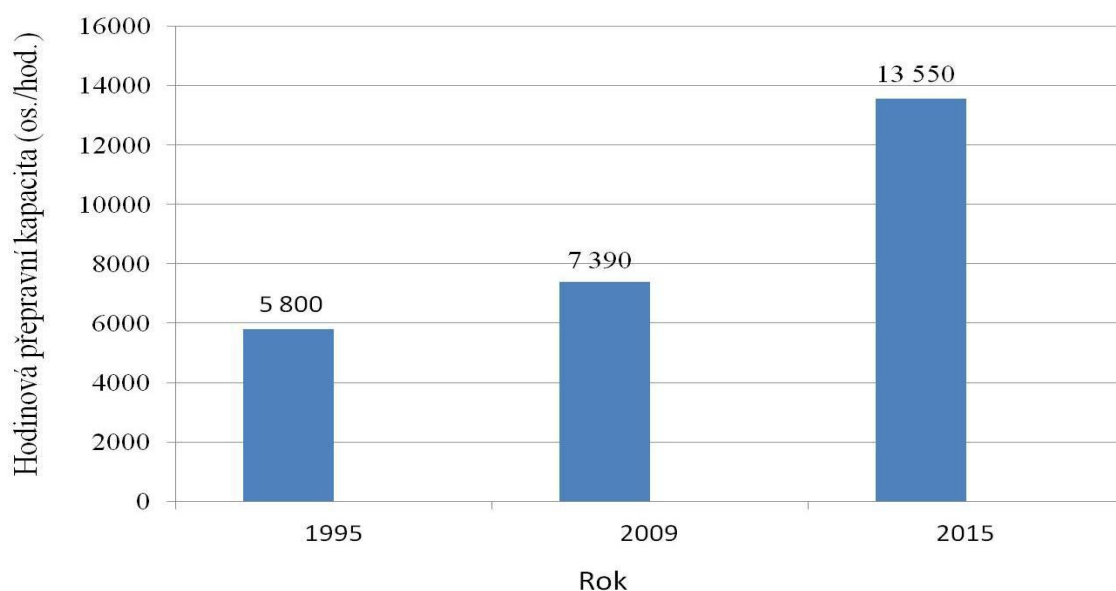
Analýza lyžařské infrastruktury

Největší změny v areálu proběhly v posledních 5 letech (schéma příloha 6). V roce 2011 proběhla první etapa celkové modernizace skiareálu Klínovec, jejíž další etapy následovaly v dalších sezónách. V první etapě došlo k téměř dvojnásobnému prodloužení sjezdovky Pařezovka a to na 1500 m. Dále byly vyměněny tři starší vleky za jednu moderní

čtyřsedačkovou lanovou dráhu – CineStar Express (příloha 38). Zmíněná lanovka se řadí díky své oranžové ochranné bublině mezi nejmodernější v Česku.

Další část modernizace proběhla v dalších 3 letech. Došlo k výstavbě dalších dvou nových sedačkových lanovek. K výměně došlo na sjezdovce Přemostěná, kde čtyřsedačková lanovka - SUZUKI nahradila dosavadní vlek (příloha 39). Tím, že lanová dráha nahradila vlek, se nejen zvýšilo pohodlí pro lyžaře, ale také se zvýšil počet možných přepravených osob za hodinu z 1000 na 2400. Další nově postavená čtyřsedačková lanovka vznikla u sjezdovky Jáchymovská, kde nahradila dosavadní jednosedačkovou lanovku. Lanová dráha - Jáchymovská je stejně jako CineStar Express chráněna oranžovou bublinou (příloha 40). Kapacita přepravených lidí za hodinu se zde desetinásobně zvýšila z 240 na 2400 přepravených osob za hodinu. Díky všem těmto změnám došlo v areálu za posledních 20 let k obrovskému nárůstu kapacity přepravených osob za hodinu. V grafu číslo 1 je nárůst vidět. Hlavní příčinou zvýšení přepravní kapacity areálu je především výměna vleků za moderní lanovky. Změny probíhaly především v posledních pěti letech a proto je při srovnání roku 2010 a 2015 kapacita téměř dvojnásobná. Souhrn všech lanovek a vleků areálu je v příloze č. 8.

Graf č. 1: Vývoj kapacity lanovek a vleků (přepravených osob za hodinu) v areálu Klínovec v letech 1995 – 2015

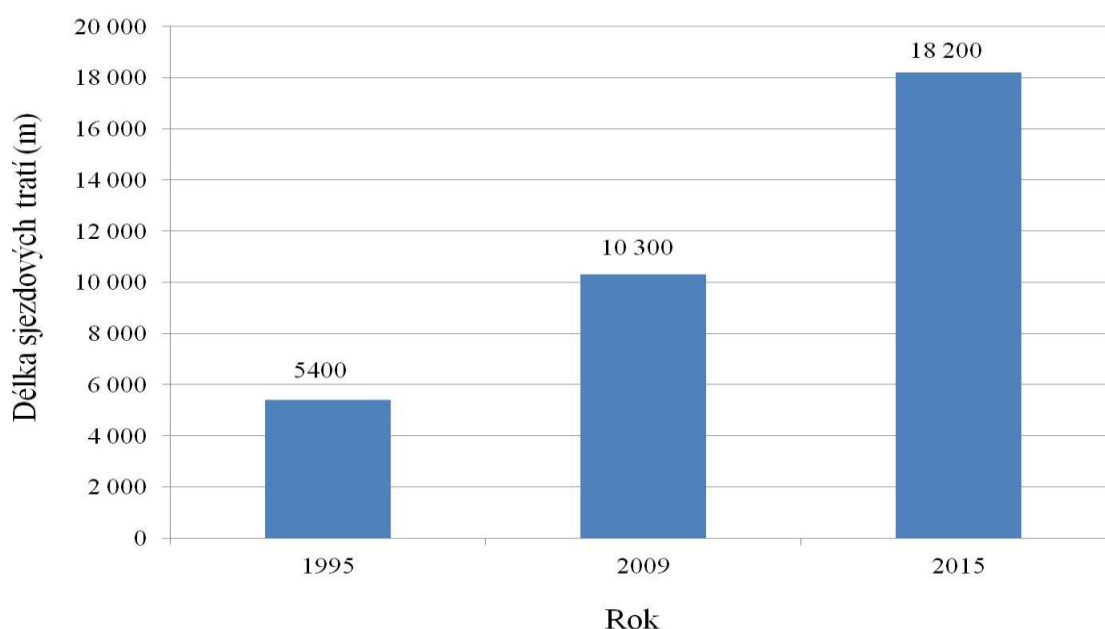

Zdroje: Lhota (1995), Vystoupil, Šauer (2011), holidayinfo.cz (2015)

Nejvýznamnější změnou mezi sjezdovkami je vznik úplně nové sjezdovky Jáchymovská. Sjezdovka měří téměř 3000 metrů, řadí se mezi nejdelší sjezdovky v České republice a je široká

od 50 do 100 metrů, což je na české poměry úctyhodné. Starší sjezdová trať je ovšem i nadále využívána. Byla z ní udělána freeridová trať těžké obtížnosti o délce 2800 metrů (příloha č. 41). Celková délka všech sjezdových tratí je nyní v areálu přes 18,2 km (tabulka všech sjezdovek příloha 7). V grafu číslo 2 je vidět vývoj délky sjezdových tratí v areálu Klínovec za posledních 20 let. Jsou zde údaje k roku 1995 (Lhota 1995). Další údaj je k roku 2009 (Vystoupil, Šauer 2011), kde autoři čerpali ze serveru holidayinfo.cz. Ze stejného serveru pocházejí i nejaktuálnější údaje ze sezóny 2014/2015. Jak graf ukazuje, délka sjezdových tratí se během uplynulých 20 let více než ztrojnásobila z 5 400 m v roce 1995 na současných 18 200 m.

Graf č. 2: Vývoj délky sjezdovek v areálu na Klínovci v letech 1995 – 2015

Zdroje: Lhota (1995), Vystoupil, Šauer, (2011), holidayinfo.cz (2015)

Délkou sjezdovek 18 200 se Klínovec řadí mezi největší areály v Česku. Při srovnání s ostatními areály podle Geografie cestovního ruchu České republiky (Vystoupil, Šauer 2011) byl Klínovec na 9. místě mezi areály. Na prvním místě byla v publikaci Rokytnice nad Jizerou s 23 km sjezdovek. Se současnou délkou by se Klínovec zařadil na druhé místo mezi českými areály v roce 2009.

Provozovatelé areálu mají i další rozsáhlé plány. Jedním z jejich plánů je i lanovka, která by měla vzniknout na sjezdovce Slunečná. Lanovka by měla vést do vesnice Loučná pod Klínovcem a fyzicky tak propojí lyžařský areál Klínovec se sousedním Fichtelbergem, který se nachází v Německu. Česká i německá strana ovšem v současnosti čeká na změny v územním

plánu, aby mohla lanovka vzniknout. (Plechátá 2014) K propojení obou areálů došlo již v roce 2011, ale přejet z jednoho areálu do druhého je zatím možné pouze pomocí skibusů. Za cenu jedné permanentky je tak k dispozici pro lyžaře přes 18 kilometrů sjezdových tratí na Klínovci a okolo 15 kilometrů na sousedním Fichtelbergu. (příloha 15). Díky této přeshraniční spolupráci, má návštěvník za jednu cenu mnohem větší výběr sjezdovek. Je to jeden ze současných trendů. Lyžařské areály se propojují, aby provozovatelé nabídli návštěvníkovi, co největší množství sjezdovek. Typickým příkladem jsou například Krkonoše, kde vznikl SkiResort Černá hora – Pec pod Sněžkou propojením 5 lyžařských areálů (Černá hora, Pec pod Sněžkou, Černý Důl, Velká Úpa, Svoboda nad Úpou). (Skiresort Černá Hora – Pec 2015) Stejně tak jsou propojeny lyžařské areály v dalším významném lyžařském středisku Špindlerově Mlýně. Zde díky propojení areálů Svatý Petra a Horní Mísečky – Medvědíň mají lyžaři za cenu jednoho skipassu k dispozici přes 20 kilometrů sjezdovek.

Analýza vybavenosti areálu

Hlavní částí modernizace areálu byly samozřejmě již zmíněné nové lanovky a nově vytvořené sjezdovky, které lyžař ocení nejvíce. Součástí modernizace areálu jsou ale také další úpravy, které jsou pro lyžaře důležité. Pro rodiny s dětmi byl vytvořen nový kompletně uměle zasněžovaný dětský park se dvěma posuvnými pásy o délce 110 m na spodní stanici Jáchymovské (obrázek 31). Tyto dětské parky jsou v současnosti nedílnou součástí většiny lyžařských areálů (viz kapitola 4). Dalším z bodů modernizace areálu je občerstvení. V areálu byly vytvořeny takzvané ApresSki bary (příloha 42, 43). ApresSki bary jsou zimní mobilní stavby. Jedná se o mobilní lehké konstrukce s textilním a kombinovaným opláštěním (sklo, plexisklo, plně karbonáty). Jsou určeny pro občerstvení a zázemí ve skiareálech a na sjezdovkách. (Kunovský 2011) Díky tomu, že byl areál zvětšen a zmodernizován, tak se také dá v budoucnu předpokládat nárůst počtu návštěvníků, proto byly vytvořeny dva nové ApresSki bary. Jeden byl postaven u dolní stanice nové lanovky Jáchymovská, kde bylo potřeba vytvořit nové občerstvení, jelikož se jedná o novou sjezdovku a druhý v dolní části sjezdovky Dámská. V areálu je spousta dalších míst, kde se má lyžař možnost se občerstvit. Je zde mnoho bister a stánků v celém areálu, ale jsou zde také staré budovy, které slouží v současnosti jako restaurace. Zde je rozdíl oproti areálu Plešivec, který vznikl v místech, kde byly dlouhá léta pouze lesy a takováto stará zástavba zde chybí, proto zde bylo tam nutné postavit všechna občerstvení nová.

Vzhledem k vzniku sjezdovky Jáchymovská bylo také třeba vytvořit pro lyžaře nové parkoviště, proto vzniklo nové u dolní stanice lanovky Jáchymovská. Již v minulosti byly dvě

parkoviště u dolní stanice lanovky Dámská u obce Loučná. Poslední parkoviště se nachází přímo na vrcholu Klínovce. Nedílnou součástí každého většího areálu je umělé zasněžování. V současné době je zasněžováno v areálu celkem 90 % všech sjezdovek, což činí 16 380 metrů z 18 200 metrů. Co se týče osvětlení sjezdovek. Tak je osvětlena pouze jedna menší sjezdovka číslo 5 U Zámečku měřící 450 metrů plus je k ní osvětlena spojovací cesta měřící 300 metrů

Nabídka lyžařského výcvikového kurzu v areálu

Další částí této práce je problematika pořádání lyžařských výcvikových kurzů organizovaných základními a středními školami z Ústí nad Labem. Lyžařský areál na Klínovci sám takovéto lyžařské kurzy pořádá a vytváří nabídku pro základní a střední školy. Areál nabízí pro školy 2 balíčky – malý a velký. Oba balíčky jsou na 4 nebo 5 dní a škola si také může vybrat, kde bude ubytovaná. V nabídce je celkem 6 chat a ty jsou také různě cenově ohodnocené. Nejlevnější pobyt vychází s malým balíčkem okolo 2 500 korun na 4 dny, nejdražší pak na 4 300 na 5 dní. Ve všech balíčcích jsou v ceně permanentní jízdenky na lanovky. Jediný rozdíl je, že v některých není zahrnuta lanovka Jáchymovská. V nabídce je také plná penze a doprava do skiareálu zdarma. Při nákupu velkého balíčku je v ceně pro studenty také zdarma vypůjčení lyžařského či snowboardového vybavení a na každých 20 dětí je přidělen 1 licencovaný instruktor. Doprovodné osoby (pedagogové) dostávají skipas zdarma. Nabízené lyžařské kurzy jsou ovšem omezeny termínově. Není možné je využívat od 1. února do 1. března, kdy probíhá hlavní lyžařská sezóna. Nabídka lyžařských kurzů je poměrně výhodná, jelikož velmi často jsou hlavní překážkou účasti na lyžařských kurzech finance nebo absence lyžařského vybavení u studentů. V nabídce je možná účast i za cenu okolo 3 000 až 3 500 a studenti mají v ceně skipasy, ubytování i vybavení na lyže. Celková nabídka a podmínky zájezdu jsou v příloze číslo 29 a 30. Pokud by škola nechtěla využít ani jeden z těchto balíčků, může dostat slevu 20 % na osobu. V tomto případě je minimální počet osob 15 a všichni musí mít jednotný skipas. 16. osoba je zdarma. Cena pro děti do 16 let, kam spadají žáci základních škol, je 520 korun na den. Cena pro starší studenty je 600 korun na den. Do druhé skupiny patří žáci středních škol a při koupi se musí prokázat studentským průkazem. Základní jízdné pro dospělého je 650 korun na den. (Skiareál Klínovec 2015)

7.2 Boží Dar

Město Boží Dar se nachází v nadmořské výšce 1028 m. n. m., pod nejvyšší horou Krušných hor Klínovcem, na hranici s Německem. Základ města tvořilo hornické sídliště založené po objevení ložisek stříbra na počátku 16. století. (Lhota 1995) V současnosti je Boží Dar jedno z nejvýznamnějších středisek letní i zimní rekreace v Krušných horách. V létě jsou zde vhodné terény pro pěší turistiku i cyklistiku. V zimě je zde možnost běžeckého i sjezdového lyžování. V případě běžeckého lyžování je v okolí upravováno přes 100 kilometrů běžeckých tratí. (Boží Dar 2015) U sjezdového lyžování může návštěvník využít dva lyžařské areály, které jsou dostupné přímo z centra města. Menší areál, který je spíše pro začátečníky je NOVAKO. Větším areál, do kterého se lyžař dostane příbližovacím vlekem z města, je Neklid. Areál je jedním z prvních lyžařských středisek, které vzniklo v Krušných horách. V blízkosti je také areál na Klínovci, který je z Božího Daru vzdálený přibližně 4 kilometry.

Historie lyžařského areálu Boží Dar

Lyžování na Neklidu u Božího Daru má dlouhou tradici a sahá už do období před 2. světovou válkou. (Lanové dráhy 2015) V poválečném období, kdy se začal těžit uran v Jáchymově, se Boží Dar stává takřka vylidněnou obcí či spíše uzavřenou zónou a ubytovnou pro brigádníky a dělníky jáchymovských dolů. První lyžařský vlek pak zde byl postaven na konci 50. let minulého století. Koncem šedesátých let se z ubytoven zase staly turistické hotely lákající více návštěvníků. Díky tomu se znovu pozvedly i služby v obci. Velmi tomu přispělo otevření hraničního přechodu s Kurort Oberwiesenthalem v roce 1971. Po roce 1989 se Boží Dar rychle stal krásným a upraveným místem, které každoročně vylepšuje nabídku pro návštěvníky. (Znovuobjevené Krušnohoří, 2015) V roce 1994 vznikl u Božího Daru další menší lyžařský Areál Novako. Při jeho vzniku zde byl pouze jeden vlek a stavební buňka. V dalších letech byl areál rozšiřován a modernizován do současné podoby. Od roku 1996 existuje snowboardingový oddíl TJ Jáchymov, který zde začíná provozovat a vylepšovat jeden z nejstarších snowparků v Česku. V roce 2009 vzniká v areálu první a dosud jediná lanovka. Od sezóny 2014/2015 je areál rozšířen o další část – Hranice, která je více popsána v další části kapitoly. (Lanové dráhy 2015)

Analýza lyžařské infrastruktury

Areál Neklid celkem nabízí 10 sjezdových tratí o celkové délce 6 200 metrů (příloha 11). 8 tratí o délce 5 200 metrů tratí se nachází přímo v areálu Neklid. Zbylé dvě sjezdovky jsou součástí nově otevřené části areálu – Hranice, v centru města Boží Dar. (Nová část areálu Hranice je popsána samostatně níže) Areál Neklid je určen spíše pro zkušenější lyžaře. V areálu jsou pouze dvě lyžařské tratě modré nejnižší obtížnosti pro začátečníky. První je sjezdovka za Prahou, která je dlouhá 600 metrů. U této sjezdovky je dvoumístný vlek (kotva) o kapacitě 1 200 osob za hodinu. Tato sjezdovka s vlekem fungují především jako spoj z centra města Božího Daru do areálu Neklid. Druhá modrá sjezdovka se nazývá Křížná a je také 600 metrů dlouhá. Tato sjezdovka plní především propojovací funkci od sjezdovky za Prahou do areálu a propojuje ostatní červené sjezdovky v areálu. Červených sjezdovek se v areálu nachází nejvíce, celkem 3 700 metrů. Nejdelší sjezdovka Neklid – Moser je dlouhá 1200 metrů a převýšení je zde 255 metrů. Začíná u horní stanice lanové dráhy Neklid – Štikovka a končí v její dolní části. Lanová dráha je jediná v areálu. (Skiareál Neklid 2015) Je to tříseďáková lanová dráha, která byla postavena jako celkově čtvrtá v Krušných horách v roce 2009. Do provozu byla uvedena v sezóně 2009/2010. Její přepravní kapacita je 1900 osob za hodinu. (Lanové dráhy 2015) Souběžně s touto lanovkou je veden dvoumístný vlek s kapacitou 780 osob za hodinu. V areálu jsou pak ještě dva dvoumístné a dva jednomístné vleky. V areálu jsou kromě zmiňované červené sjezdovky Neklid – Moser ještě další 4 červené sjezdovky: Neklid – Levá, u pomy I., u pomy II. a Karásek I. Sjezdovka Karásek I. v dolní části přechází v 300 metrů dlouhou černou sjezdovku s názvem Karásek II. Je to jediná sjezdovka nejtěžší obtížnosti v areálu. Na sjezdovce Karásek I. a II. proběhly v roce 2012 změny, kdy byly tyto sjezdovky rozšířeny. (Skinet 2012) Schéma celého areálu je v příloze číslo 9. Stejně jako u areálu na Klínovci i zde došlo za posledních 20 k nárůstu délky sjezdovek (viz tabulka 4 a 5 v kapitole 5.3). V roce 1995 bylo na Božím Daru jen 6 sjezdovek o celkové délce 4,4 km. Do současnosti se počet sjezdovek v areálu zdvojnásobil na současných 12 o celkové délce 6,2 km. U vleků není rozdíl tak velký. V roce 1995 jich bylo celkem 8, ale ještě zde nebyla lanovka. V současnosti je zde 9 vleků a 1 lanovka (příloha 13).

Analýza vybavenosti areálu

Areál Neklid má dvě nástupní místa. Prvním je spojovací vlek Za Prahou přímo z města Boží Dar. Druhé nástupní místo je v horní části areálu u vrchní stanice lanové dráhy. V horní části areálu je také hlavní parkoviště, které prošlo rekonstrukcí v roce 2012, kdy bylo zvětšeno a

zpevněno. (Skinet 2015) V této části je také zázemí celého areálu. Nachází se zde půjčovna a servis lyžařského vybavení, lyžařská i snowboardová škola pro začátečníky, pokladny a restaurace. Tato restaurace je jediná v areálu. Pak se zde nacházejí ještě další 3 občerstvení. Jedno je občerstvení Moser, které je u nástupní části lanovky. Další občerstvení je u lyžařského vleku F. Poslední občerstvení je Ski bar v dolní stanici vleku Za Prahou. Jako u většiny větších areálů se i zde nachází snowpark. Snowpark Neklid se řadí mezi nejstarší a nejvýznamnější snowparky v Česku. Jeho historie byla započata roku 1996, založením oddílu snowboardingu při TJ Jáchymov. Byl to první oficiální klub v oblasti snowboardingu v České republice. Členové oddílu každoročně budují v prostorách areálu Neklid snowpark, který s postupující úrovní techniky a zkušeností dorůstá stále větších a kvalitnějších rozměrů. (Freeride 2015) V areálu je celkem 23 skoků a překážek a park je určen jak pro profesionály, tak pro začátečníky. Každoročně je zde pořádáno několik různých závodů včetně závodů Českého poháru. (Boží Dar 2015) Přímou v areálu není možnost večerního lyžování. Večerní lyžování je pouze v části Hranice. Z celkových 6,2 kilometrů sjezdovek je možné zasněžovat technickým sněhem až 5,2 kilometrů sjezdovek. Areál je celkově velmi dobře vybaven. Další velkou výhodou je, že se nachází přímo u města Boží Dar, takže může návštěvník navštívit další restaurace nebo půjčovny lyžařského vybavení ve městě.

Boží Dar Hranice

Součástí Skiareálu – Boží Dar Neklid je menší nově postavený areál Boží Dar Hranice, který byl otevřen v sezóně 2014/2015 (příloha 10). Areál má podobné parametry jako blízký areál Novako. Je vhodný především pro začátečníky a rodiny s dětmi. Nacházejí se zde dvě modré sjezdové tratě, každá o délce přibližně 500 metrů. V areálu je jeden vlek (kotva) s přepravní kapacitou 1200 osob za hodinu. Areál Hranice má své samostatné jízdné 280 korun na den. V případě, že si návštěvník koupí skipass v areálu Neklid, může ho využít i v areálu Hranice.

Součástí areálu je také profesionálně navržená Boardercrossová trať. Boardercross neboli snowboardcross je nejmladší disciplína snowboardingu. Jezdí se na trati o délce 700 – 1200 metrů vybudované na svahu a tvořené umělými i přírodními překážkami: klopenými zatáčkami, skoky, boulemi, schody. (Snowboardcross 2015) Tato trať je určena pro tréninky juniorské reprezentace i pro veřejnost. Areál Hranice je jediná část areálu Neklid, kde je možnost večerního lyžování. Technickým zasněžováním je zajištěno 100 % areálu. V blízkosti areálu se

nachází půjčovna snowboardů a lyží a lyžařská škola. U nástupní stanice je bezplatné parkoviště a občerstvení.

Boží Dar Novako

Lyžařský areál Boží Dar Novako se nachází v nadmořské výšce 1024 m. n. m. Areál zahájil provoz v zimě roku 1994. Vzhledem k umístění přímo v obci Boží Dar a mírnějšímu sklonu sjezdových tratí se nabízela možnost koncipovat celý lyžařský areál Novako tak, aby sloužil hlavně rodičům s dětmi, začátečníkům a seniorům. V současnosti už je součástí areálu moderní vlek Doppelmayr, který nahradil starší vlek Tatrapoma a je vhodný i pro malé děti. Od sezóny 2014/2015 je v provozu pohyblivý koberec pro nejmenší. Jezdit na něm mohou děti již od dvou let. Další v současnosti oblíbenou atrakcí areálu je snowtubing. Celkem se v areálu nacházejí 3 vleky a jeden pohyblivý pás. Celková kapacita je 2450 osob za hodinu (příloha 14). V areálu jsou pouze dvě modré sjezdovky, jedna o délce 300 metrů a druhá o délce 350 metrů (příloha 12). Celý areál je uměle zasněžovaný a denně strojově upravovaný. Každý den je v areálu provozováno večerní lyžování za umělého osvětlení. (Holidayinfo 2015) Další služby, které areál nabízí, jsou půjčovna a servis lyží a snowboardů, lyžařská škola a dětské lyžařské hřiště. V bezprostřední blízkosti areálu je parkoviště pro 80 aut. Toto parkoviště je vyhrazeno zdarma pro návštěvníky areálu, ostatní návštěvníci platí 100 Kč na den. (Novako 2015)

Nabídka lyžařského výcvikového kurzu v areálu

Město Boží Dar je vhodné místo pro pořádání LVK. Nachází se přímo u dvou lyžařských areálů a účastníci kurzů mají možnost ubytování přímo ve městě, odkud nejsou sjezdovky vzdálené. Pro začátečníky na lyžařském kurzu je možné zvolit areál Novako nebo část areál Neklid – Hranice. Pro pokročilé lyžaře je vhodnější areál Neklid. Kurzy ubytované na Božím Daru mohou využít i blízký areál na Klínovci. Ani jeden z areálů na Božím Daru nepořádá lyžařský výcvikový kurz pro školy. Oba areály nabízejí zvýhodněné ceny pro školy.

V areálu Neklid je možné zakoupit jízdné pro školy na 5 dní za 1 000 korun. V případě, že by si návštěvník koupil normální jízdné na 5 dní, tak by cena byla 1860. Škola slevu nemůže využít přes víkend, ale pouze od pondělí do pátku. V případě, že má skupina více než 15 členů, tak má vedoucí jízdné zdarma. Je možné si zakoupit i samostatné jízdné pouze do části Hranice. Nejsou zde ovšem zvýhodněny školy a za cenu 280 korun na den se skipass příliš nevyplatí. Při zakoupení skipassu do areálu Neklid navíc mohou účastníci využít i areál Hranice. (Skiareál

Neklid 2015)

Areál Novako má také výhodné jízdné pro školy. Na rozdíl od Neklidu si škola nemusí koupit pětidenní jízdné, ale má možnost si zakoupit na každý den zvlášť. Standardní jízdné je v hlavní sezóně, což je přibližně od poloviny prosince do poloviny března za 260 korun na den. Ve vedlejší sezóně je to 240 korun na den. Školy si mají možnost zakoupit polodenní jízdné za 90 korun a celodenní za 140 korun. Stejně jako na Neklidu tuto slevu mohou školy využívat pouze ve všední dny od pondělí do pátku. Pedagogický dozor má skipass zdarma, pokud je skupina žáků početnější než 10. (Novako, 2015)

7.3 Plešivec

Vznik lyžařského areálu na Plešivci je jednoznačně největší změnou lyžařské infrastruktury v Krušných horách v posledním desetiletí. Jedná se o úplně nový a po Klínovci druhý největší lyžařský areál v Krušných horách. Skiareál Plešivec byl otevřen v sezóně 2013/2014. Plešivec byl cílem turistů již před vybudováním lyžařského areálu, ovšem ne tak častým a z jiného důvodu. Na vrcholu Plešivce v nadmořské výšce 1028 metrů se nachází rozhledna. Součástí rozhledny je i restaurace, kterou v současnosti využívají i lyžaři (příloha 44). Lyžařský areál zde sice vznikl až v posledních letech, ale na kopci Plešivec se lyžovalo již v historii. V roce 1953 se na Plešivci konaly dokonce závody a součástí kopce byla pravděpodobně i sáňkařská dráha. (Plechatá 2014) Kopec byl v té době holý, z toho také pochází jeho název Plešivec, proto byl také vhodný na lyžování. Poté přišlo rozhodnutí, že bude kopec zalesněn a už zde nebylo možné lyžovat. Pro vybudování současného areálu bylo nutné části lesů opět vykácet. Tento areál je oproti ostatním popisovaným lyžařským areálům velmi specifický. Jelikož zde na rozdíl od ostatních popisovaných areálů nedochází k inovacím či rekonstrukcím, ale byl postaven úplně nový. Majitelé areálu již od počátku výstavby prohlašovali, že se chtějí vyrovnat českými lyžaři často navštěvovaným Alpám. Samozřejmě stejně jako ostatní lyžařské areály v Česku nemůže konkurovat Alpám výškou ani délkou sjezdovek, ale snaží se vyrovnat alespoň nabízenými službami a vybavením areálu. (Plechatá 2014)

Analýza lyžařské infrastruktury

Pro rozhodování lyžaře, který lyžařský areál navštívit, jsou pravděpodobně nejdůležitějším kritériem sjezdové tratě a to nejen jejich délka, ale také jejich šířka a celková kvalita. Lyžařský

areál nabízí přes 12 kilometrů sjezdových tratí (příloha 16, 17). Většina tratí je modré barvy, tedy nejjednodušší obtížnosti. Je zde pouze necelých 1200 metrů červených sjezdovek a 900 metrů dlouhá černá sjezdovka. Rozložení naznačuje, že se jedná spíše o areál vhodný pro lyžařské začátečníky nebo rodiny s dětmi. Nejdelší sjezdovka číslo 7a s názvem Daniela I. dokonce měří 3230 metrů. Tato délka by z této sjezdovky dělala jednu z nejdelších sjezdovek v Česku. Nejdelší sjezdovka v Česku se nachází v Jeseníkách v lyžařském areálu Ramzová a měří 3 260 metrů. (Kudy z nudy 2014) Velká část sjezdovky Daniela I. je ovšem spíše jako spojovací cesta mezi dalšími většími sjezdovkami. Na sjezdovku Daniela I. navazuje sjezdovka Daniela II. o délce 1020 metrů, která vede až ke spodní stanici lanové dráhy v obci Pstruží. Druhou nejdelší sjezdovkou v areálu je Hana, která měří 1 820 metrů. Podle původních plánů měla by být tato sjezdovka celá osvětlená. (Plechátá 2014) V současnosti funguje pro noční lyžování pouze horní část této sjezdovky a spodní část zatím osvětlená není. Pokud by byl v budoucnu realizován plán osvětlení celé této sjezdovky, tak by o 20 metrů překonala dosud nejdelší osvětlenou sjezdovku Protěž v lyžařském areálu Černá Hora (SkiResort Černá Hora – Pec 2015)

Důležitou součástí každého lyžařského areálu jsou vleky a lanovky. Tato část infrastruktury je velmi dobře vyřešena. Většina areálu je obsluhována 3 hlavními čtyřsedačkovými lanovkami, které mohou během hodiny vyvézt na vrchol přes 7 000 lyžařů (příloha 18). Nejdelší lanovka ze Pstruží na vrchol Plešivce je dlouhá přes 1 800 metrů (příloha 45, 46). Výhodou je, že celý areál obsluhují převážně lanovky, jelikož si při vyvezení na kopec více odpočine než na vleku. Tento trend lze pozorovat ve většině areálů, kdy se většina provozovatelů snaží vyměnit staré vleky za modernější a pohodlnější lanovky. I v tomto areálu se nacházejí vleky. Jsou dělané v místech, kde by se lanovky nevyplatily. Je to na sjezdovce pro úplné začátečníky a také ve freestyle parku. Vleky jsou zde vhodné, protože zmíněné sjezdovky nejsou využívány v tak vysoké míře jako ostatní a jsou pouze krátké vzdálenosti. Freestyle park zde byl postaven jako doplněk k hlavním sjezdovkám, aby areál zaujal co největší škálu potenciálních zákazníků. V současnosti už je freestyle park součástí mnoha větších lyžařských areálů, ale je využíván spíše mladými lidmi. Areál na Plešivci by se měl i nadále rozvíjet. V sezóně 2015/2016 by měla vzniknout další dlouhá sjezdovka, které by měla vézt z vrcholu Plešivce až ke spodní části lanovky ve Pstruží. Tato sjezdovka je již zakreslena ve schéma areálu v příloze č. 16.

Analýza vybavenosti areálu

Areál na Plešivci má dvě hlavní nástupní místa. Prvním nástupním místem pro lyžaře je obec Pstruží. Do areálu se mohou návštěvníci dopravit vlastními vozidly, pro která byla vytvořena v obci dvě parkoviště. Jedno přímo u lanovky a druhé v dolní části vesnice. Spojení s dolním parkovištěm provozovatelé areálu velice dobře vyřešili dvěma minibusy (příloha 35), které zdarma jezdí z dolního parkoviště na horní a rychle přepraví lyžaře k lanovce. Druhé nástupní místo je ze Pstruží vzdálené přibližně 5 kilometrů a je nedaleko obce Abertamy. V tomto místě bylo vybudováno další velké parkoviště. Na parkoviště je ovšem v případě nepříznivého počasí horší přístup. Do areálu jezdí také pravidelně skibusy, které lidi přepraví z blízkých obcí Abertam, Horní Blatné, Perninku a dalších menších vesnic. To je důležité i pro návštěvníky z jiných regionů, jelikož pokud přijedou lyžovat na Plešivec na vícedenní pobyt, jsou většinou ubytováni v některé z těchto obcí. Přímo v blízkosti areálu jsou ubytovací kapacity nedostatečné. Je velmi pravděpodobné, že se v budoucnosti v těchto obcích budou ubytovací kapacity ještě zvyšovat.

V současnosti se již téměř žádný areál neobejde bez technického zasněžování tratí. Velkou výhodou Plešivce je, že umělým zasněžováním je zajištěno 100 % areálu. (holidayinfo.cz 2015) V budoucnu areál také nabídne velmi dobré možnosti pro využití večerního lyžování. Bude zde možnost využít až 3 sjezdovky o délce 450 m, 1 100 m a 1230 m. Jelikož se některé tyto sjezdovky nacházejí v horní části areálu, tak k nim povedou i propojovací osvětlené sjezdovky o délkách 3 230 m a 1 020 m. Další doplňkovou atrakcí v lyžařském areálu je sáňkařská dráha (příloha 47). Součástí lyžařského areálu je také dětský park, kde se učí lyžovat malé děti. Je vybaven mnoha atrakcemi a pro přepravu začínajících lyžařů zde byly vytvořeny 4 pojízdné pásy. Dva jsou dlouhé 30 metrů, jeden měří 40 metrů a nejdelší měří 83 metrů. Pojízdné pásy jsou pro přepravu dětí nejpraktičtější. V moderních areálech se již pro děti příliš nevyužívá tažných lan v dětských parcích (příloha 34). U pojízdných pásů je menší pravděpodobnost, že by dítě upadlo a při výjezdu si více odpočine. Tato část areálu je určena především pro výuku dětí na lyžích či snowboardu. Rodiče sem mohou dát své děti například na půl dne a odejít lyžovat. Děti zde mají možnost kromě lyžování i bobovat, svézt se na kolotoči nebo si hrát s umělými zvířaty. V dětském parku se nachází přes 40 atrakcí a jeho kapacita je až 200 osob. (Plechátá 2014)

Poslední důležitou součástí každého areálu je pro lyžaře občerstvení a místa, kde si mohou odpočinout. Areál je v tomto opět oproti jiným areálům rozdílný. Většina lyžařských areálů v Česku už funguje mnoho let, a tudíž se v nich nachází různé staré budovy a boudy, které

lidé postupem času přestavěli na hospody, restaurace či občerstvení. Místo tohoto areálu zde před 5 lety byly pouze lesy a žádná zástavba zde nebyla. Jedinou klasickou restaurací je hotel Plešivec na vrcholu kopce. Ostatní občerstvovací infrastruktura se musela vytvořit úplně nová. Pro občerstvení zde byly vytvořeny moderní ApresSki bary (příloha 48) stejně jako na Klínovci a bistra. V dolní části byla také vybudována další kamenná restaurace, která je koncipována jako samoobslužná restaurace. Docílí se tím zkrácení doby obsluhy zákazníků. Stejně jako restaurace musely v areálu vzniknout i nové půjčovny a servisy pro lyžaře. Servisy a půjčovny vznikly v obou nástupních centrech. Jedno ve Pstruží a druhé při příjezdu od Abertam. Všechny části, které jsou zde popsány, dělají z lyžařského areálu Plešivec velmi dobře vybavené lyžařské středisko. Z mého pohledu hodnotím tento lyžařský areál velmi dobře především z pohledu vybavenosti a množství lanovek. Areál je velmi vhodný pro rodiny s dětmi a začátečníky. Na areálu je vidět, že se teprve pozvolna rozbíhá a potýká se s drobnými problémy, kdy ještě například nejsou v provozu všechny sjezdovky. Do budoucna má areál velmi dobré vyhlídky, jelikož se bude i nadále rozvíjet.

Nabídka lyžařského výcvikového kurzu v areálu

Areál Plešivec na rozdíl od některých dalších areálů v Krušných horách zatím nenabízí pro lyžařské kurzy výhodné balíčky. Jedním z hlavních důvodů bude pravděpodobně, že se areál stále ještě buduje. Provozovatelé areálu na Plešivci se v budoucnu chtějí zaměřit i na lyžařské kurzy. Školy již nyní mají o LVK velký zájem. Hlavním důvodem je, že je celý areál obsluhován lanovkami, které jsou pro začátečníky lepší než vleky. (Plechátá 2014) V současné době nabízí provozovatelé lyžařský výcvik pouze pro jedince. Pokud by chtěla škola uspořádat kurz v areálu, tak pro kurzy nemá areál zvláštní ceník. Skipass na 5 dní zde stojí pro dospělého 2 450 korun. Pro dítě je cena 1 800 korun. Hranicí pro dětské jízdné je 16 let. Další skupinou je zde junior, kam by spadali žáci středních škol. U jízdného je nutné se prokázat studentským průkazem a cena je 2 100 korun. U zmíněné nabídky je nutné využít lyžování 5 dní v kuse. Lyžařské kurzy většinou nelyžují 5 dní po sobě. V průběhu pobytu většinou mají alespoň den volno, kdy se věnují nějaké jiné aktivitě. Většinou se lyžařské kurzy věnují některé dny i běžeckému lyžování. Areál pro tyto případy nabízí další varianty skipassů. Je to možnost lyžování 3 z 5 dnů. U zmíněné varianty si majitel skipassu může vybrat 3 libovolné dny, v kterých bude lyžovat. Zbylé dva dny se může věnovat jiné aktivitě. Ceny skipassů jsou pro dospělého 1 700, u dítěte 1 120 a u studenta 1 420. Podobnou alternativou je skipass 5 ze 7 dnů. Ceny jsou zde pro dospělého 2 600, pro dítě 1 900 a pro studenta 2 250. (Skiareál Plešivec 2015)

7.4 Zadní Telnice

Lyžařský areál Zadní Telnice je z popisovaných areálů nejvýchodněji položené středisko v Krušných horách. Nachází se pouhých 20 kilometrů od krajského města Ústí nad Labem a do areálu je možné se dostat i městskou hromadnou dopravou. Celý areál se rozprostírá na svazích 796 metrů vysokého Rudného vrchu. Většina sjezdovek končí v části obce Telnice v Zadní Telnici. V okolí areálu je také desítky kilometrů upravovaných běžeckých tratí. Díky nejméně vhodným klimatickým podmínkám ze všech analyzovaných areálů (viz kapitola 6) a nižší nadmořské výšce je zde nutno počítat s kratší lyžařskou sezónou. Ta zde trvá přibližně od poloviny prosince do začátku března (Lhota 1995)

Historie areálu

Lyžařská historie areálu sahá až do období před první světovou válkou. Velký ruch kolem lyží a lyžařského sportu vznikl v Ústí nad Labem téměř ihned po skončení 2. světové války. Jako první průkopník tohoto sportu byl tehdy Erma Ryba. Zmocněn předsednictvem svazu lyžařů po jejich jednáních s lidosprávou zahájil již v roce 1945 obnovu sportovního lyžařského života v oblasti Krušných hor. Od roku 1960 po rozdělení běžeckých a alpských disciplín klub vystupuje pod názvem „TJ Chemička Ústí nad Labem“. Šedesátá léta byla „Zlatou dobou Telnice“ jak po budovatelské, tak po sportovní stránce. Členové si sami provádějí elektrifikaci a uvádějí do provozu první lyžařský vlek v areálu. Největším úspěchem ústeckých lyžařů byl bezpochyby první uměle zasněžovaný svah v ČSSR, který byl uveden do provozu v roce 1965. (Holinger 1984) Po ztracené periodě během změn politického systému a následném dělení majetku bývalých sportovních svazů došlo až v roce 2010 ke vstupu privátního investora. Díky dlouhým průtahům a neshodám s územním plánem dochází až v roce 2014 k dalšímu milníku pro lyžařský areál a je zprovozněna nová dvousedáčková lanovka. (Ski areál Telnice 2015)

Analýza lyžařské infrastruktury

Zadní Telnice je největší lyžařský areál v blízkosti města Ústí nad Labem (schéma areálu příloha 19). V areálu převládají modré sjezdovky pro začátečníky, je jich zde více než 50 % celkově 3 360 metrů. Nejdelší modrou sjezdovkou a zároveň nejdelší sjezdovkou areálu je 1 400 metrů dlouhá sjezdovka číslo 5 Turistická Stará. (Ve schématu je část sjezdovky označena zelenou barvou, stejně jako ještě několik dalších v areálu. Zelené sjezdovky jsou většinou spojovací cesty nebo dětské areály. U ostatních popisovaných areálů jsou takovéto sjezdovky zařazeny mezi

modré. Zelené sjezdovky byly začleněny pro snazší klasifikaci a srovnání s ostatními areály mezi modré sjezdovky.) Druhou modrou sjezdovkou delší než 1 000 metrů je turistická - Nová. Tyto 2 sjezdovky mají velkou část trati stejnou. Obě sjezdovky vedou z vrchu Rudný k spodní stanici lanové dráhy v Zadní Telnici. Další modrá sjezdovka je 500 metrů dlouhá Cvičná louka v horní části areálu. Zbylé modré sjezdovky jsou součástí dětského areálu ve spodní části.

Červené sjezdovky jsou v areálu celkem 3 a všechny mají přes 1 000 metrů. Sjezdovky Macháček – Nová a Macháček – Buben mají podobný profil tratě. Přibližně do třetiny je sjezdovka společná poté se rozcházejí a přecházejí v modrou sjezdovku. (Holidayinfo 2015) Specifikou sjezdovkou je Děčíňák, která je svou obtížností také řazena mezi červené sjezdovky. Tato sjezdovka není provozovateli areálu ani zasněžována ani upravována. Provozovatelé ji ani nezapočítávají při celkovém součtu mezi sjezdovky. Je určena spíše pro snowboardisty a freeride. Freeride je jeden z trendů současného lyžování. Jedná se o lyžování ve volném terénu mimo sjezdovky. (Pravda 2010) Kromě modrých a červených tratí, které v areálu převažují, se zde nachází i jedna černá sjezdovka. Je to 500 metrů dlouhý svah s názvem Slalomák (příloha 49). Na tomto svahu se často pořádají závody, jelikož tato sjezdovka má homologaci FIS (potvrzení, že se zde mohou konat závody mezinárodní lyžařské federace). V celkovém součtu mají všechny sjezdovky areálu Zadní Telnice 6,4 kilometrů (příloha 20). (Ski klub Telnice 2015)

V areálu Zadní Telnice jsou pro lyžaře k dispozici celkem 4 vleky. Nejdelší vlek měří 550 metrů a jedná se o kotvu v horní části areálu na cvičné louce s kapacitou 1200 přepravených osob za hodinu. Další je kotva na černé sjezdovce Slalomák, která je dlouhá 500 metrů a její kapacita je 630 přepravených osob za hodinu. V areálu jsou ještě dva menší vleky dlouhé okolo 150 metrů, které jsou součástí dětského areálu. V dětském areálu jsou dva vleky - tažná lana pro nejmladší lyžaře o délce 50 metrů. (Holidayinfo 2015) Jak již bylo zmíněno, současným trendem jsou spíše pojízdné pásy. (viz kapitoly 7.2, 7.3). Od roku 2014 je v provozu také jediná lanová dráha v areálu (příloha 50). Dvouosačková lanovka nahradila původní zalomený vlek Tatrapoma na Rudný vrch. Trasa s převýšením 209 m byla vytyčena nově a nyní vede v délce 820 metrů diagonálně přes celý areál přímo na vrchol. Lanovkou jsou obsluhovány prakticky všechny sjezdovky ve středisku. Převážná kapacita lanové dráhy je 1260 přepravených osob za hodinu. Celková přepravní kapacita je 3 770 přepravených osob za hodinu (příloha 21). (Lanové dráhy 2015)

Analýza vybavenosti areálu

Lyžařský areál na Telnici má 2 hlavní nástupní místa. První se nachází ve spodní části areálu v Zadní Telnici. Je zde zdarma velké parkoviště pro 400 až 500 aut a nachází se přímo u lanovky

na Rudný vrch. Druhé nástupní místo není přímo u areálu, ale je v blízké obci Adolfov v horní části areálu. Stejně jako u ostatních analyzovaných areálů je i zde lyžařská škola pro malé děti, která probíhá převážně v dětském parku. Lyžařská škola Telnice nabízí také výuku snowboardingu, závodního lyžování nebo jízdy v bouřích. (Ski areál Telnice 2015) Stejně jako je v současnosti samozřejmostí téměř každého areálu lyžařská škola, tak je součástí i půjčovna vybavení. Je zde možné si zapůjčit lyžařské vybavení u pokladen u centrálního parkoviště. V celém areálu jsou tyto pokladny jako jediné, proto zde může být problém rychlého odbavení při návštěvě většího počtu lyžařů. Občerstvení a většina zmiňovaných služeb se nachází převážně ve spodní části areálu. Další občerstvení je pouze u cvičné louky. Z celkových 6,4 kilometrů upravovaných tratí je přes 4 kilometry zasněžováno technickým sněhem. Noční lyžování probíhá v dětském areálu na sjezdovce Meva a na černé sjezdovce Slalomák. Další oblíbenou aktivitou pro návštěvníky je snowpark, který se nachází v horní části areálu u cvičné louky

Nabídka lyžařského výcvikového kurzu v areálu

Lyžařský areál Zadní Telnice nabízí podobně jako areál na Klínovci v rámci lyžařského výcvikového kurzu velký a malý balíček. Součástí velkého balíčku je ubytování s plnou penzí a pitným režimem, zapůjčení lyžařského či snowboardového vybavení včetně helmy s možností obměny během pobytu. Skipas platný na všech lanovkách a vlecích skiareálu. Na každých 20 dětí je přidělen 1 licencovaný lyžařský nebo snowboardový instruktor. Na rozdíl od areálu na Klínovci tato nabídka platí celou zimu a tedy i v hlavní sezóně od začátku února do začátku března. Ubytování je v chatách a ceny jsou za 4 dny 2700 korun, za 5 dní 3300 korun. Malý balíček nabízí ubytování s plnou penzí a pitným režimem a skipas platný na všech lanovkách a vlecích v areálu. U malého balíčku jsou ceny na 4 dny 2200 korun a na 5 dní 2700 korun. U obou balíčků jsou zajištěny skipasy zdarma pro 2 doprovodné osoby, pokud skupina čítá do 20 účastníků. V případě, že čítá skupina přes 20 účastníků, tak jsou zajištěny 3 skipasy pro osoby z řad doprovodu. Pokud by lyžařský výcvikový kurz nechtěl využít ubytování nabízené areálem, mohou využít alespoň zvýhodněné jízdné za 5 dní 1100 korun nebo za 4 dny 900 korun oproti normálním cenám jízdného za 5 dní 1350 korun a 4 dny 1100 korun. (Ski areál Telnice 2015) Pro školy pořádající výcvikový kurz existuje i možnost do tohoto areálu každý den dojíždět. Jak již bylo zmíněno na začátku kapitoly, přímo k areálu jezdí z Ústí nad Labem městská hromadná doprava. Možností, že by kurz nebyl ubytován v areálu, by žáci ušetřili výraznou položku při

celkové ceně kurzu. Především cena bývá často příčinou malé účasti studentů na výcvikovém kurzu (viz kapitola 10).

7.5 Bouřňák

Sport centrum Bouřňák se rozprostírá na svazích stejnojmenného kopce, jehož nejvyšší bod se nachází v nadmořské výšce 869 m. n. m. Jedná se o jeden z nejvyšších vrcholů východní části Krušných hor. Nachází se nad obcí Mikulov, který je nástupním místem pro návštěvníky areálu. (České hory 2015) Mikulov je vzdálený pouhých 15 kilometrů od města Teplice a okolo 30 kilometrů z krajského města Ústí n. L. Na vrcholu hory se nachází první česká turistická chata v Krušných horách. Je to horský hotel Bouřňák – Chata Karla Líma. Karel Lím byl český učitel, sportovec, lyžař, turista a český vlastenec. Právě on prosadil vrcholu jeho současný název Bouřňák. Dříve se vrchol nazýval německým názvem Stürmer. Název musel dlouho obhajovat před českými zeměpisci, kterým se zdál příliš pejorativní (hanlivý, zhoršující význam). Na starších mapách ještě najdeme název „Bouřlivý“. Karel Lím byl významným propagátorem turistiky v Krušných horách a právě díky jeho iniciativě byl roku 1928 položen základní kámen turistické chaty na Bouřňáku. Roku 1930 byla tato chata dostavěna. Ve vrcholové části Bouřňáku se nachází jedna přírodních památek Krušných hor pod názvem Buky na Bouřňáku. Jsou to zdeformované buky s vlajkovými formami korun. (Znovuobjevené Krušnohoří 2007)

Historie areálu

Lyžařský areál Bouřňák leží v obci Mikulov a je především spojen s teplickým lyžařským oddílem Lokomotiva. Jeho historie sahá až do 19. století, kdy se v Krušných horách objevily první lyže. Do padesátých let to byly především běžky, poté se oddíl orientoval na závodní lyžování ve sjezdu a začaly vznikat první sjezdovky na Bouřňáku. (Lyžařská střediska 2008) Budování lyžařského areálu v Mikulově začalo v roce 1957. Postupně se rozšiřovala stará sjezdovka z Bouřňáku do Mikulova, spravil se do té doby jediný lyžařský vlek Leso-kablo, který sloužil 15 let. Byl instalován lyžařský vrátek nejdříve na Vitišce, později na Vyhlídkové louce na Bouřňáku. Postaven byl malý vlek na louce v Mikulově. V roce 1960 se oddíl Lokomotiva Teplice pustil do dalších akcí: výstavba slalomového svahu, výstavba nového lyžařského vleku z Mikulova na Bouřňák, instalace 3 malých vleků v Mikulově, stavba lyžařského baru Karlštejn, osvětlení slalomového svahu, okruhu pro běžce atd. Další etapou výstavby byl Bouřňák-jih. Byla rozšířena sjezdovka a postaven lyžařský vlek s horní a dolní stanicí. (Hejduk 1984) Lyžařské

středisko na Bouřňáku a v Mikulově se budovalo od konce 50. let minulého století. Všechny vleky a jejich stanice, všechny sjezdovky a jejich nástupy, všechny spojovací cesty mezi sjezdovkami byly vybudovány před rokem 1989. (V posledních letech vznikly v lyžařském areálu problémy s vlastnictvím pozemků, kde se nacházejí sjezdovky a lyžařské vleky. Místo modernizace areálu, se proto řeší problémy s vlastnictvím. (Sport centrum Bouřňák 2014)

V roce 1991 ČSTV převedlo areál se čtyřmi vleky na TJ Lokomotiva Teplice a pár let na to Jednota Teplice prodala hotel Bouřňák s přílehlými loukami firmě Pecud. Pozemky nikdo nezaměřil a nezjistil, že ty u hotelu zasahují i do sjezdovek. Nikdo tak nezřídil věcné břemeno. Firma nechce nájem, pouze chce, aby středisko fungovalo, aby lyžaři mohli využívat služeb hotelu. Problém nastává v roce 2004, kdy Pecud s.r.o. prodává hotel JUDr. Halešicovi. Ten od roku 2007 do roku 2010 požaduje nájemné 200 tisíc korun za rok. V roce 2010 prodává JUDr. Halešic hotel i s pozemky firmě Skimmer a.s. Tato firma několikanásobně zvýšila nájem za využívané pozemky. Od roku 2010 řeší majitelé lyžařského areálu neustále problémy okolo pozemků, a proto zde není příliš prostor pro modernizaci areálu. V letošní sezóně 2014/2015 do areálu vstoupil nový investor a problémy areálu by se měly brzy vyřešit. (Sport centrum Bouřňák 2014)

Analýza lyžařské infrastruktury

Ve sportovním centru Bouřňák je pro lyžaře k dispozici celkem 7 sjezdovek (schéma příloha 22). Areál je určený převážně zkušenějším lyžařům, ale nacházejí se zde i modré sjezdové tratě pro začátečníky. Jednou z nich je dětský svah údolíčko, který jak už napovídá název, je určený pro úplné začátečníky. Druhou modrou sjezdovkou je Turistická, která je s délkou přes 2 500 metrů nejdelší sjezdovkou celého areálu. Tato sjezdovka vede z vrcholku Bouřňáku až ke spodní stanici vleků v Mikulově. Dále se v areálu nacházejí 4 červené tratě. Jedinou trasou, která je situována na jižních svazích Bouřňáku, je sjezdovka Hrobská. Sjezdovka dostala název podle obce Hrob, která se nachází pod sjezdovkou. Z této sjezdovky je velmi dobrý výhled na krajinu Českého Středohoří. Nejkratší červená sjezdovka se nazývá Pařezovka a je dlouhá pouze přes 500 metrů. Sjezdovka je odbočkou z modré sjezdovky Turistická a poté se na ni ve spodní části zase napojuje. Posledními červenými sjezdovkami jsou Nová a Stará. Obě jsou dlouhé přibližně 900 metrů a vedou z vrcholku Bouřňáku. Sjezdovka stará má podobný profil jako Pařezovka. Také se ve vrchní části odděluje od Turistické a ve spodní části se na ni napojuje. Je ovšem o 400 metrů delší. Jedinou černou sjezdovkou v areálu je Slalomák, který se řadí mezi nejstrmější sjezdovky v Česku a jeho délka je 700 metrů (příloha 51). Celkem je v areálu 6,8 kilometrů

sjezdových tratí (příloha 23). Největší podíl zde mají červené sjezdovky, které zaujímají téměř 50 % sjezdových ploch. (Holidayinfo 2015)

Z analyzovaných areálů Krušných hor, je sportovní centrum Bouřňák jediným, ve kterém se nenachází žádná lanovka. Pro srovnání lanovka se nachází například i v blízkém areálu Klíny, který se délkou sjezdovek nemůže rovnat areálu Bouřňák. Proč není v areálu žádná lanovka a nedochází příliš k modernizaci, má pravděpodobně jeden hlavní důvod. Důvodem jsou problémy s vlastnictvím pozemků v areálu (viz historie areálu). Pro srovnání většina modernizací proběhla v ostatních analyzovaných areálech v posledních letech. Často tyto rekonstrukce a modernizace byly z velké části financovány z fondů Evropské unie. Kvůli problémům zde ovšem k modernizaci v posledních letech nedochází. V současné době je v areálu celkem 6 vleků. Z toho jsou dva dětské – Údolíčko a Mikeska. Nový vlek v Údolíčku byl zprovozněn v sezóně 2014/2015 a je to jedna z mála změn v areálu. (Angermannová 2014) Kapacita obou vleků je dohromady 1 000 přepravených osob za hodinu. Dva vleky vedou souvisle vedle sebe z nástupního místa v Mikulově na Vrchol Bouřňáku. Jedním je 890 metrů dlouhá poma, druhým je kotva doppelmayr o 120 metrů kratší. Kapacita obou vleků dohromady je přes 2 000 přepravených osob za hodinu. Další dva vleky obsluhují sjezdovku Hrobská na jižním svahu. Je zde nejdelší vlek areálu Tatrashporta, který je dlouhý téměř kilometr a kratší poma dlouhá 550 metrů. Celková kapacita je 4 185 přepravených osob za hodinu (příloha 24). (Sport Centrum Bouřňák 2014)

Analýza vybavenosti areálu

SC Bouřňák má několik nástupních míst. První z nich se nachází ve spodní části areálu v obci Mikulov, kde se nachází největší parkoviště pro návštěvníky. Druhé nástupní místo je na vrcholu Bouřňáku. Na vrchol vede asfaltová silnice, ale pro návštěvníky zde platí omezení. Nemůže zde parkovat kdokoli, jako je tomu například na Klínovci. Parkoviště je určené pouze pro návštěvníky hotelu. Třetím nástupním místem může být Nové Město, které je ovšem od areálu vzdálenější. Stejně jako v ostatních areálech jsou i zde půjčovny a servis pro lyžaře a snowboardisty. Nachází se ve spodní části areálu v Mikulově. Ve spodní části na sjezdovce Dětský svah Údolíčko probíhá také výuka lyžování. Občerstvení pro návštěvníky je pouze ve vrchní a spodní části areálu. V horní části je to hotel Bouřňák. Ve spodní části jsou další restaurace a od sezóny 2014/2015 také nově postavený ski bar Karlštejn. Ve stejné době také vzniklo nové osvětlení na dětské sjezdovce Údolíčko. (Angermannová 2014) Sjezdovka Údolíčko a Slalomový svah jsou jedinými sjezdovkami, které jsou v areálu zasněžovány technickým

sněhem. Z 6,8 kilometrů v areálu je tak zasněžován pouze 1 kilometr. (Holidayinfo 2015) Pro večerní lyžování jsou v provozu 3 sjezdovky. Je to Údolíčko, Slalomový svah a Hrobská sjezdovka. Součástí tohoto areálu je již několik let fungující snowpark. Nachází se na sjezdovce Hrobská. Součástí je několik překážek a skoků. Součástí areálu a jeho okolí jsou také skialpinistické tratě (viz skialpinismus kapitola 4). Skialpinistické tratě nejsou v Česku příliš častým jevem. Tratě na Bouřňáku vznikly za spolupráce horské služby v Krušných horách a místních nadšenců. Provozovatelem není SC Bouřňák ale sdružení pod názvem Skialp pod Hrobem. SC Bouřňák je partnerem tohoto sdružení. Součástí areálu je naučná stezka, která se skládá z osmi výukových tabulí, které návštěvníka seznámí se základními pravidly a technikou skialpinismu. V roce 2013 se na Bouřňáku poprvé konal závod ve skialpinismu v Krušných horách. Od roku 2013 je Bouřňák každým rokem jednou z lokalit Českého poháru ve skialpinismu. (Krušnohorci – průvodce Krušnými horami 2012) V roce 2015 byly součástí Českého poháru ještě další 4 místa (Železná Ruda, Rokytnice nad Jizerou, 2x byl závod ve Špindlerově Mlýně a Dolní Morava). (Český horolezecký svaz 2014) Pro veřejnost je možné si vypůjčit skialpinistickou výzbroj ve spodní části areálu v Mikulově (SC Bouřňák 2014)

Nabídka lyžařského výcvikového kurzu v areálu

Pořádání lyžařského výcvikového kurzu se v nabídce areálu Bouřňák na rozdíl od některých jiných areálů v Krušných horách nenachází. V případě, že si škola zvolí areál pro svůj výcvikový kurz, nemá areál pevně stanovený ceník pro kurzy a školy. Slevu je nutné konzultovat individuálně s ředitelem Sport Centra Bouřňák. Běžná cena celodenního jízdného je 390 korun. Zlevněné jízdné je 260 korun (mládež ve věku 7 až 15 let). (SC Bouřňák 2015) V případě, že by si účastníci výcvikového kurzu měli zájem o vypůjčení lyžařského vybavení, mají možnost vypůjčení přímo v prostorách areálu.

8 Projekty analyzovaných areálů podpořené v rámci ROP Severozápad

Jedním z důvodů, proč dochází v posledních letech k takovému rozvoji lyžařských areálů v Česku, je možnost čerpání dotací z Evropské unie (dále jen EU). Oblast Krušných hor spadá do Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad (dále jen ROP SZ). Součástí ROP SZ jsou kraje Karlovarský a Ústecký. Program má několik cílů. Je to například zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel, zvýšení kvality fyzického prostředí, atd. Celkově bylo pro ROP SZ vyčleněno z evropských strukturálních a investičních fondů 762,77 milionů eur. Operační program ROP SZ byl schválen Evropskou komisí dne 11. prosince 2007. O podporu na své projekty zde mohou žádat kraje, obce, školské a vzdělávací zařízení, zájmová sdružení, podnikatelé a další. (Evropské strukturální a investiční fondy 2015)

O dotaci na modernizaci nebo výstavbu požádalo 4 z 5 analyzovaných areálů (viz tabulka 9) Jediný Bouřňák nezažádal o dotaci na modernizaci areálu. Pravděpodobně to bylo spojeno s majetkovými problémy v areálu (viz kapitola 7.5) Žádosti zbylých areálů spadaly do rámce výzvy č. 21. Výzvu č. 21 vyhlásila Regionální rada soudržnosti 6. ledna 2011. Zájemci mohli v rámci této výzvy žádat o dotace na své projekty. Projekty u 4 zmiňovaných areálů byly součástí oblasti podpory 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury CR. Oblast podpory má 4 zaměření. Pro lyžařské areály je důležité zaměření: výstavba, obnova, rozvoj, rekonstrukce a úpravy základní a doprovodné infrastruktury pro turistiku (např. informační centra, turistické trasy, naučné stezky, lyžařské trasy a areály, včetně přístřešků, odpočívadel, systému značení, zařízení pro úpravu tratí, apod.). (ROP Severozápad 2015)

Tabulka č. 9: Projekty podpořené z ROP Severozápad v rámci výzvy 21

Žadatel	Projekt	Dotace celkem (v Kč)
SKIAREÁL KLÍNOVEC s. r. o.	Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa jih	118 289 722
SKIAREÁL KLÍNOVEC s. r. o.	Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa sever	173 226 406
HR Agency s. r. o.	Lyžařský areál Plešivec	202 128 270
Ing. Anton Jurica	Lyžařský areál Boží Dar - Neklid: Novostavba lyžařského vleku a technického zasněžování - Část 3	9 860 474
SKI areál Ústí n/L - Zadní Telnice, s. r. o.	Areál volného času Ústí nad Labem - Zadní Telnice	40 292 241
Celkem		543 797 113

Zdroj: Nuts2severozapad.cz

Z operačního programu výzva č. 21 bylo podpořeno v analyzovaných areálech celkem 5 projektů. Nejvíce ze všech areálů byl v projektu podpořen Ski areál Klínovec, u kterého byly podpořeny hned 2 projekty. První z nich byl pod názvem Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa jih a provozovatel na tento projekt mu byla přiznána dotace ve výši 118 289 722 korun. Součástí projektu jižní etapy areálu byla výstavba sjezdovky Jáchymovská se systémem zasněžování v celé délce 2 800 metrů a výstavba nové čtyřsedačkové lanovky s bublinami. Projekt byl zahájen v květnu 2012. Dokončen byl tento projekt v srpnu 2014. Druhý projekt na Klínovci byl: Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa sever. Druhý projekt byl podpořen vyšší dotací 173 226 406 korun. Do projektu severní etapy spadala výstavba čtyřsedačkové centrální lanovky s bublinami, prodloužení sjezdovky Pařezovka, opět se systémem zasněžování. K systému zasněžování byla postavena i nová retenční nádrž na 15 000 m² vody. Dále bylo vybudováno technické a servisní zázemí, pořízeny stroje na úpravu sjezdovek. Součástí projektu byla i druhá čtyřsedačková lanovka Přemostěná a zakoupení dvou roleb. Celkově byly projekty na Klínovci podpořené dotací 290 milionů korun. (Skiareál Klínovec 2015) Největší dotaci na jednotlivý projekt dostal areál na Plešivci. Zde byla přiznána celková dotace z evropských investičních a strukturálních fondů 202 128 270 korun. U Plešivce to nebylo na modernizaci jako u Klínovce ale na výstavu celého areálu. Dotace z projektu se netýkala pouze zmiňovaných sjezdovek, lanovek, zařízení na výrobu technického sněhu nebo osvětlení. Část dotace zde šla například i na výstavbu parkoviště, na informační systém (informační tabule, značky, transparenty, které informují veřejnost o areálu), atd. Čtvrtý projekt se týkal Božího Daru a byl nazván: Lyžařský areál Boží Dar - Neklid: Novostavba lyžařského vleku a technického zasněžování - Část 3. Projekt na Božím Daru byl zaměřen na výstavbu nové části areálu Neklid: Boží Dar Hranice. Stejně jako na Plešivci z dotace vznikl úplně nový areál. V tomto případě v mnohem menším měřítku. Jedná se zde o multifunkční miniareál. Areál Hranice je samostatně popsán v kapitole 7.2. Celková dotace na projekt zde činila 9 860 474 korun. Poslední projekt se týkal areálu Telnice. Předpokládaná dotace projektu byla přes 40 milionů korun a název projektu byl: Areál volného času Ústí nad Labem - Zadní Telnice. U tohoto projektu nemělo dojít pouze ke zlepšení podmínek pro lyžaře, ale mělo se rozšířit i využití mimo sezónu. Pro zimní sezónu měl být postavený nový vlek, nový snowpark a mělo dojít k zlepšení technického zasněžování. Pro využití mimo zimní sezónu byl součástí projektu vznik lezecké stěny, lánového centra nebo cyklistické trasy pro freeride a singletrack. (Zpravodaj regionální rady regionu soudržnosti severozápad 2012)

K uskutečnění všech projektů ovšem nedošlo. V roce 2012 ministerstvo pro místní rozvoj a ministerstvo financí pozastavily ROP SZ kvůli pochybnostem o rozdělování dotací. (Česká

televize 2012). Dotaci pro Telnici byla v rámci ROP SZ úplně zrušena. V areálech na Klínovci a na Plešivci došlo k pozastavení dotací. Tyto dotace byly uvolněny až na konci roku 2014. Pro oba areály znamenalo pozdržení dotací problémy a byly jedním z hlavních důvodů, proč docházelo k posouvání termínů dokončení. (Skinet 2014) Areál na Plešivci nedostal do současnosti (srpen 2015) z evropských dotací žádné peníze. Projekt je ovšem stále ve probíhajícímu stavu a v budoucnu by areál dotace dostat měl. Oba projekty na Klínovci jsou již dokončeny a provozovatelé dostali dotace z ROP SZ ve výši přes 247 milionů. Původní výše dotace měla být přes 290 milionů korun. Projekt na Božím Daru je v současné době již také dokončen a výše dotace zde činila přes 6 milionů. Celkově byly tedy z evropských fondů proplaceny 3 projekty, jeden projekt na Plešivci stále probíhá a měl by v budoucnu být proplacen a projekt na Telnici byl zrušen (viz tabulka 10). (Fondyeu 2015)

Tabulka č. 10: Stav projektů v rámci ROP SZ v analyzovaných areálech ke dni 10. 8. 2015

Název projektu	Celková částka proplacená od začátku projektu	Stav projektu
Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa jih	100 532 000	Dokončeno
Modernizace a rozšíření Skiareálu Klínovec - etapa sever	147 019 000	Dokončeno
Lyžařský areál Plešivec	0	Běžící
Lyžařský areál Boží Dar - Neklid: Novostavba lyžařského vleku a technického zasněžování - Část 3	6 248 080	Dokončeno
Areál volného času Ústí nad Labem - Zadní Telnice	0	Zrušen
Celkem	253 799 080	

Zdroj: fondyeu.eu

9 Lyžařský výcvikový kurz

Předchozí kapitoly se věnovaly především cestovnímu ruchu se zaměřením na Krušné hory. Následující kapitola se zabývá jedním hlavních témat práce, kterou je pořádání lyžařských výcvikových kurzů. Před tím, než budou analyzovány výsledky dotazníkového šetření ohledně pořádání LVK ústeckými školami, bude krátce charakterizováno školní lyžování. Je zde stručně představen vývoj školního lyžování, charakteristika LVK, účel LVK, organizace LVK, a další důležité aspekty týkající se LVK. Tato kapitola vychází z publikace Kapitoly lyžování (Gnad 2001), kde je LVK a lyžování ve školní tělesné výchově velmi dobře popsáno. Jako další aktuálnější zdroj byla využita diplomová práce Petra Hraša (2014), která se zabývá hodnocením LVK na základních školách v ČR.

9.1 Historie školního lyžování

Školní lyžování v Česku má velmi dlouhou historii. Česko se řadí mezi země, kde se jako první začalo objevovat lyžování ve výchově mládeže (viz kapitola 5.2). V Krkonoších se ve školách objevilo již koncem 19. století. Hlavní zásluhu na tom měl Jan Buchar. Učitel, který se velkou měrou zasloužil o rozvoj lyžování v Krkonoších. Podle jeho příkladu i další krkonošští učitelé zaváděli organizovaný školní výcvik a prosadili jeho zařazení do školních předpisů a později i do školních osnov. Postupně se lyžování začalo rozšiřovat i po dalších krkonošských školách například na Benecku, ve Vysokém nad Jizerou, v Jablonci n. J. a jinde. Od roku 1895 zařadila Bucharova škola a následně i školy na Benecku a Vysocku lyžování do hodin tělesné výchovy. V důsledku toho se ve školách zvýšila i školní docházka, což ocenily školské úřady. Tento pokrokový způsob tělesné výchovy byl vzorem pro další školy v horských oblastech. Kromě krkonošské oblasti se školní lyžování začalo šířit i na Šumavu, na Novoměstsko i do jiných míst. Později se rozšířilo lyžování školní mládeže i mimo horské oblasti. V období od roku 1920 do okupace v roce 1939 zakotvilo pevně lyžování ve školních osnovách a byly položeny základy i k organizovaným lyžařským zájezdům do hor. Další důležitý výnos byl vydán roku 1946. „V něm bylo ustanoveno, že se pro školní mládež z velkých a průmyslových měst povolují osmidenní rekreační zájezdy v zimě (Věstník MČO z roku 1946, sešit 23 ze dne 3. 12. 1946, č. j. 17378). Tento výnos, a v pozdějších letech řada dalších, umožnil provádět organizovaný lyžařský výcvik pro většinu naší mládeže sídlící mimo horské oblasti.“ (Gnad 2001 s. 167)

K roku 2001 bylo lyžování na školách řazeno do kategorie sportů, vyžadujících zvláštní klimatické, prostorové nebo materiální podmínky. Prováděno formou lyžařských výcvikových zájezdů nebo ve školách v horských oblastech v hodinách tělesné výchovy. Pro školní mládež na základních školách byl stanovený lyžařský výcvik v 7. třídě a na středních školách v 1. ročníku. Žáci se lyžařských zájezdů zúčastňují se souhlasem zákonného zástupce. (Gnad 2001)

9.2 Metodické pokyny k organizaci LVK

V současné době při pořádání LVK nemá pořádající škola úplně volnou ruku. Školy se musejí držet RVP. Díky RVP má každá škola možnost přizpůsobit náplň jednotlivých předmětů svým potřebám i potřebám žáků. Lyžařský výcvikový kurz spadá do osnov předmětu tělesné výchovy. Škola si tak sama může rozhodnout, zda zařadí LVK do svých osnov. LVK bývá zařazován do osnov 7. ročníku. Většinou je pořádán po dobu sedmi dní. V případě vhodných podmínek je možné lyžování zařadit i do dalších etap vzdělávání na základní škole. Na středních školách, učňovských školách a čtyřletých gymnáziích (popřípadě v odpovídajících roční víceletých gymnáziích) se LVK pořádají v prvním nebo druhém ročníku. Na vysoké škole má student možnost absolvovat jeden LVK. U pedagogických oborů jsou LVK dva až tři. (Hrašo 2014) Kurz nemá pouze význam vzdělávací nebo výchovný. Součástí je i funkce zdravotní a zotavovací. Lyžařský výcvik je, pokud je to možné pořádán v místě školy, případně v blízkém okolí. Školy v podhorských a horských oblastech, u nichž jsou příznivé podmínky pro lyžařský výcvik v bezprostřední blízkosti, plní požadavky osnov zpravidla v hodinách tělesné výchovy, které lze pro tento účel spojit. Ředitel má možnost organizovat sedmidenní výcvik, případně je možné každý den dojíždět. Pokud škola nemá ve svém okolí vhodné sněhové podmínky a vyhovující terény, má ředitel možnost pořádat pro žáky lyžařský výcvikový zájezd. Lyžařský kurz je ve většině případů pořádán 7 dní. Je v kompetenci ředitele školy prodloužit celkové trvání zájezdu o dobu potřebnou k cestě na hory a zpět. (Gnad 2001, Hrašo 2014)

Za personální obsazení lyžařského kurzu je zodpovědný ředitel školy. Ředitel školy určuje vedoucího zájezdu. Ve většině případů je zvolen zkušený učitel tělesné výchovy na dané škole. Lyžařský výcvik vedou instruktoři školního lyžování z řad učitelů a výchovných pracovníků, případně externí pracovníci. Kvalifikační podmínky instruktora školního lyžování určuje zvláštní předpis MŠMT. Každý instruktor LVK musí absolvovat minimálně 50 hodin školení, které odpovídá druhu kurzu (běžecké, sjezdové, snowboardové). Vedoucí zájezdu odpovídá za řádnou organizační přípravu zájezdu, personální zajištění, vhodný objekt, dopravu,

kontrolu lyžařského vybavení apod. Při vlastní realizaci zájezdu řídí práci lyžařských instruktorů, dbá na dodržování programu, odpovídá za hospodaření při zájezdu. Vedoucí zájezdu je pověřen výcvikem jednoho družstva, v případě, že je počet účastníků menší než 60. V jednom družstvu LVK může být maximálně 15 žáků. V případě, že se kurzu zúčastní více než 30 studentů, musí být pro LVK zajištěn i zdravotník (Gnad 2001, Hrašo 2014)

9.3 Příprava a zajištění LVK

Příprava a zajištění LVK je jedním z hlavních výzkumných bodů této práce. Do této části spadá výběr lokality a určení kritérií, podle kterých je daná lokalita vybrána. Příprava celého lyžařského kurzu spočívá podle Gnada (2001) v 6 bodech. Jsou to:

1. „*Výběr a zajištění vhodného objektu.*“
2. „*Zajištění přepravy.*“
3. „*Zajištění personálního obsazení.*“
4. „*Zajištění obsahové stránky zájezdu.*“
5. „*Příprava pomůcek a inventář.*“
6. „*Finanční zajištění.*“

(Gnad 2001, s. 175)

Důležitým bodem pro tuto práci je bod číslo jedna: Výběr a zajištění vhodného objektu. V bodu jedna se určuje, kterou lokalitu LVK navštíví. Osobou pořádající LVK může být ředitel nebo jeho zástupce. Ve většině případů je pro tuto funkci zvolen zkušený vyučující tělesné výchovy, který organizuje kurz sám. Organizátor zájezdu většinou určuje místo konání kurzu. Výběr vhodné lokality je ovšem částečně závislý na dalších bodech. Jedním nejdůležitějších bodů je v současnosti bod číslo 6. Podle rozhovorů s učiteli a vyhodnocených dotazníků je stále nižší zájem o LVK především z finančních důvodů a počet dětí zúčastňujících se kurzů klesá (podrobněji kapitola 10). Pokud jsou finanční náklady pro rodiče žáků neúnosné, žák se výcviku neúčastní a po tuto dobu dochází do školy na výuku do jiné třídy. Dalším bodem při výběru je přeprava, která navazuje na finanční stránku. Čím blíže školy je daná lokalita, tím jsou celkové náklady na dopravu nižší. U zajištění personálního obsazení se doporučuje obsazovat kurzy z řad učitelů. Důvodem je, že dohody na provedení práce, které školský úřad vyúčtovává, odčerpávají u externích pracovníků finanční prostředky ze školství. U některých analyzovaných areálů je

možné získat instruktora pro studenty zdarma přímo od provozovatele areálu. V tomto případě je nutné zakoupit areálem nabízený balíček (viz kapitola 7). Součástí balíčků někdy bývá i lyžařská výbava, která spadá do bodu 5. Lyžařská výbava je jednou z dalších překážek pro účast studentů na LVK. Výbava pro lyžování je finančně velmi nákladná a studenti si ji většinou musí pořídit na vlastní náklady. Minimum škol má pro studenty výbavu pro sjezdové lyžování. Ale jsou zde i výjimky, například Obchodní škola Pařížská v Ústí n. L. dostala lyžařské vybavení jako sponzorský dar. Vybavení pro běžecké lyžování je na školách častější. Neméně důležitým bodem pro pořádání zájezdu je bod číslo 4. Obsahová stránka zájezdu se skládá z dvou bodů praxe a teorie. Pro výběr lokality je důležitá jen praxe. Teorie je pouze přednášení některých témat týkajících se lyžování, například.: mazání lyží, historie lyžování, lyžařské technologie, zimní nebezpečí hor, atd. a tudíž zde není důležitý výběr lokality. U praxe je to jiné. Vedoucí musí vybrat terény, které jsou vhodné pro účastníky zájezdu. *„Praxe je zaměřena na výuku sjezdového a běžeckého lyžování. Svým obsahem se zaměřuje na rozvoj základních pohybových schopností i zvládnutí základních pohybových struktur a speciálních pohybových dovedností v odpovídajících sněhových podmínkách. Výcvik probíhá v družstvech, která jsou odstupňována podle dovedností žáka.“* (Gnad 2001 s. 174) Všechny zmiňované body mají vliv na výběr vhodné lokality pro pořádání LVK. Další kapitola již bude zaměřena přímo na dotazníkové šetření, které bylo vypracováno s organizátory LVK středních a základních škol v Ústí n. L.

10 Výsledky dotazníkového šetření

V následující kapitole bude zhodnoceno dotazníkové šetření. Metodika a cíle dotazníkového šetření již byly popsány v předchozích kapitolách (1 a 2). Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na základní a střední školy v Ústí. n. L. Celkově bylo rozesláno a rozdáno 38 dotazníků. Zpět se podařilo získat 29 dotazníků. Ze zmiňovaných 29 dotazníků bylo 22 ze základních škol, 5 dotazníků bylo vyplněno zástupci středních škol a 2 dotazníky byly vyplněny zástupci gymnázií.

Jak již bylo zmíněno v metodice (kapitola 2) dotazník byl složen ze dvou částí. První část byly údaje o škole, druhá se týkala dotazníkového šetření ohledně pořádání LVK. Klíčovou pro pořádání LVK byla hned první otázka druhé části dotazníku, zda škola LVK pořádá. Ze zmiňovaných 29 škol pořádá LVK jen 21. LVK podle dotazníků nepořádá 7 základních a 1 střední škola. Hlavní důvody pro nepořádání LVK byly u většiny respondentů podobné. Jednalo se o:

- **Nezájem žáků a rodičů.** Žáci a jejich rodiče nemají zájem o LVK. Například ZŠ Mojžíř například v minulosti LVK pořádala, ale v současnosti již nepořádá, jelikož by nenaplnila kapacitu zájezdu. ZŠ Karla IV. řeší nedostatečný počet zájemců spojením LVK se ZŠ Nová (tím se sníží například náklady na dopravu).
- **Finanční náklady.** Tato odpověď částečně souvisí s prvním bodem nezájmu žáků a rodičů. Rodiče si často nemohou dovolit zaplatit LVK, jelikož je spojen s vysokými finančními nároky. Kromě uhrazení samotného LVK je nutné ještě pořídit lyžařské vybavení. Tento bod velice dobře vyřešili na Obchodní akademii Pařížská. Tím, že dostali lyžařské vybavení jako sponzorský dar a část studentů každý den dojížděla do blízkého areálu Telnice z Ústí n. L. snížili finanční náklady na minimum. Každý student si mohl vybrat, jestli se zúčastní tohoto kurzu nebo klasického s ubytováním v Peci pod Sněžkou. Škola tím docílila, že se v letošním roce 2015 v prvním ročníku zúčastnili téměř všichni studenti.
- **Nedostatek žáků.** Tato odpověď se týkala většinou menších škol, jelikož do průzkumu byly zahrnuty i školy v okolních vesnicích spadajících pod město Ústí nad Labem.

Další otázka dotazníku se týkala ročníků, které se zúčastňují LVK. Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole 9 podle RVP se lyžařské kurzy pořádají většinou v sedmém ročníku na základní škole a v prvním nebo druhém ročníku střední odborné školy. Sedmé ročníky vždy

jezdí, ale je nutné je většinou doplnit i jinými třídami. Samotné sedmé třídy by kapacitu kurzu nenaplnily. Pouze u dvou respondentů bylo vyplněno, že jezdí samostatně pouze sedmé ročníky. U jednoho dotazníku byl pořádán kurz pro sedmý ročník plus částečně doplnění z jiných tříd. U jednoho dotazníku byla varianta 7. až 8. třída. Nejčastější variantou bylo, že je kurz pořádán pro celý druhý stupeň (od 6. do 9. Třídy). Tato varianta byla v 6 případech. Ve 4 případech byl kurz pořádán pro druhý stupeň plus žáci páté popřípadě i čtvrté třídy. Celkem 4 školy pořádají LVK i pro první stupeň. Na prvním stupni se kurzu neúčastní žáci prvních ročníků. Kurzy jsou pořádány pro žáky 2. až 5. ročníků popřípadě 3. až 5. ročníků. U středních odborných škol byly kurzy pořádány v prvním ročníku. U jedné střední odborné školy byl kurz pořádán v ročníku třetím. Obě gymnázia pořádají kurz rozdílně. První gymnázium pořádá kurz v prvním ročníku osmiletého studia a prvním ročníku čtyřletého studia. Druhé pořádá kurz v třetím ročníku osmiletého gymnázia a druhém ročníku čtyřletého gymnázia. V tabulce 11 jsou souhrnně vidět výsledky, pro které ročníky pořádají základní a střední odborné školy v Ústí nad Labem LVK. Čtyřletá gymnázia jsou započítána mezi střední školy, osmiletá jsou zařazena mezi základní školy (vzhledem k tomu, že pořádají LVK pro žáky ve věku žáků ZŠ).

Tabulka č. 11: Ročníky základních a středních odborných škol v Ústí n. L. zúčastňující se LVK ve školním roce 2014/2015

Typ školy	Ročník	Počet škol
ZŠ	1. stupeň	4x
	2. stupeň	7x
	4. (5.) až 9.	4x
	6.	1x
	7.	3x
	8.	1x
SŠ	1.	4x
	2.	1x
	3.	1x

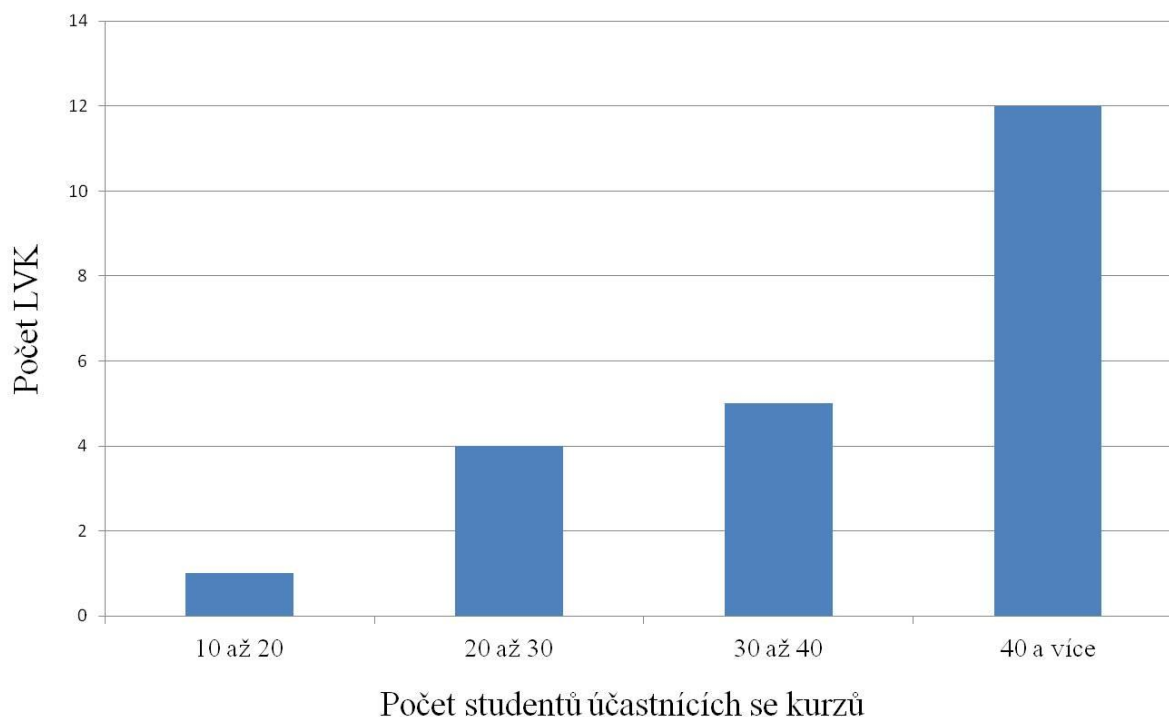
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Následující otázka se týkala počtu studentů zúčastňujících se LVK. Odpovědi zde byly rozděleny do 4 kategorií. Do kategorie s nejnižším možným počtem zúčastněných studentů 10 až 20 spadá pouze jedna škola v Ústí n. L. Jedná se o základní školu v Libouchci. Je to jedna z menších škol, která je vzdálená přibližně 15 kilometrů od Ústí nad Labem. Do kategorie 20 až 30 studentů spadají 4 školy. 2 základní školy ZŠ Nová a ZŠ Karla IV. vyřešili menší zájem o LVK tím, že ho pořádají společně. Do kategorie, kde se kurzů zúčastňuje přibližně 30 až 40

žáků, spadá 5 škol. Nejčastější odpovědí u této otázky byla poslední možnost. LVK se zúčastňuje 40 a více studentů. V této kategorii je 12 škol. Přehledně jsou tyto kategorie znázorněny v grafu č. 3. U následující otázky, kolik LVK škola pořádá každý rok, bylo nejčastější odpovědí jednou. Dva lyžařské kurzy pořádá celkem 7 škol. U některých škol je to dáno tím, že pořádají jeden LVK pro první stupeň a jeden LVK pro druhý stupeň. Další 2 školy pořádají dva kurzy, z nichž jeden je formou každodenní dojížděky, aby se snížily náklady na kurz. Tři kurzy pořádá pouze Obchodní akademie Pařížská a Gymnázium Jateční. U gymnázia Jateční je to pouze jednou za 2 roky, kdy se pořádá kurz pro 3. ročník čtyřletého gymnázia. U počtu dnů trvající LVK se byly všechny školy v intervalu od pěti do sedmi dnů. Nejčastěji je LVK pořádán po dobu sedmi dní. Tuto variantu volí 12 škol. Pět škol volí šestidenní kurzy a 3 školy pouze pětidenní. Základní škola Vojnovičova pořádá někdy pětidenní a někdy šestidenní kurzy. U otázky jakým způsobem je LVK organizován si respondenti mohli vybrat ze 3 možností: a) žáci jsou ubytováni přímo v lyžařském areálu b) žáci jsou ubytováni mimo lyžařský areál nebo c) žáci dojíždí z místa bydliště. V 18 dotaznících bylo vyplněno, že jsou žáci ubytováni přímo v areálu. U třech ze zmíněných 18 dotazníků byl areál kombinován s dojížděkou a jednou byly zvoleny všechny 3 možnosti. Pouze ve 3 případech byla zvolena možnost mimo areál. Samostatná možnost pouze dojížděka z místa bydliště, nebyla zvolena ani u jedné školy.

Graf č. 3: Počty studentů ZŠ, SŠ a gymnázií zúčastňujících se LVK ve školním roce 2014/2015

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Sedmá otázka se již týkala přímo areálu, kde školy LVK pořádají. Respondent zde měl vyplnit, v jaké horské oblasti a v jakém areálu škola kurz pořádá. Nejčastěji školy v Ústí n. L. pořádají LVK v těchto oblastech:

- **Jizerské hory** – Jizerské hory jsou školami z Ústí nad Labem jednoznačně nejnavštěvovanějším pohořím. Z výsledků dotazníkové šetření vyplývá, že se v Jizerských horách pořádá 14 LVK. Jizerské hory jsou často vybírány především díky blízkosti z Ústí n. L. Navštěvované areály jsou od Ústí n. L. vzdálené od 100 do 120 km (viz tabulka 12). Důležitým aspektem při výběru je také předchozí zkušenost a dobré cenové podmínky (o motivaci při výběru více v další části). Nejčastější lokalitou v Jizerských horách je areál v Bedřichově a v Příchovicích. V těchto areálech pořádá své kurzy 5 škol. Velkou výhodou areálu v Příchovicích je podle ředitele základní školy v Chlumci Petra Opavy cena jízdného. Žáci zde mají možnost zakoupit osmihodinové jízdné a vždy se jim započítává každá započatá hodina. Tuto permanentní jízdenku mohou využít na více dní, nemusí ji vyčerpat v den zakoupení. Studentům tak na celý pobyt vystačí 2 až 3 takovéto skipasy. Ceny těchto skipasů jsou pro děti ve věku 4 až 12 let 360 korun, pro děti starší 13 let 420 korun. (Skiregion 2014) Cílem LVK tří škol je areál v Bedřichově. Je to největší a nejbližší z navštěvovaných areálů v Jizerských horách. Při srovnání s analyzovanými areály Krušných hor, jsou všechny areály analyzované areály v délce sjezdovek větší. Jedna základní škola pořádá své LVK v Josefově Dole.

- **Krušné hory** – Oproti suverénním Jizerským horám druhé Krušné hory zaostávají. V Krušných horách je pořádáno jen 6 LVK. Největší podíl na LVK má blízká Telnice, která je vzdálená jen přibližně 15 kilometrů od Ústí n. L. Pořádají se zde celkem 4 kurzy. Tři ze zmiňovaných kurzů jsou pořádány formou každodenní dojížděky, aby se snížily náklady. Jeden kurz je pořádán formou, že jsou žáci ubytováni v areálu na Telnici. Jen jeden kurz se pořádá v na Klínovci. Kurz zde pořádá základní škola Chlumec a jsou ubytováni v Loučné pod Klínovcem. Kurz na Božím Daru je také jen jeden a pořádá ho ZŠ Libouchec. Ve zbylých dvou analyzovaných areálech neuvedl žádný respondent, že by pořádali LVK. Je možné, že některá škola zvolí v budoucnosti areál na Plešivci, jelikož je v Krušných horách nový a je vhodný pro začátečníky.

- **Krkonoše** – V našich nejvyšších a nejvýznamnějších horách pořádá z ústeckých škol svůj kurz čtyři. Všechny jsou pořádány v nejvýznamnějších areálech. 3 kurzy jsou pořádány v Peci pod Sněžkou. V jednom z největších areálů Česka ve Špindlerově Mlýně pořádá svůj kurz pouze ZŠ Palachova.

- **Beskydy** – Beskydy jsou z Ústí n. L. jedno z nejbližších pohoří v Česku. V Beskydech pořádá svůj kurz pouze střední škola obchodu a služeb. Kurz nepořádají pravidelně na stejném místě. Většinou ovšem volí právě Beskydy. Jako příklad zástupce školy uvedl areály Pustevny a Bílá. Zmíněné areály jsou z Ústí n. L. vzdálené téměř 400 kilometrů. V minulosti škola pořádala kurz i v Jeseníkách.

- **Alpy** – V zahraničí ze všech škol, u kterých se podařilo získat výsledky dotazníkového šetření, pořádá LVK pouze jedna škola. Jedná se o gymnázium Václava Šmejkal. V dotazníkovém šetření nebyl vyplněn areál. Bylo vyplněno pouze pohoří Alpy a země Rakousko.

V tabulce číslo 12 jsou vypsány všechny areály, kde pořádají LVK základní školy, střední odborné školy a gymnázia a u nich byly popsány vybrané parametry. Pro srovnání byla u každého areálu vybrána délka sjezdovek, přepravní kapacita lanovek a vleků a vzdálenost z Ústí nad Labem (pro měření vzdálenosti byly vybrány internetové stránky mapy.cz a jako kritérium pro výběr cesty bylo zvoleno – nejkratší). Dále je u každého areálu popsáno do jakého pohoří spadá a kolik kurzů ze škol v Ústí n. L. se zde pořádá.

Tabulka č. 12: Místa pořádání LVK školami v Ústí n. L. ve školním roce 2014/2015

Pohoří	Areál	Počet kurzů	Přepravní kapacita vleků (os./hod.)	Délka sjezdovek (m)	Vzdálenost z Ústí n. L. (km)
Jizerské hory	Bedřichov	3	4620	4500	99
	Josefův Důl	1	3100	2100	107
	Desná - Černá Říčka	5	1230	2500	115
	Kořenov - Příchovice	5	3280	3400	117
Krušné hory	Boží Dar	1	6830	6400	104
	Klínovec	1	13850	18200	103
	Telnice	4	3700	6200	15
Krkonoše	Pec pod Sněžkou	3	12500	10320	172
	Špindlerův Mlýn	1	20543	24300	156
Beskydy	Bílá	1	6400	5200	397
	Pustevny	1	2827	7900	391
Alpy	Neuvedeno	1			

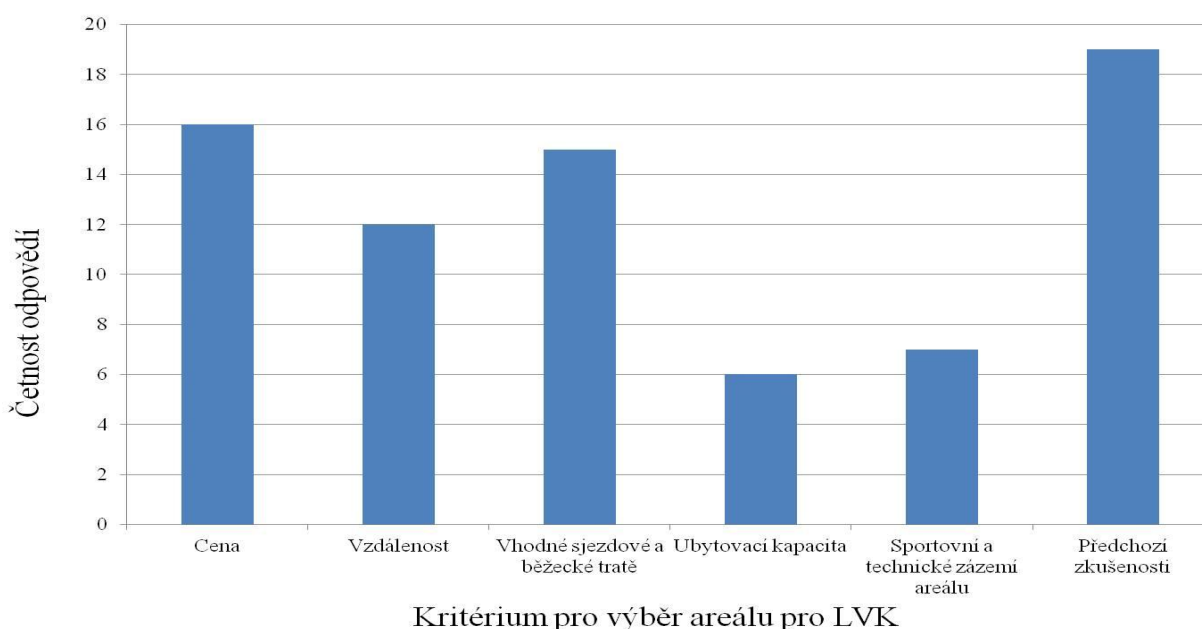
Zdroje: holidayinfo.cz, mapy.cz, vlastní dotazníkové šetření

V otázce číslo 8 odpovídali respondenti na otázku, zda pořádají své lyžařské kurzy pravidelně na stejném místě. Většina škol pořádá své kurzy stále na stejném místě. Výjimku tvoří SŠ obchodu a služeb, která mění místo kurzu a většinou je pořádá v Beskydech popřípadě v Jeseníkách. Další základní škola změnila místo konání kurzu pouze v rámci Jizerských hor, kdy změnila areál v Příchovicích za areál v Bedřichově. Na otázku 8 přímo navazovala otázka devět. Zde respondent odpovídal, pokolikáté pořádají kurz ve stejném lyžařském areálu. V 18 případech byla odpověď šestkrát a více. V jednom případě bylo zvoleno šestkrát a více i dvakrát až pětkrát. Zmíněnou odpověď zvolil zástupce ZŠ Hluboká, jelikož pořádají dva kurzy. Jeden pořádají pro 1. stupeň a jeden pro 2. stupeň. Odpověď dvakrát až pětkrát zvolili zástupci pouze 3 škol. V školním roce 2014/2015 nebyla žádná ze škol, které odpověděli v rámci dotazníkové šetření poprvé v místě konání LVK. Z celkového počtu 21 škol, kde zástupci vyplnili, že škola pořádá LVK, jich 20 pořádá svůj kurz samostatně. Pouze základní škola Pod Vodojemem využívá k organizaci LVK cestovní kancelář CK Kostka tour. U následující otázky odkud se respondent o lokalitě pořádání LVK dozvěděl, byly odpovědi většinou podobné. Pouze jednou byla odpověď z katalogu cestovní kanceláře u zmíněné školy Pod Vodojemem. Pětkrát se v odpovědích objevil internet. Nikdy ovšem nebyl internet v odpovědi samostatně. Internet se objevoval v odpovědi buď s doporučením jiné osoby, nebo s předchozí znalostí místa. Vlastní zkušeností nebo předchozí znalostí místa se v dotazníku objevilo čtyřikrát. Nejčastější odpovědí bylo doporučení jiné osoby někdy s kombinací předchozích možností. Doporučení jiné osoby se objevilo v patnácti dotaznicích. Tato odpověď je celkem pochopitelná, jelikož kurzy pořádají již učitelé tělesné výchovy nebo ředitelé. Tito lidé jsou často v kontaktu. Ředitelé se často zúčastňují různých schůzí a školení. Učitelé tělesné výchovy často pořádají společně různé soutěže a turnaje mezi školami. Zmínění zástupci škol si poté mezi sebou mohou předávat informace a doporučení. Lněnička ve své diplomové práci: *Motivace účastníků zimního cestovního ruchu (2015)* uvádí: „*Díky ústnímu předání doporučení o produktu nebo službě a přidáním osobního obsahu ústní doporučení považováno za velmi pravdivý zdroj informací v rozhodovacím procesu.*“ (Swam a Oliver 1989 cit. v Lněnička 2015) Doporučení jinou osobou je silným motivačním prvkem při výběru lokality pro LVK.

Poslední otázka dotazníku byla jednou z nejdůležitějších pro tuto práci. Dílčím cílem práce bylo zjistit, jaká jsou hlavní kritéria pro výběr lokality LVK. V původních hypotézách této práce se očekávalo, že hlavním kritériem pro výběr lyžařské lokality bude cena. Jak již bylo v kapitole zmíněno finanční stránka je v současné době velmi důležitá. Některé školy v důsledku toho, že rodiče nemají peníze na zaplacení LVK pro své děti, již LVK nepořádají. Na většině škol byl také v minulosti větší zájem o LVK. Kritérium ceny bylo z 21 dotazníků u škol

pořadající LVK vybráno šestnáctkrát. Je nutné podotknout, že 3 respondenti, zvolili možnost, že všechna kritéria jsou důležitá pro výběr. Nejčastěji vybraným kritériem v dotazníku byli předchozí zkušenosti. Lněnička (2015) také uvádí opakovaný nákup a loajalitu jako jeden hlavních bodů motivace při výběru areálů. „V odborných studiích byly zjištěny různé konstrukty, které předcházejí záměrům navštívit destinaci ještě jednou, jako první jeho konstrukt kvality, spokojenosti, vnímané hodnoty, předchozí zkušenosti, obrazu destinace a kulturní odlišnosti“ (Jang a Feng 2007 cit. Lněnička 2015 s. 37). Termín loajalita se skládá ze dvou složek. První je opětovný nákup nebo návštěva destinace. Druhou je doporučení destinace dalšímu potenciálnímu uživateli. (Lněnička 2015) Faktor doporučení lokality jinou osobou se projevil již v předchozí otázce dotazníku. Předchozí zkušenost s areálem byla vybrána jako jedno z kritérií výběru v 19 dotaznících. Kritérium se projevilo téměř ve všech dotaznících. Kritérium vhodných sjezdových tratí zvolilo celkem 15 respondentů. Vzdálenost od místa školy zvolilo 12 respondentů. Podle šetření je v nejméně případech významně sportovní a technické zázemí areálu, které bylo vybráno pouze 7 sedmkrát. Kritérium ubytovací kapacity bylo zvoleno pouze v šesti případech. V grafu číslo 4 jsou všechna kritéria, která mohli respondenti vybrat společně s četností odpovědí. Možnost jiného kritéria ne zvolil ani jeden respondent.

Graf č. 4: Význam jednotlivých kritérií při výběru lokality pro LVK

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

11 Závěr

Jak již bylo několikrát zmíněno, v diplomové práci byly stanoveny dva hlavní cíle. Prvním cílem bylo, jak napovídá i název celé práce, zjistit změny lyžařské infrastruktury a jejího využití v Krušných horách v posledním desetiletí. Dosažení celkové analýzy změn v Krušných horách předcházelo několik kroků. Po úvodních kapitolách, kde byly stanoveny cíle práce, je popsána metodika práce (kapitola 2) a byla vytvořena rešerše zdrojů (kapitola 3) následují kapitoly zaměřené na první cíl. Kapitola 4 již vysvětluje základní terminologii týkající se cestovního ruchu, volného času a následně i další důležité termíny pro snazší pochopení následujícího textu. Následující kapitola 5 již byla zaměřena na lyžování. V úvodu byla popsána historie lyžování ve světě a následně i v Česku. Česká historie lyžování je velmi bohatá. První lyžařský klub zde vznikl již na konci 19. století. (Gnad 2001) Poté byly v této kapitole zanalyzovány podmínky pro sjezdové lyžování na území Česka. V menší míře byly analyzovány podmínky pro běžecké lyžování. Následující kapitola již byla zaměřena na vývoj cestovního ruchu v Krušných horách. Pro analýzu změn areálů v Krušných horách v posledním desetiletí, bylo nutné zjistit informace, které sahaly do delší historie. Vývoj cestovního ruchu v Krušných horách je oproti jiným pohořím Česka specifický. Nejvyšší pohoří Krkonoše byly například stále lyžařským centrem Česka a stále se zde rozvíjel cestovní ruch. U Krušných hor byl vývoj jiný. Příkladem je největší areál na Klínovci, kde po roce 1948 bylo část území nepřístupné, jelikož se jednalo o příhraniční pásmo. V dalších letech potom byly Krušné hory poničeny vlivem těžby hnědého uhlí. Těžbou byla ničena krajina a zhoršil se i stav ovzduší. V důsledku tohoto vývoje bylo nutné využít i starší literaturu. Byla využita literatura v rozsahu téměř padesáti let. Nejstarší publikací byla zvolena Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR od Miroslava Kotrby (1968). Krušné hory zde nejsou hodnoceny z pohledu cestovního ruchu příliš dobře. Ještě Zeměpis cestovního ruchu z roku 1992 (Mariot, Müllerová 1992) řadí Krušné hory do nejhorší čtvrté kategorie z pohledu cestovního ruchu. Lyžování v Krušných horách publikaci ani nejsou hodnoceny jako významný lyžařský region. V publikacích Atlas cestovního ruchu ČR (Vystoupil 2006) a geografie cestovního ruchu ČR (Vystoupil Šauer 2011) už jsou Krušné hory popsány jako významnější lyžařské regiony Česka. V roce 2006 byly již na šestém místě v délce sjezdovek mezi českými pohořími (Vystoupil Šauer 2011). Po zhodnocení historie cestovního ruchu v Krušných horách mohlo dojít k analýze současného stavu lyžařských areálů. Poté co byly zmapovány všechny areály Krušných hor, bylo vybráno 5 hlavních areálů pro analýzu změn. Hlavním kritériem pro

výběr areálů byla zvolena celková délka sjezdovek. Všechny vybrané areály měly minimálně 6 000 metrů sjezdovek. Ze zmíněných pěti areálů byly 2 v Karlovarském kraji – Boží Dar a Plešivec, jeden na pomezí Ústeckého a Karlovarského kraje – Klínovec a dva v kraji Ústeckém – Bouřňák a Telnice. Jednoznačně největší změnou lyžařského cestovního ruchu v Krušných horách je areál na Plešivci. Areál vznikl v posledních letech a jsou společně s Klínovcem nejmodernějšími areály v Krušných horách. Areál se drží současných trendů lyžování. Jsou zde vysoké přepravní kapacity pro návštěvníky. Je možné zde přepravit přes 14 tisíc osob za hodinu. Pro přepravu osob jsou zde určeny převážně lanovky, které jsou pohodlnější než vleky. Je zde postaven moderní dětský park. Pro přepravu dětí zde již nejsou určena tažná lana nebo vleky, ale pohyblivé pásy. 100 % areálu je možné zasněžovat technickým sněhem. Pro večerní lyžování je zde určeno několik kilometrů sjezdovek. Tím, že se areál nemůže v Česku stále více oblíbeným Alpám přiblížit délkou sjezdových tratí, snaží se mít alespoň co nejlepší služby pro návštěvníky. Významné změny se odehrály také v areálu na Klínovci. Od roku 2009 zde vzniklo téměř 8 000 m nových sjezdovek. Podobné změny se odehrály i u nárůstu přepravní kapacity, kde byl nárůst kapacity přes 6 000 přepravených osob za hodinu. Navýšení kapacity proběhlo především díky vyměnění vleků za moderní lanovky. V areálu jsou jedny z nejmodernějších lanovek v Česku s oranžovou bublinou, která chrání lyžaře před větrem a sněhem. V areálu došlo i k výstavbě nových stravovacích zařízení, nových parkovišť a dětského parku. Zvýšil se zde také podíl sjezdovek zasněžovaných technickým sněhem. Důležité je také propojení se sousedním Fichtelbergem, kdy může návštěvník lyžovat v obou areálech za jednu cenu. Propojování areálů je jedním ze současných trendů ve sjezdovém lyžování. V budoucnu možná vznikne i propojení zmiňovaných areálů lanovkou. Blízký areál na Božím Daru neprošel v posledních letech tak rozsáhlými změnami. Výraznou změnou na Božím Daru byl vznik nové části areálu Hranice. Je to jediná část areálu s možností večerního lyžování. Velkou změnou v posledních letech byla výstavba lanové dráhy v areálu. Změny ve všech třech zmíněných areálech vznikly za podpory finančních prostředků ROP SZ. Areálů Klínovec a Boží Dar již byly dotace na projekty proplaceny. Provozovatelům areálu na Plešivci by měly být dotace teprve proplaceny. Areály v Ústeckém kraji takto rozsáhlými změnami neprošly. Nejvýraznější změnou u analyzovaných areálů v Ústeckém kraji je výstavba lanové dráhy v areálu na Telnici. V rámci ROP SZ měla Telnice získat dotaci na projekt dětského parku a další inovace. Tento projekt byl v rámci problémů v ROP SZ zrušen (viz kapitola 8). V celém areálu k výrazným změnám nedošlo. Za posledních 20 let došlo k nárůstu délky sjezdovek jen přibližně o 1 kilometr. Ještě horší stav je v nárůstu přepravní kapacity, kde za 20 let téměř nedošlo k nárůstu. Nárůst je zde zanedbatelný přibližně 300 přepravených osob za hodinu. Nejvíce se změnami zaostává areál na Bouřňák. Zde

nedošlo v posledním desetiletí k téměř žádným změnám. Jedním z důvodů jsou neustálé spory o pozemky areálu (viz kapitola 7.5.1). V důsledku toho nedochází k investicím a vybavení areálu už poměrně zastaralé. Technickým sněhem je možné zasněžovat pouze 15 % sjezdovek. Nárůst délky sjezdovek je za posledních 20 let nejnižší z analyzovaných areálů. Došlo zde k nárůstu o přibližně 300 metrů. Z analyzovaných areálů, jak vyplývá ze závěru, prošel největší změnou areál na Klínovci a byl vystavěn zcela nový areál na Plešivci. Areál na Božím Daru prošel také poměrně rozsáhlými změnami. Minimálními změnami prošel areál na Telnici. Téměř žádné změny se neodehrály v areálu Bouřňák. Kromě analyzovaných areálů byly zrekonstruovány a vybaveny lanovkami například areály Bublava a Klíny. Za posledních 7 let se prodloužily sjezdovky v Krušných horách o více než 40 tisíc m z 33 271 m sjezdovek na 74 760 m sjezdovek. V přepočtu to je nárůst délky o 124 %. Převážná kapacita lanovek a vleků se zvýšila z 25 013 os./hod. na 71 746 os./hod. Nárůst je zde přes 48 tisíc a v procentech přes nárůst o více než 200 %. Změny v Krušných horách byly v posledním desetiletí velmi rozsáhlé. Současnou délkou sjezdovek a přepravními kapacitami se Krušné hory řadí mezi nejvýznamnější lyžařské regiony Česka. Problémem lyžařských areálů by do budoucna mohly být sněhové podmínky a vyšší teploty. Sněhové podmínky v sezóně 2014/2015 nebyly pro lyžařské areály ideální. Předchozí zimy nebyly, co se týče sněhových a teplotních podmínek pro lyžování dobré. Špatnými sněhovými podmínkami pro lyžování se sníží zisky provozovatelů a tím se také zpomalí rozvoj jednotlivých areálů. Menší areály by poté mohly zkrachovat. Příkladem je areál SKI Beskydy v Mostech u Jablunkova, který zkrachoval hned na počátku sezóny 2015/2016. Hlavním důvodem jsou předchozí teplé zimy. (Štalmach, Novotný 2015)

Hypotézy vztahující se k prvnímu cíli této práce se z větší části vyplnily. Dle předpokladů proběhly v posledních letech výrazné změny lyžařské infrastruktury nejen v Krušných horách, ale ve většině pohoří Česka. Hlavními trendy bylo prodlužování sjezdovek a zvyšování přepravní kapacity lanovek a vleků. Pro příklad lze uvést nejvyšší pohoří Krkonoše, kde se délka sjezdovek zvýšila z 113 000 m na 147 000 m, přepravní kapacita se zvýšila z 125 000 na 160 000 přepravených osob za hodinu.(viz kapitola 5.3). Z hlediska základní infrastruktury CR se u některých areálů zvyšují ubytovací kapacity (viz Klínovec kap. 7.1, Plešivec kap. 7.3). Zvyšuje se počet občerstvovacích zařízení pro návštěvníky (restaurace, ApressSki bary, bufety). U Klínovce došlo i k nárůstu počtu parkovacích míst. K výrazným změnám docházelo u doplňkové infrastruktury pro cestovní ruch. Asi nejdůležitější je zde výroba technického sněhu, kdy se areály snaží zasněžovat co největší plochy sjezdovek. Při současných teplejších zimách je zasněžování technickým sněhem velmi důležité a provozovatelé zasněžováním prodlužují lyžařskou sezónu. Pro většinu areálů Česka je dnes již téměř samozřejmostí osvětlení vybraných

sjezdovek. U všech pěti analyzovaných areálů je možné alespoň část využít pro večerní lyžování. Areály se také stále více snaží své inovace zaměřit na děti. Součástí téměř všech areálů jsou dětské školy, kde se děti učí lyžovat. V mnoha areálech se staví dětské parky, které jsou doplněny dalšími atrakcemi jako je dětský kolotoč, snowtubing, sáňkařská dráha, atd. Hypotéza týkající se nejvíce rozvíjejících se areálů Krušných hor se naplnila pouze částečně. Z pěti areálů, u nichž se předpokládalo, že došlo v posledních letech k největším změnám z pohledu lyžařské infrastruktury, došlo k výrazným změnám u třech. Jak již bylo zmíněno došlo k výrazným změnám u Plešivce a Klínovce. U areálu na Božím Daru nebyly změny tak výrazné, ale byla zde také postavena nová lanovka a část areálu. K minimálním změnám došlo v areálu na Telnici, kde bylo hlavní změnou výstavba lanovky. Nedošlo zde ovšem téměř k žádnému nárůstu délky sjezdovek ani zvýšení přepravních kapacit. Téměř k žádným změnám především díky majetkovým problémům nedošlo v areálu na Bouřňáku.

Druhý cíl práce se týkal LVK. V práci byla popsána historie LVK v Česku, stručně byly popsány pokyny pro pořádání a organizaci LVK v Českém školství. Část kapitoly byla věnována i přípravě a zajištění LVK. Po teoretickém zarámování byla další kapitola věnována přímo dotazníkovému šetření. Dotazníkové šetření vyplňovali zástupci základních škol, středních odborných škol a gymnázií v Ústí n. L. Hlavním cílem bylo zjistit, kde školy LVK pořádají a jaká jsou hlavní kritéria pro výběr destinace LVK. Celkem bylo rozesláno a rozdáno 38 dotazníků. Zpět se podařilo získat 29. Ze zmíněných 29 škol jich 8 nepořádá LVK. Hlavními důvody nepořádání byly nezájem rodičů a žáků o LVK. Důvod nezájmu souvisí s vysokými finančními náklady na LVK. Dalším důvodem byl nedostatek žáků. Nejčastější destinací pro pořádání LVK se staly Jizerské hory. V Jizerských horách se podle dotazníkového šetření ve školním roce 2014/2015 pořádalo 14 LVK. Nejčastějším cílem byly areály v Desné a v Příchovicích, které se v dotaznících objevily pětkrát. Na druhém místě se umístily Krušné hory. Zde se pořádalo 6 lyžařských kurzů. Nejvíce v areálu na Telnici. Hlavním důvodem bylo, že je zde možnost každodenní dojížděky. Jednou se v dotazníku objevily areály na Klínovci a na Božím Daru. 4 lyžařské kurzy proběhly v Krkonoších. Podle předběžných hypotéz se očekávalo, že nejvyšší hory Česka budou mít větší podíl pořádaných LVK. Jednou se v dotazníku objevily Beskydy a jednou Alpy. U kritérií pro výběr lokality LVK se překvapivě neobjevila nejčastěji cena, ale u 19 z 21 respondentů byla vybrána předchozí zkušenost. Cena byla vybrána jako druhá nejčastěji a to celkem šestnáctkrát. Patnáctkrát byly vybrány vhodné sjezdové a běžecké tratě. Velmi důležitou roli při výběru lokality LVK pak mělo doporučení jiné osoby. Právě doporučení jiné osoby hrálo při výběru lokality velkou roli. Tato odpověď se objevila v patnácti dotaznících. Ve druhé části zabývající se LVK se částečně vyplnily v úvodu stanovené hypotézy. Mezi hlavní

předpokládané lokality po pořádání LVK byly zařazeny Jizerské hory a Krkonoše. U Jizerských hor se tato prognóza vyplnila a byly nejčastěji navštěvovány ústeckými školami. U Krkonoš se prognóza nevyplnila a byly zde uspořádány pouze 4 kurzy. Krkonoše se zařadily až za Krušné hory. Zde se dle předpokladů pořádalo nejvíce kurzů na blízké Telnici. U priorit pro výběr destinací pro pořádání kurzů se hypotéza vyplnila částečně. Předpokládalo se, že nejdůležitějším motivem pro výběr lokality bude cena. Cena se objevila ve většině dotazníků, ale umístila se na 2. místě. Nejčastějším motivem pro výběr lokality se stala předchozí zkušenost. Tím, že většina škol jezdí už několik let na stejné místo, se pravděpodobně ani v příštích letech výběr lokalit nebude příliš lišit. V současné době jsou již v Krušných horách velmi dobré podmínky pro pořádání LVK. Areály jsou zde větší a vzdálenost při srovnání s Jizerskými horami je téměř stejná. Velkou výhodou by mohly být balíčky, které pro lyžařské kurzy jednotlivé areály nabízejí. I nadále bude pro svou finanční dostupnost navštěvován areál na Telnici. Do budoucna by mohl být jako cíl kurzů častěji volen areál na Plešivci. Plešivec je svými parametry (délka sjezdovek, sjezdovky pro začátečníky, lanovky) především pro začátečníky nejvhodnějším areálem pro pořádání LVK.

12 Zdroje

Literatura

Atlas podnebí Československé republiky. (1958) 1. vyd. Praha: Ústřední správa geodesie a kartografie, 13 s.

ČTVRTEČKA, J. (1971): Lyžování. SPN, Praha, 359 s.

DISMAN, M. (2002): Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 3. vydání, Praha: Karolinum, 374 s.

DOHNAL, V. a kol. (1985): Rajonizace cestovního ruchu ČSR, Merkur, Praha, 169 s.

FENCLOVÁ, M. (2011): Výuka lyžování dětí předškolního věku zábavnou formou. Katedra tělesné výchovy, PedF UK, Praha, s. 69

FIALOVÁ, D. (2014): Technické zasněžování - spása nebo zkáza? Geografické rozhledy, 23, 3, s. 24–25. ISSN 1210-3004

FRANTÁL, L. (2009): Historie, současnost a možnosti rozvoje lyžování na Šumavě, Katedra základů kinantropologie a humanitních věd FTVS UK, Praha, s. 93

FREIBERGER, K. (2011): Výuka carvingu na základních a středních školách v Brně, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Brno, s. 74

GNAD, T. a kol. (2002): Kapitoly z lyžování. Karolinum, Praha, 239 s.

HENDL, J. (1999): Úvod do kvalitativního výzkumu. Praha, Karolinum, 278 s.

HRAŠO, P. (2014): Komplexní hodnocení lyžařských výcvikových kurzů na základních školách v ČR. FTVS UK, Praha, s. 100

HRNČIAROVÁ, T., MACKOVČIN, P., ZVARA, I. et al. (2009): Atlas krajiny České republiky = Landscape atlas of the Czech Republic [kartografický dokument]. – Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha, 331 s.

HESKOVÁ, M. (2006): Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy. Fortuna, Praha, 223 s.

HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. (2001): Zeměpis cestovního ruchu. Nakladatelství ČGS, Praha, 99 s.

HOLINGER, J. (1984): Historie Zadní Telnice, (nepublikované)

JANG, S., FENG, R. (2007): Temporal destination revisit intention: The effects of novelty seeking and satisfaction. Tourism Management, 28, č. 2, s. 580-590.

- KADLECOVÁ, V. (2006): Nové trendy v druhém bydlení (se zaměřením na rekreační byty). Bakalářská práce. KSGRR PřF UK v Praze, Praha, 50 s.
- KADLECOVÁ, V., FIALOVÁ, D. (2012): Timesharing a apartmánové byty. Urbanismus a územní rozvoj, 15, č. 1, s. 20 – 25 ISSN 1212-0855
- KOTRBA, M. (1968): Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR, Merkur, Praha, 241 s.
- KULHÁNEK, O. (1989): Zlatá kniha lyžování: z dějin československého a světového lyžování. Praha, Olympia, 597 s.
- KRAJŇÁKOVÁ, K. (2013): Rekreačné apartmánové domy v Česku a na Slovensku, Bakalářská práce. KSGRR PřF UK v Praze, Praha, 69 s.
- LHOTA, J. a kol. (1995): SKI atlas České republiky. Debora, Praha, 215 s.
- LNĚNINČKA, M. (2015): Motivace účastníků zimního cestovního ruchu. Diplomová práce, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, PřF UK, Praha, s. 87
- NĚMEČEK, P. (2012): Vývoj destinace cestovního ruchu – Bedřichov v Jizerských horách. Diplomová práce, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, s. 124
- MARIOT, P. (1983) – Geografia cestovného ruchu. Veda Bratislava, Bratislava, 249 s.
- MARIOT, P., MÜLLEROVÁ, V. (1992): Zeměpis cestovního ruchu. Praha, SPN
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. Ministerstvo místního rozvoje ČR, Praha, 448 s.
- PUNCH, K. (2008): Úspěšný návrh výzkumu [z anlického originálu přeložil Jan Hendl]. Vyd. 1., Praha: Portál, 230 s.
- PUNCH, K. (2008): Základy kvantitativního šetření [z anglického originálu přeložil Jan Hendl]. Vyd. 1., Praha: Portál, 150 s.
- QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Geografický ústav ČSAV, Brno, 82 s.
- SWAN, J. E., OLIVER, R. L. (1989): Postpurchase communications by consumers. *Journals of Retailing*, 65, č. 4, s. 516-533.
- ŠÍPEK, J. (2001): Úvod do geopsychologie. ISV, Praha
- ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L. ŠÍP, J. (2001): Geografie cestovního ruchu. Karolinum, Praha, 228 s.
- VYSTOUPIL, J. a kol. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky. MMR Praha, 157 s.
- VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M. (2011): Geografie cestovního ruchu České republiky. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 315 s.

VYŠKRABKA, J. (2010): Celkové fungování lyžařského střediska Zadní Telnice, bakalářská práce, Katedra tělesné výchovy, Technická univerzita v Liberci, s. 57

Internetové zdroje

AKTUALIZACE STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU ÚSTECKÉHO KRAJE (2015) [online], [cit. 26. 3. 2015] dostupné z: WWW: <<http://www.kr-ustecky.cz/aktualizace-strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu-usteckeho-kraje/ds-98619>>

ANGERMANNOVÁ, A. (2014): Politik Benda zve lyžaře na Bouřňák, spor o pozemky však stále nekončí. Dostupné z: http://usti.idnes.cz/lyzovani-na-bournaku-spor-o-pozemky-d75-/usti-zpravy.aspx?c=A141229_162603_usti-zpravy_alh – 30. 12. 2014

ANGERMANNOVÁ, A. (2015): Skiareá na Klínovci se rozroste, přibudou hotely, rozšíří se sjezdovky. Dostupné z: http://usti.idnes.cz/areal-na-klinovci-ma-byt-vetsi-dk0/ustizpravy.aspx?c=A150312_144757_usti-zpravy_hrk – 13. 3. 2015-07-15

BÍNA, J. (2010b): Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice: závěrečná zpráva [online], [cit. 5. 5. 2015]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=3962>>

BOŽÍ DAR (2015): Boží Dar – město v srdci Krušných hor. [online], [cit. 4. 4. 2015], Dostupné z: WWW <<http://www.bozidar.cz/cz/>>

BOŽÍ DAR (2015): Snowboarding Boží dar. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.bozidar.cz/cz/snowboarding#snowpark-neklid>>

BRÁNA DO ČECH (2015): O projektu Brána do Čech. [online], [cit. 10.8.2015], dostupné z WWW: <<http://www.branadocech.cz/cz/o-projektu/9.projekt-brana-do-cech-vice/>>

ČESKÉ HORY: Bouřňák [online], [cit. 26.5.], dostupné z WWW: <<http://bournak.ceskehory.cz/>>

ČESKÝ HOROLEZECKÝ SVAZ (2014): Český pohár ve skialpinismu [online], [cit. 27. 5. 2015], Dostupné z: <<http://www.horosvaz.cz/soutezni-skialpinismus/cesky-pohar-ve-skialpinismu/cesky-pohar-ve-skialpinismu-2015/>>

ČERNÝ, O. (2011): Pod Klínovcem vznikly luxusní domy v designu skandinávské architektury. Dostupné z: http://usti.idnes.cz/pod-klinovcem-vznikly-luxusni-domy-v-designu-skandinavske-architektury-1q4-/usti-zpravy.aspx?c=A110728_1625447_usti-zpravy_alh – 28. 7. 2011

ČESKÁ TELEVIZE (2012): MMR a MF pozastavily dotační program Severozápad. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1166933-mmr-a-mf-pozastavily-dotacni-program-severozapad>> - 4. 6. 2012

EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY (2015): Regionální operační program NUTS II Severozápad. [online], [cit. 20. 6. 2015], Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Severozapad>>

FONDYEU (2015): Vyhledávání příjemců podpory z EU. [online], [cit. 20. 6. 2015], Dostupné z WWW: <<http://www.fondyeu.eu/prijemci-dotaci>>

FREERIDE (2015): Nitro Snowpark Neklid. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.freeride.cz/snowboard/navigator/parks-info/nitro-snowpark-neklid-snsn--5/popis/>>

HEJDUK, V. (1984): Historie lyžování v TJ Lokomotiva Teplice, Dostupné z: <http://lokomotiva-tp-lyze-sjezd.webnode.cz/historie-lyzovani-v-tj/>

HOLIDAYINFO (2015): Boží Dar – Neklid. [online], [cit. 4. 4. 2015], Dostupné z: WWW: <<http://zima.holidayinfo.cz/cs/locinfo/bdar>>

HOLIDAYINFO (2015): Boží Dar – Novako. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://zima.holidayinfo.cz/cs/locinfo/novako>>

HOLIDAYINFO (2015): Telnice [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z: WWW: <<http://zima.holidayinfo.cz/cs/locinfo/telnice>>

KOZOHOŘSKÝ, P. (2014): Na Klínovci se už lyžuje na Dámské. Začala také jezdit nová lanovka. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/zacala-lyzarska-sezona-na-klinovci-rozjela-se-nova-lanovka-pa8-/vary-zpravy.aspx?c=A141208_2122462_vary-zpravy_ba – 8. 12. 2014

KRUŠNOHORCI – PRŮVODCE KRUŠNÝMI HORAMI (2012): Skialpinismus nad Hrobem [online], [cit. 25. 12. 2012], Dostupné z: <<http://www.krusnohorci.net/vylet/478-skialpinismus-nad-hrobem>>

KUDY Z NUDY (2014): 15 tipů na nejlepší sjezdovky v Česku [online], [cit. 25. 6. 2014], dostupné z: WWW: <<http://www.kudyznudy.cz/Aktuality/15-tipu-na-nejlepsi-sjezdovky-v-Cesku.aspx>>

KUNOVSKÝ, J. (2011): Apres ski a zimní bary. [online], [cit. 20. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.kunovsky.cz/apres-ski-bar/>>

LANOVÉ DRÁHY (2015): Sedačková lanovka Neklid – Klement. [online], [cit. 28. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.lanove-drahy.cz/?page=lan&lan=76>>

LANOVÉ DRÁHY (2015): Sedačková lanovka Telnice – Rudný vrch. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.lanove-drahy.cz/?page=lan&lan=102&v=1>>

LANOVÉ DRÁHY (2015): Trojsedačková lanovka na Neklidu [online], [cit. 20. 2. 2015], Dostupné z: <<http://www.lanove-drahy.cz/?page=zpr&id=132>>

LYŽAŘSKÁ STŘEDIKA (2008): Bouřňák – Krušné Hory – lyžování, vleky, lanovky, ubytování. [online], [cit. 23. 5. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.lyzarska-strediska.cz/krusne-hory/bournak.html>>

NAVARA, L. (2009): Zasněžování sjezdovek: až 500 litrů vody za minutu a statisíce korun. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/zasnezovani-sjezdovek-az-500-litru-vody-za-minutu-a-statisice-korun-1dv-/lyze.aspx?c=A091207_114610_ig_zima_tom – 8. 12. 2009

NOVOTNÁ, DVOŘÁKOVÁ (2014): Silné osvětlení sjezdovek škodí živočichům. Krkonoše zvažují regulaci. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/priroda/_zprava/silne-osvetleni-sjezdovek-skodi-zivocichum-krkonose-zvazuji-regulace-1322129 - 3. 3. 2014

NOVAKO (2015): Základní ceník jízd na vlecích. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://novako-ski.cz/ceniky/vleky-a-snowtubing/>>

NOVAKO (2015): Zimní provoz ve Ski areálu NOVAKO. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://novako-ski.cz/zima/>>

NUTS2SEVEROZAPAD: Projekty podpořené z ROP Severozápad v rámci 21. Výzvy. [online], [cit. 6. 8. 2015], dostupné z WWW: <http://www.nuts2severozapad.cz/wp-content/uploads/2011/11/Podpo%C5%99ene-projekty-ROP-SZ-21_vyzva.pdf>

ON THE SNOW (2015): Zadní Telnice. [online], [cit. 6. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.onthesnow.cz/krusne-hory/zadni-telnice/pocasi.html>>

PAMÁTKY A PŘÍRODA KARLOVARSKA (2015): Jáchymov – rozhledna na Klínovci. [online], [cit. 20. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/jachymov-rozhledna-na-klinovci/>>

PLECHATÁ, J. (2014): Na Klínovci budují novou sjezdovku do Jáchymova. Široká má být až sto metrů. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/skiareal-na-klinovci-dokoncuje-novou-sjezdovku-do-jachymova-prh-/vary-zpravy.aspx?c=A140228_2039573_vary-zpravy_slv – 2. 3. 2014

PLECHATÁ, J. (2014): Lyžařský areál na Plešivci v tichosti otevřel. Chce konkurovat Alpám. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/lyzarsky-areal-na-krusnohorskem-plesivci-je-v-provozu-pgo-/vary-zpravy.aspx?c=A140214_2034030_vary-zpravy_slv – 14. 2. 2014

PLECHATÁ, J. (2014): Nová lanovka na Klínovec se rozjela, nejdřív svezla stovky sudů s pivem. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/nova-lanovka-na-klinovec-vozila-pivni-sudy-f2o-/vary-zpravy.aspx?c=A140624_145329_vary-zpravy_slv – 24. 6. 2014

PLECHATÁ, J. (2014): Rodiče si zalyžují bez závazků. Na Plešivci jim pohlídají desítky dětí. Dostupné z: http://vary.idnes.cz/nova-cast-lyzarskeho-arealu-roste-na-krusnohorskem-plesivci-pti-/vary-zpravy.aspx?c=A141009_2106207_vary-zpravy_slv – 9. 10. 2014

POČASÍČZ (2015): Charakteristické denní teploty vzduchu [online], [cit. 20. 2. 2015], Dostupné z: <<http://www.pocasicz.cz/encyklopedie/c-38>>

PRAVDA, P. (2010): Freeride, nesnesitelná lehkost nového lyžování, Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/freeride-nesnesitelna-lehkost-noveho-lyzovani-fro-/lyze.aspx?c=A100210_124518_igsvet_tom – 11. 2. 2010

PROGRAM ROZVOJE KARLOVARSKÉHO KRAJE PRO OBDOBÍ 2014 – 2020 (2012) [online], [cit. 21. 7. 2015], Dostupné z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Documents/P2_PRKK_2014_2020_strategie_3.pdf>

ROP SEVEROZÁPAD (2015): Oblast podpory 4. 1. [online], [cit. 20. 6. 2015], Dostupné z WWW: <<http://www.nuts2severozapad.cz/ropsz/zrealizovane-projekty/uzitecny-rozvoj-cest-ruchu/oblast-podpory-4-1>>

SKINET (2012): Na lyžaře v Krušných horách čekají nové sjezdovky i zázemí areálů. Dostupné z: <<http://www.skinet.cz/clanky/strediska-cr/na-lyzare-v-krusnych-horach-cekaji-nove-sjezdovky-i-zazemi-arealu> -> 18. 10. 2012

SKINET (2014): ROP Severozápad uvolní pozastavené dotace pro lyžařské areály. Dostupné z: <<http://89.185.253.196/clanky/rop-severozapad-uvolni-pozastavene-dotace-pro-lyzarske-arealy>> - 11. 12. 2015

SKI-PERNINK (2015): Neděle 15.3. 2015 Konec sezóny 2015, Dostupné z: <http://www.ski-pernink.cz/aktualni-informace> - 15.3. 2015

SKI RESORT ČERNÁ HORA – PEC (2015): SkiResort. [online], [cit. 20. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiresort.cz/cs/>>

SKIAREÁL HRANICE (2015): O skiareálu Hranice. [online], [cit. 5. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiarealhranice.cz/cz/skiareal/o-skiarealu-hranice/>>

SKIAREÁL KLÍNOVEC (2015): Ceník Klínovec [online], [cit. 26. 5. 2015], dostupné z WWW: <<http://zima.klinovec.cz/cz/cenik-klinovec>>

SKIAREÁL KLÍNOVEC (2015): Historie areálu [online], [cit. 20. 2. 2015], Dostupné z: <<http://zima.klinovec.cz/cz/historie-arealu>>

SKIAREÁL KLÍNOVEC (2015): Nabídka služeb. [online], [cit. 20. 2. 2015], Dostupné z WWW: <<http://zima.sportklinovec.cz/cz/nabidk-sluzeb/nabidka-sluzeb/nabidka-pro-skoly>>

SKIAREÁL KLÍNOVEC (2015): Rozšíření a modernizace skiareálu Klínovec části sever a jih. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://zima.klinovec.cz/cz/rozsireni-a-modernizace-skiarealu-klinovec-casti-sever-a-jih>>

SKIAREÁL NEKLID (2015): Ceník. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiarealneklid.cz/cz/cenik/>>

SKIAREÁL NEKLID (2015): Lanovky a vleky. [online], [cit. 28. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiarealneklid.cz/cz/skiareal/lanovky-vleky/>>

SKIAREÁL PLEŠIVEC (2015): Ceníky [online], [cit. 15. 3. 2015], dostupné z: WWW: <<http://skiarealplesivec.com/cs/ceniky>>

SKIAREÁL TELNICE (2015): Historie. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.ski-telnice.cz/cze/o-stredisku/historie-a-soucasnost-lyzovani-v-zadni-telnici>>

SKIAREÁL TELNICE (2015): Lyžařská škola. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.ski-telnice.cz/cze/lyzarska-skola-a-pujcovna/lyzarska-skola>>

SKIAREÁL TELNICE (2015): Lyžařské výcviky. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.ski-telnice.cz/cze/ceniky-sluzeb/nabidka-pro-lyzarske-vycviky>>

SKIKLUB TELNICE (2015): Sjezdovky. [online], [cit. 20. 6. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiklub.ski-telnice.cz/sjezdovky-a-vleky>>

SKIREGION (2014): Ceník skiareálu U Čápa – Příchovice. [online], [cit. 10. 8. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.skiregion.cz/cs/prichovice/ski-areal-u-capa/cenik.html>>

SKIRESORT ČERNÁ HORA – PEC (2015): Černá Hora (Jánské lázně) [online], [cit. 12. 3. 2015], dostupné z: WWW: <<http://www.skiresort.cz/cs/lyze-a-snih/ski-arealy/janske-lazne-lanovky-a-trate.html#>>

SNÍH IN POČASÍ (2015): Boží Dar Novako. [online], [cit. 30. 3. 2015], dostupné z: WWW: <<http://snih.in-pocasi.cz/snehove-zpravodajstvi/cz/krusne-hory/bozi-dar-novako-100/mapa/>>

SNOWBOARDCROSS (2015): Co je to snowboardcross (boardercross)? [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.snowboardcross.cz/old/2008/co-je-snowboardcross-boardercross/>>

SPORT CENTRUM BOUŘŇÁK (2014): Lyžování na Bouřňáku [online], [cit. 26. 5. 2015], Dostupné z: WWW: <<http://www.scbournak.cz/lyzovani>>

SPORT CENTRUM BOUŘŇÁK (2014): Historický vývoj událostí na Bouřňáku [online], [cit. 25. 5. 2015], Dostupné z: WWW: <<http://www.scbournak.cz/historicky-vyvoj-udalosti-na-bournaku>>

ŠTALMACH, NOVOTNÝ (2015): Ski Beskydy krachují, bylo málo sněhu. I další se bojí teplé zimy. Dostupné z: <http://ekonomika.idnes.cz/krach-ski-arealu-v-beskydech-dp9-/ekonomika.aspx?c=A151222_194031_ekonomika_bur> – 23. 12. 2015

TOULKY PO ČECHÁCH (2015): Lanová dráha Bohosudov – Komáří Vížka [online], [cit. 20. 2. 2015], Dostupné z: <<http://www.toulkypocechach.com/lanovkavizka.php>>

TURISTICKÝ PORTÁL KARLOVARSKÉHO KRAJE (2015): Nejvyšší hora Klínovec (1244 m). [online], [cit. 20. 2. 2015], dostupné z WWW: <<http://cestovani.kr-karlovarsky.cz/cz/pronavstevniky/Priroda/hory/Krusnehory/Stranky/Klinovec.aspx>>

ZNOVUOBJEVENÉ KRUŠNOHOŘÍ (2007): Karel Lím – propagátor Krušných hor na začátku 20. Století a jeho prorocká slova... [online], [cit. 26. 5. 2015] dostupné z: WWW: <<http://www.znkr.cz/clanek/555-karel-lim-propagator-krusnych-hor-na-zacatku-20-stoleti-a-jeho-prorocka-slova-/>>

ZNOVUOBJEVENÉ KRUŠNOHOŘÍ (2015): Boží Dar. [online], [cit. 3. 3. 2015], dostupné z WWW: <<http://www.znkr.cz/obec/1-bozi-dar/>>

ZPRAVODAJ REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD (2012): Krušné hory budou pro lyžaře atraktivnější. [online], [cit. 5. 8. 2015], dostupné z WWW:<http://www.nuts2severozapad.cz/wpcontent/uploads/2012/03/Aeroplan_2012_1.pdf>

Příloha č. 1: Lyžařské areály Krušných hor 2015 (Řazené podle délky sjezdových tratí)

Lyžařský areál	Nadmořská výška	Sjezdové tratě (km)	Přepravní kapacita (os./hod)	Počet lanovek	Počet vleků
Klínovec	860-1244	18,2	13850	4	7
Plešivec - Albertamy	710-1028	12	14581	3	9
Bouřňák	589-869	6,8	4185	0	6
Boží Dar - Neklid	800-1135	6,2	6830	1	7
Telnice	600 - 800	6,4	3770	1	8
Bublava - Stříbrná	610 - 812	4,9	7200	1	7
Klíny	580-720	2,8	3900	1	4
Český Jiřetín	630-800	2,3	2440	0	4
Náprava	800-930	1,6	2000	0	3
Nové Hamry	700 - 828	1,5	1900	0	5
Loučná	880-950	1,2	neuveďeno	0	2
Pernink - Nádraží	850-990	1,2	neuveďeno	0	3
Pyšná	613-745	1,16	1540	0	3
Komáří vížka	640-777	1,15	2490	0	3
Velflink - pernink	840-865	1,05	1280	0	4
Alšovka Měděnec	675-771	0,9	780	0	2
Horní Halže	850 - 870	0,8	neuveďeno	0	2
Mezihoří	570-745	0,8	neuveďeno	0	2
Boží Dar - Novako	1030- 1065	0,7	2450	0	4
Potůčky	700-740	0,7	1800	0	2
Hora sv. Kateřiny	575-678	0,6	neuveďeno	0	1
Nad nádražím Pernink	903-989	0,6	750	0	1
Merklín	550 - 585	0,5	neuveďeno	0	1
Tisá	500 - 575	0,4	neuveďeno	0	1
Celkem		74,46	71 746	11	91

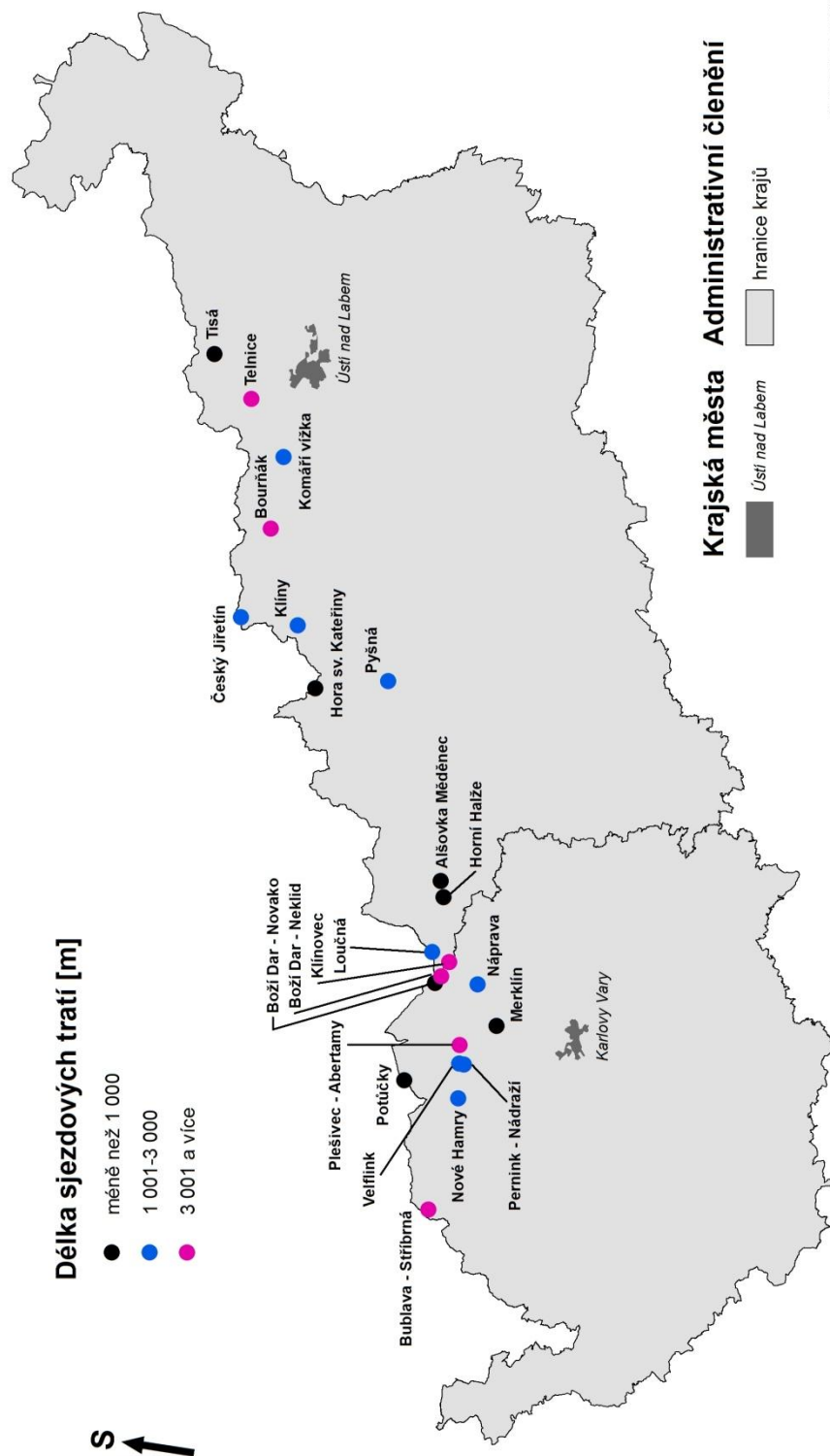
Zdroje: holidayinfo.cz, ceskehory.cz, ceske-sjezdovky.cz, stránky jednotlivých areálů

Příloha č. 2: Technické zasněžování a osvětlení sjezdovek analyzovaných areálů k roku 2015

Areál	Celková délka sjezdovek	Délka sjezdovek zasněžovaných technickým sněhem (m)	Délka sjezdovek zasněžovaných technickým sněhem (%)	Délka osvětlených sjezdovek (m)
Bouřňák	6 800	1 000	14,7	1600
Boží Dar (Neklid + Novako)	6 900	5 800	84	1 350
Klínovec	18200	16 380	90	750
Plešivec	12 000	12 000	100	7300
Telnice	6 400	4 250	66,5	640

Zdroj: holidayinfo.cz, internetové stránky areálů

LYŽAŘSKÉ AREÁLY KRUŠNÝCH HOR V ZIMNÍ SEZÓNĚ 2014/2015

Příloha č. 4: Dotazník pro výzkum LVK na školách v Ústí n. L.

Údaje o škole

- 1. Název školy:**

- 2. Typ školy**
  - a) základní škola
  - b) střední odborná škola
  - c) gymnázium

- 3. Přibližný počet žáků studujících na škole:**

Lyžařský výcvikový kurz

- 1. Pořádáte Vaše škola lyžařský výcvikový kurz?**
  - a) pokud nepořádáte, uveďte prosím z jakých důvodů:

  - b) pokud pořádáte, odpovězte prosím na následující otázky

- 2. Pro které školní ročníky je obvykle pořádán lyžařský výcvikový kurz?**

- 3. Kolik žáků se průměrně každý rok zúčastní lyžařského kurzu?**
  - a) 10 - 20
  - b) 20 - 30
  - c) 30 - 40
  - d) 40 a více

- 4. Kolik lyžařských kurzů ročně pořádáte?**
  - a) 1
  - b) 2 a více
  - c) lyžařský kurz není pořádán pravidelně každý rok

- 5. Kolikadenní lyžařské kurzy pořádáte?**

- 6. Jakým způsobem je lyžařský výcvikový kurz organizován?**
  - a) žáci jsou ubytováni přímo v lyžařském areálu

- b) žáci jsou ubytováni mimo lyžařský areál
- c) žáci dojíždí z místa bydliště

7. V jaké horské oblasti pořádáte lyžařský výcvikový kurz? (napište název pohoří i název lyžařského areálu). Pokud pořádáte více lyžařských kurzů, napište všechny areály.

8. Pořádáte lyžařský kurz pravidelně každý rok na stejném místě?

- a) Ano
- b) Ne (pokud ne, uveďte prosím lyžařské areály, kde jste v minulosti kurz pořádali)

9. Pokolikrát pořádáte kurz ve stejném lyžařském areálu?

- a) Poprvé
- b) Dvakrát až pětkrát
- c) Šestkrát a více

10. Pobyť v destinaci byl zařizován?

- a) Samostatně
- b) Organizovaně přes cestovní kancelář (Uveďte název cestovní kanceláře):

11. Odkud jste se o lokalitě, kde pořádáte lyžařský kurz, dozvěděli?

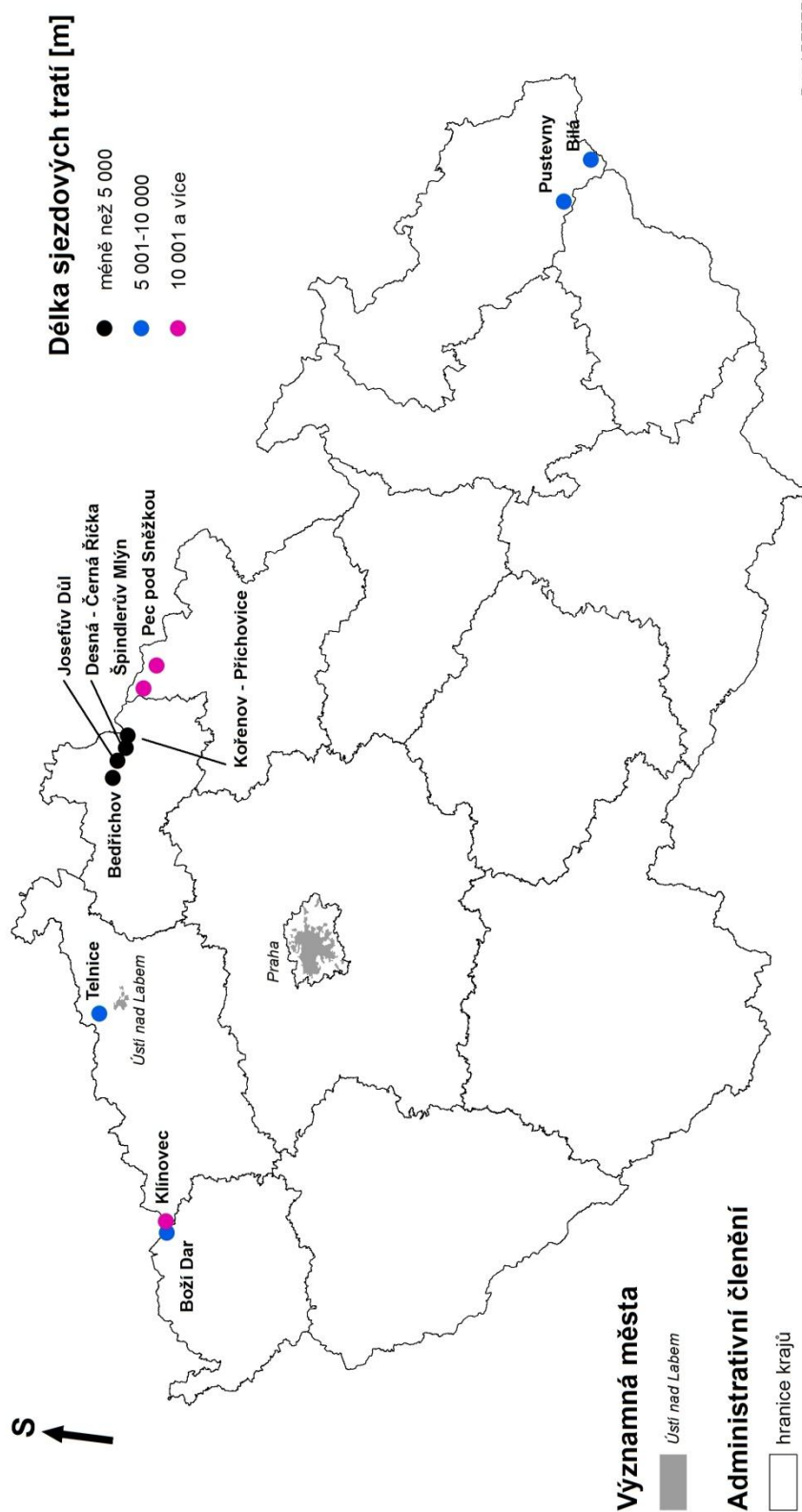
- a) Internet
- b) Katalog cestovní kanceláře
- c) Doporučení jiné osoby
- d) Jiné (uveďte prosím, jakým způsobem):

12. Čím se především řídíte při výběru lokality pro lyžařský kurz?

- a) Cenou
- b) Vzdáleností od místa školy
- c) Lokalitou – vhodné sjezdové a běžecké tratě
- d) Ubytovací kapacitou
- e) Sportovním a technickým zázemím areálu
- f) Předchozími zkušenostmi
- g) Jiná kritéria, uveďte jaká:

MÍSTA POŘÁDÁNÍ LVK ŠKOLAMI V ÚSTÍ N. L. VE ŠKOLNÍM ROCE 2014/2015

Příloha č. 6: Schéma lyžařského areálu Klínovec

zdroj: Nový skiareál Klínovec (2015)

Příloha č. 7: Sjezdovky lyžařského areálu Klínovec (sezóna 2014/2015)

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
1	Střední	Jáchymovská	2950	490
1a	Lehká	Lyžařská cesta	1550	100
1b	Lehká	Lyžařská cesta	950	100
2	Lehká	Dámská	1400	220
2a	Lehká	Lyžařská cesta	250	50
3	Střední	Pařezovka	1500	1500
3a	Lehká	Lyžařská cesta	350	20
3b	Lehká	Lyžařská cesta	300	50
4	Těžká	U Zabitýho	180	850
4a	Střední	Lyžařská cesta	150	50
5	Lehká	Pod zámečkem	450	90
6	Lehká	Snowpark	550	90
7	Lehká	Cvičná	500	70
8	Střední	Přemostěná	1650	285
8a	Střední	Lyžařská cesta	150	50
9	Střední	Slalomák	600	600
10	Lehká	Turistická	1100	170
11	Těžká	Jáchymovská II.	2800	480
12	Lehká	Dětská park	150	150

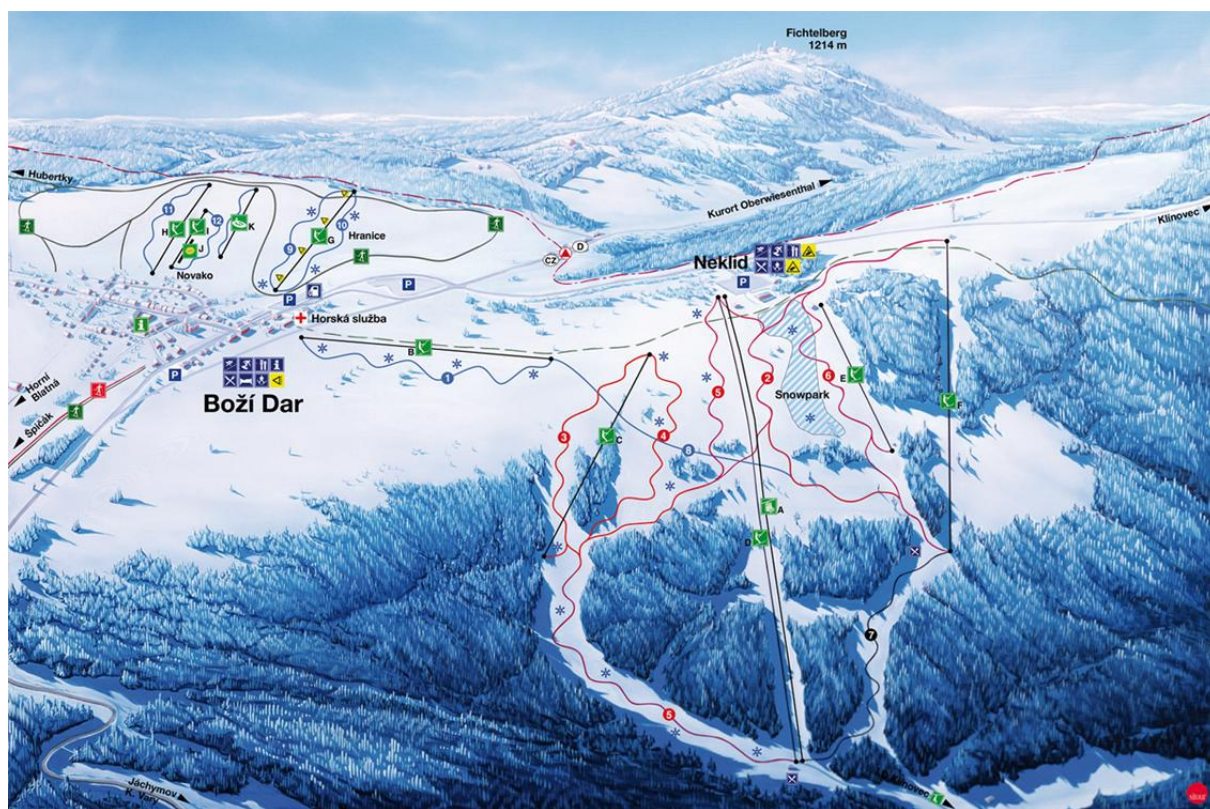
Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Příloha č. 8: Lanovky a vleky lyžařského areálu Klínovec (2015)

Vlek/ lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./hod.)
LD Prima expres	2240	2400
LD CineStar Express	1250	2400
LD Suzuki	1050	2400
LD Dámská	1240	1400
U Zabitýho	700	900
Pod Zámečkem	400	550
Dětský vlek - Gratis	120	200
Turistická	740	450
Slalomák	500	450
Hugo - pohyblivý pás	45	1200
Max - pohyblivý pás	30	1200
Celkem	8315	13550

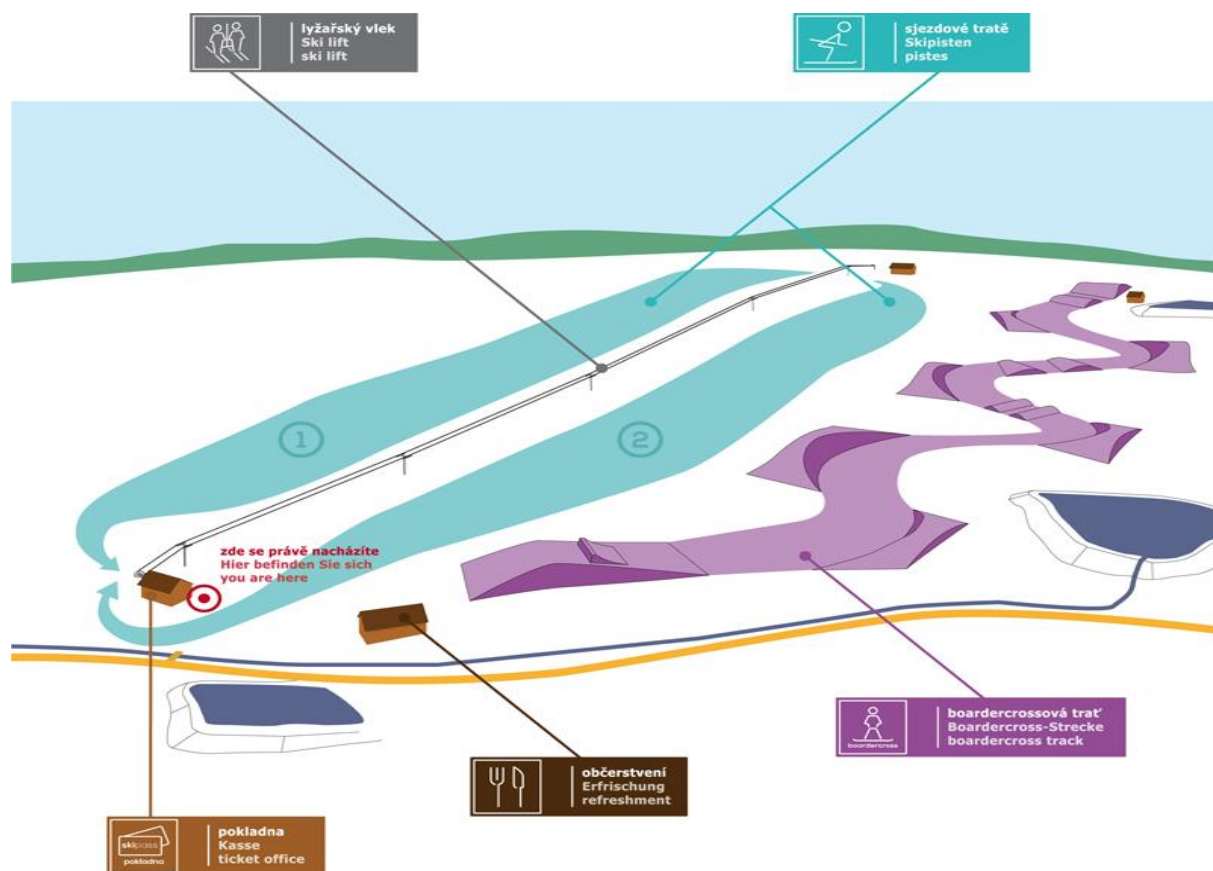
Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Příloha č. 9: Schéma lyžařského areálu Boží Dar

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 10: Schéma nově vybudovaného areálu Boží Dar - Hranice

Zdroj: Skiareál Hranice (2015)

Příloha č. 11: Sjezdovky lyžařského areálu Boží Dar – Neklid

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
1	Lehká	Boží dar za Prahou	600	80
2	Střední	Neklid - Levá	600	80
3	Střední	Neklid - U pomy I	500	100
4	Střední	Neklid - U pomy II	500	100
5	Střední	Neklid - Moser	1200	255
6	Střední	Neklid - Karásek I.	900	158
7	Těžká	Neklid - Karrásek II.	300	97
8	Lehká	Křižná	600	60
9	Lehká	Hranice I.	500	80
10	Lehká	Hranice II.	500	80

Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Příloha č. 12: Sjezdovky lyžařského areálu Boží Dar – Novako

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
11	Lehká	Novako I.	350	50
12	Lehká	Novako II.	300	40

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 13: Lanovky a vleky lyžařského areálu Boží Dar – Neklid

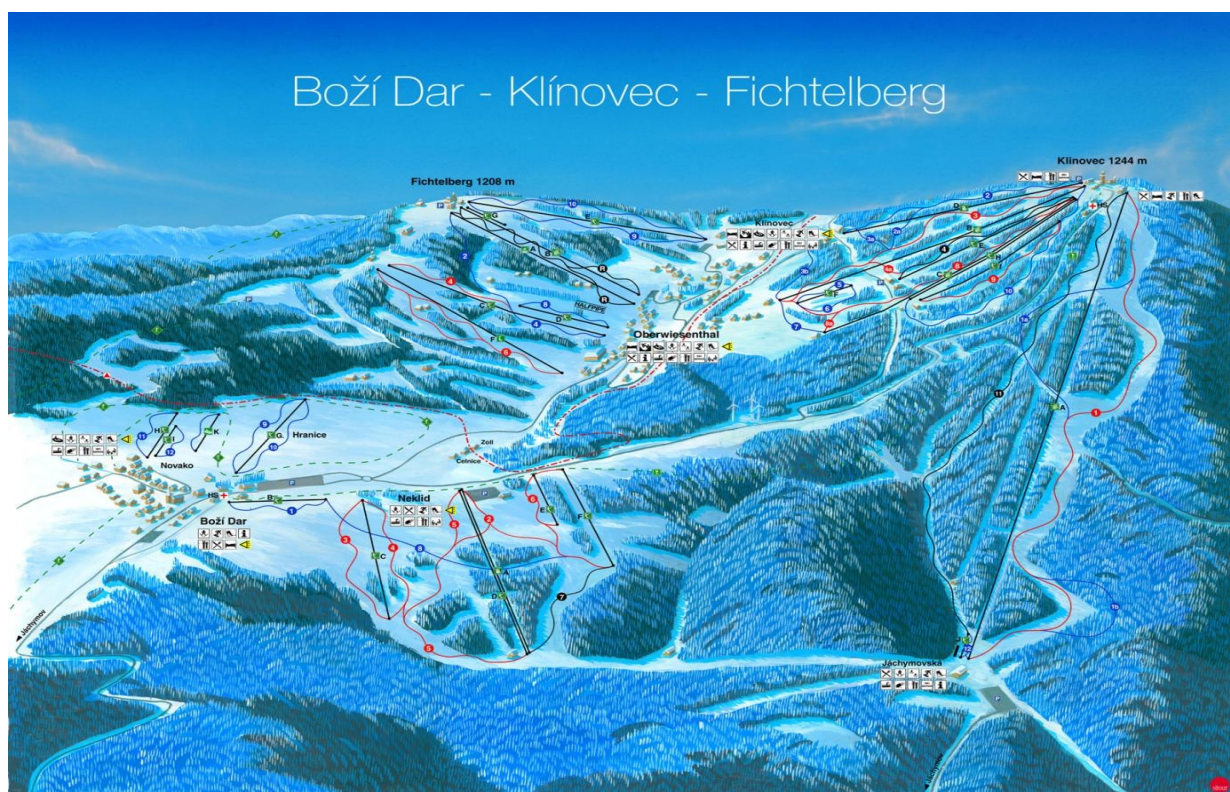
Vlek/lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./h.)
LD Neklid - Štikovka	1 000	1900
Za Prahou	550	1200
Neklid - Velká poma	420	530
Neklid - VL 1000	1030	780
Neklid - Malá poma	260	350
Neklid - VL 500	730	870
Hranice	300	1200
Celkem	4 290	6830

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 14: Vleky lyžařského areálu Boží Dar – Novako

Vlek/lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./h.)
Novako – Doppelmayr	300	750
Novako - Multi Skilift	200	700
Novako - pohyblivý pás Sun kid	30	600
Novako - snowtubing	250	400
Celkem	780	2450

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 15: Schéma lyžařského regionu Boží Dar – Klínovec - Fichtelberg

Zdroj snih.in-pocasi.cz

Příloha č. 16: Schéma lyžařského areálu Plešivec

Zdroj: skiarealplesivec.com

Příloha č. 17: Sjezdovky lyžařského areálu Plešivec

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
1	Lehká/střední	Hana	1820	306
2	Lehká/střední	Milena	1230	259
3	Těžká	Jitka	905	248
4	Střední/těžká	Aida	1100	248
5	Lehká	Pavla	1550	232
6	Lehká	Renata	450	74
7a	Lehká	Daniela I	3230	232
7b	Lehká	Daniela II	1020	74
8	Lehká	Magda	350	66
9	Lehká	Veronika	300	66

Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Příloha č. 18: Lanovky a vleky lyžařského areálu Plešivec

Vlek/lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./h.)
A - Lanová dráha Pstruží	1500	2400
B - Lanová dráha Modesgrund	800	2400
C - Lanová dráha Abertamy	500	2381
D - Lyžařský vlek	300	800
E - Lyžařský vlek	150	600
G - Přibližovací vlek	50	1200
F1 - Pohyblivý pás	30	1200
F2 - Pohyblivý pás	82	1200
F3 - Pohyblivý pás	30	1200
F4 - Pohyblivý pás	42	1200
Celkem	3484	14581

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 19: Schéma lyžařského areálu Telnice

Zdroj: onthesnow.cz

Příloha č. 20: Sjezdovky lyžařského areálu Telnice

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
1	Střední	Macháček - Nová	1250	205
2	Lehká	Meva	140	30
3	Střední	Macháček - Buben	1300	205
4	Lehká	Kids Park Kašpárek	60	10
5	Lehká	Civčná louka	500	100
6	Lehká	Turistická - Nová	1260	205
7	Lehká	Turistická - Stará	1400	205
8	Těžká	Slalomák	500	180

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 21: Lanovky a vleky lyžařského areálu Telnice

Vlek/lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./h.)
Zadní Telnice – Rudný	800	1440
Meva I., Meva II.	140	400
Cvičná louka	550	1200
Kids Park - Kašpárek	50	100
Slalomák	500	630
Celkem	2040	3770

Zdroj: holidayinfo.cz (2015)

Příloha č. 22: Schéma lyžařského areálu Bouřňák

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 23: Sjezdovky lyžařského areálu Bouřňák

Číslo	Typ	Název	Délka (m)	Převýšení (m)
1	Těžká	Slalomový svah	700	256
2	Střední	Stará sjezdovka	876	258
3	Střední	Nová sjezdovka	933	261
4	Střední	Pařezovka	517	166
5	Lehká	Turistická sjezdovka	2570	283
6	Střední	Hrobská sjezdovka	925	192
7	Lehká	Děstský svah Údolíčko	300	35

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 24: Vleký lyžařského areálu Bouřňák

Vlek/lanovka	Délka (m)	Kapacita (os./h.)
Mikulov Poma	890	900
Mikulov Doppelmayr	769	1105
Hrobská Transport	925	680
Hrobská Poma	553	500
Údolíčko	380	600
Mikeska 4 - 200	200	400
Celkem	3717	4185

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 25: Lyžařské areály Krkonoš k roku 2015

Areál	Přepravní kapacita vleků (os./hod.)	Délka sjezdovek (m)
H. Mísečky - Medvědin	20543	24300
Rokytnice n.J.	15365	21500
Černá hora	10275	15000
Herlíkovice - Bubákov	7100	12400
Pec pod Sněžkou	12500	10320
Paseky n. J.	5660	10000
Harrachov	4612	7300
Vrchlabí - Kněžický vrch	4500	6700
Černý Důl	9320	6500
Benecko	10350	5700
Vysoké n. J.	3620	5500
Vítkovice	6550	5300
Mladé Buky	8020	5100
Žacléř - Prkený Důl	3000	5000
Malá Úpa	4870	3600
Velká Úpa	4200	3500
Poniklá - Homole	1000	3500
Jablonec n. J.	1500	3300
Strážné	3200	1900
Dolní Dvůr	4413	1400
Svoboda n. Ú.	2000	1100
Prkený Důl - Ski Par	2520	1100
Dolní Dvůr - Luisino údolí	1900	900
Celkem	147018	160920

Zdroj: holidayinfo.cz

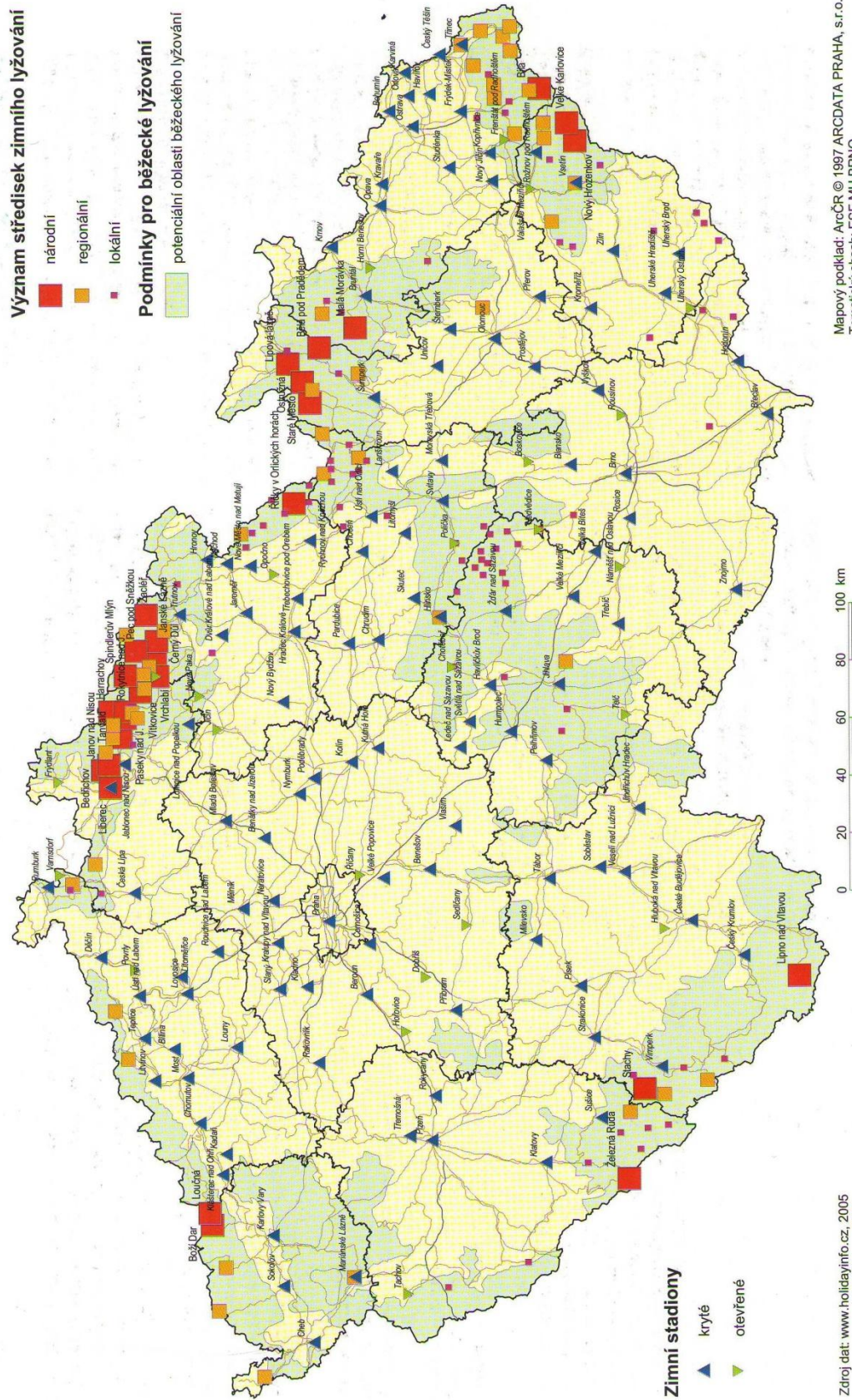
Příloha č. 26: Lyžařské areály Jeseníků a Kralického Sněžníku k roku 2015

Areál	Přepravní kapacita vleků (os./hod.)	Délka sjezdovek (m)
Kouty nad Desnou	6800	11500
Dolní Morava	8300	9400
Ramzová	5300	8700
Králičák - Hynčice p. S.	7320	8600
Karlov p. P.	10900	7000
Černohorské sedlo	7200	5900
Kunčice	4100	5200
Praděd	5490	4800
Filipovice	3050	4300
Petříkov	4500	4300
Annaberg - Andělská hora	1500	3000
Mirotslav -Lipové - lázně	3100	2900
Ostružná	2500	2500
Přemyslov	3750	2400
Branná	1970	2100
Kopřivná	3204	1800
Lipová - Lázeňský vrch	1500	1600
Skiarena Vrbno	2400	1600
Avalanche	3200	1400
Zlaté hory - Příčná	2400	1400
Hlubočky	2700	1400
Šindelná	1700	900
Celkem	92884	92700

Zdroj: holidayinfo.cz

Příloha č. 27: Zimní sporty a rekreace – význam středisek sjezdového lyžování k roku 2005

ZIMNÍ SPORTY A REKREACE

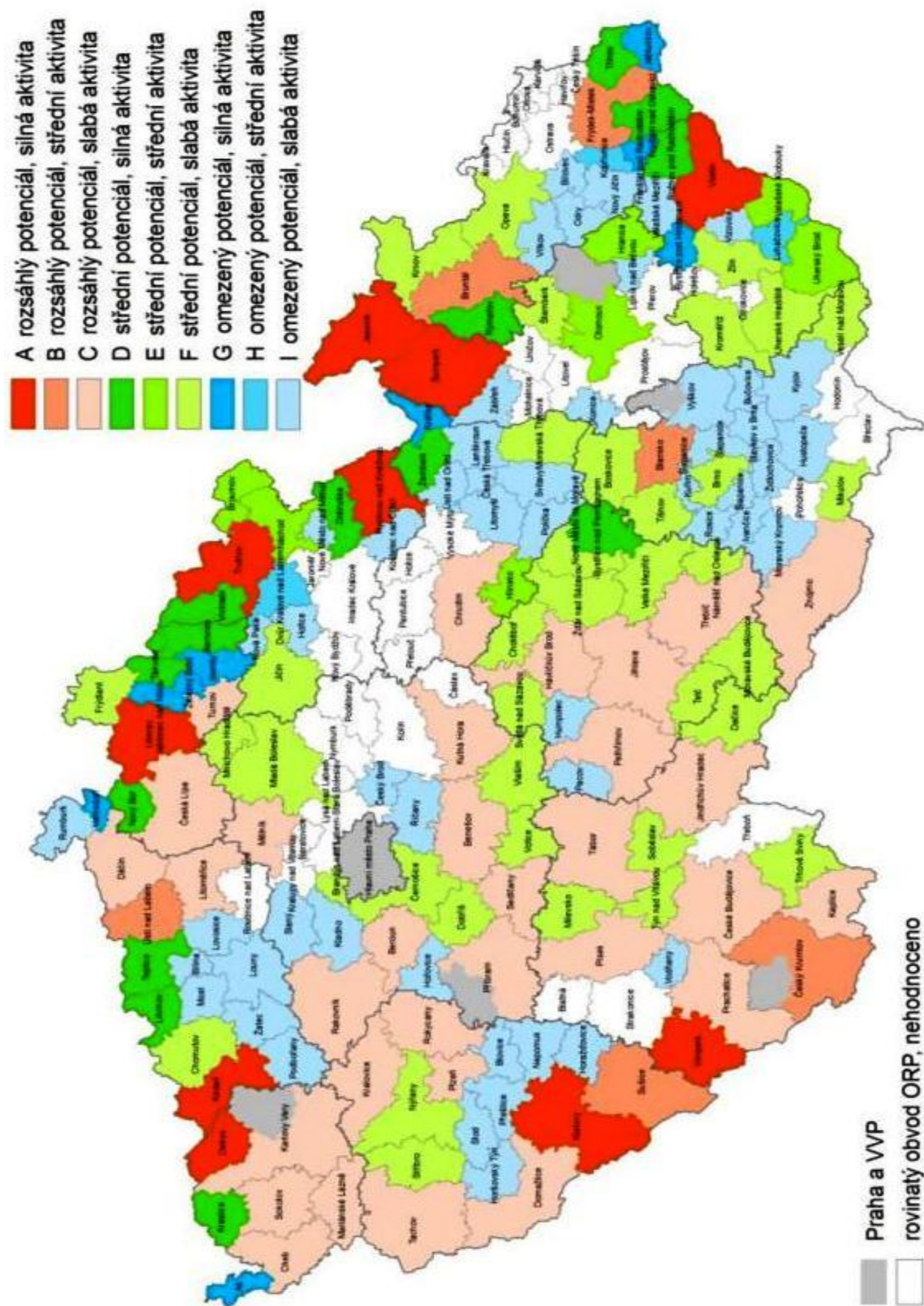
Mapový podklad: ArcCR © 1987 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
 Tematický obsah: ESF MU BRNO

0 20 40 60 80 100 km

Zdroj dat: www.holidayinfo.cz, 2005
 www.CZE.COT.cz, 2005
 Klimatické oblasti ČSSR, 1975

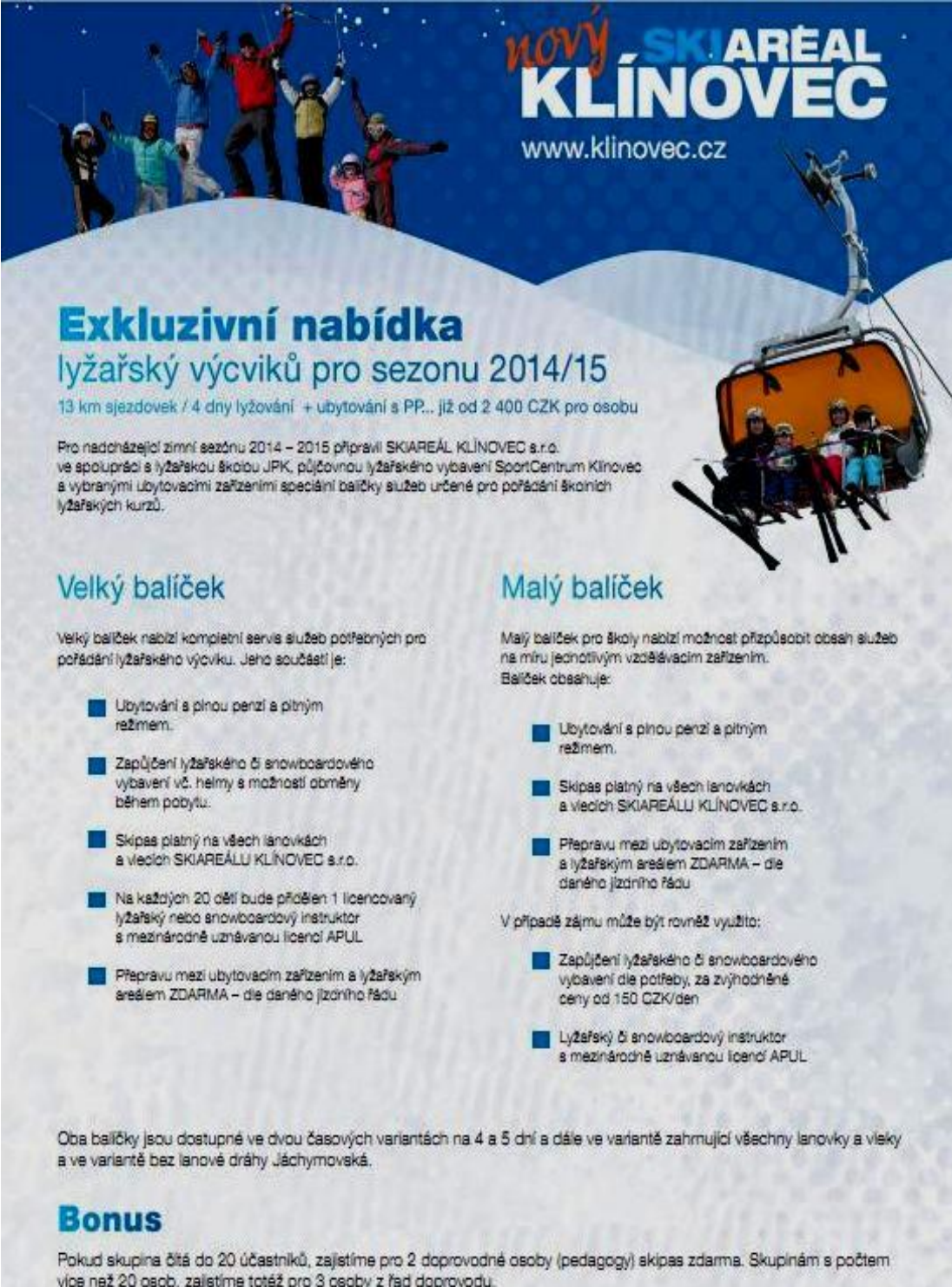
Zdroj: Vystoupil (2006)

Příloha č. 28: Typy využití krajinně rekreačního potenciálu obvodů ORP lyžařskými vleky a lanovkami k roku 2010

Zdroj: Bína (2010)

Příloha č. 29: Nabízené lyžařské kurzy areálem Klínovec pro sezónu 2014/2015

nový SKIAREÁL KLÍNOVEC
www.klinovec.cz

Exkluzivní nabídka lyžařský výcviků pro sezónu 2014/15

13 km sjezdovek / 4 dny lyžování + ubytování s PP... již od 2 400 CZK pro osobu

Pro nadcházející zimní sezónu 2014 – 2015 připravil SKIAREÁL KLÍNOVEC s.r.o. ve spolupráci s lyžařskou školou JPK, půjčovnou lyžařského vybavení SportCentrum Klínovec a vybranými ubytovacími zařízeními speciální balíčky služeb určené pro pořádání školních lyžařských kurzů.

Velký balíček

Velký balíček nabízí kompletní servis služeb potřebných pro pořádání lyžařského výcviku. Jeho součástí je:

- Ubytování a plnou penzi a pitným režimem.
- Zapůjčení lyžařského či snowboardového vybavení vč. helmy a možnosti obměny během pobytu.
- Skipas platný na všech lanovkách a vlečích SKIAREÁLU KLÍNOVEC s.r.o.
- Na každých 20 dětí bude přidělen 1 licencovaný lyžařský nebo snowboardový instruktor s mezinárodně uznávanou licenci APUL.
- Převahu mezi ubytovacím zařízením a lyžařským areálem ZDARMA – dle daného jízdního řádu.

Malý balíček

Malý balíček pro školy nabízí možnost přizpůsobit obsah služeb na míru jednotlivým vzdělávacím zařízením. Balíček obsahuje:

- Ubytování a plnou penzi a pitným režimem.
- Skipas platný na všech lanovkách a vlečích SKIAREÁLU KLÍNOVEC s.r.o.
- Převahu mezi ubytovacím zařízením a lyžařským areálem ZDARMA – dle daného jízdního řádu.

V případě zájmu může být rovněž využito:

- Zapůjčení lyžařského či snowboardového vybavení dle potřeby, za zvýhodněné ceny od 150 CZK/den
- Lyžařský či snowboardový instruktor s mezinárodně uznávanou licenci APUL.

Oba balíčky jsou dostupné ve dvou časových variantách na 4 a 5 dní a dále ve variantě zahrnující všechny lanovky a vleky a ve variantě bez lanové dráhy Jáchymovská.

Bonus

Pokud skupina čítá do 20 účastníků, zajistíme pro 2 doprovodné osoby (pedagogy) skipas zdarma. Skupinám s počtem více než 20 osob, zajistíme totéž pro 3 osoby z řad doprovodu.

Zdroj: Skiareál Klínovec (2015)

Příloha č. 30: Nabízené lyžařské kurzy areálem Klínovec pro sezónu 2014/2015

Ceník a podmínky pro sezónu 2014/15

Doba platnosti balíčků pro školy:

Balíčky pro školy budou platné v následujících termínech:

- 1) Od začátku zimní sezóny do 20.12.2014
- 2) Od 5.1. do 31.1.2015
- 3) Od 2.3. do konce zimní sezóny 2014/2015

Podmínky pro využití balíčků:

- 1) Délka pobytu minimálně 4 noci
- 2) Minimální počet: 15 účastníků
- 3) Maximální věk žáka 19 let (u starších žáků je nutno řešit cenu skipasu individuálně)

SKIPASY JSOU NAHRÁVÁNY NA BEZDOTYKOVÉ ČIPOVÉ KARTY. ZÁLOHA NA ČIPOVOU KARTU JE 50 CZK!

Velký balíček

UBYTOVATEL	BALÍČEK BEZ LJJ*		BALÍČEK vč. LJJ**	
	4 DNY	5 DNY	4 DNY	5 DNY
Johanka	3 970	4 190	3 620	4 300
Hraničář	3 260	4 000	3 400	4 160
Loučná	2 970	3 560	3 120	3 800
Lenka	3 170	3 900	3 320	4 060
Arніка	3 110	3 525	3 280	3 975
Habsburg	2 770	3 400	2 920	3 350

Malý balíček

UBYTOVATEL	BALÍČEK BEZ LJJ*		BALÍČEK vč. LJJ**		PŮJČOVNA	
	4 DNY	5 DNY	4 DNY	5 DNY	4 DNY	5 DNY
Johanka	2850	3000	3000	3650	840 CZK tj. 180 CZK/osob	750 CZK tj. 150 CZK/osob
Hraničář	2730	3350	2880	3500		
Loučná	2450	3000	2800	3150		
Lenka	2650	3250	2900	3400		
Arніка	2590	3175	2740	3325		
Habsburg	2 250	2 750	2 400	2 900		
Pravý Klínovec	2 570	3 150	2 720	3 300		

* platí na všech školách a všech SKIAREÁLU KLÍNOVEC s výjimkou LD Jaroměřovské
** platí na všech školách a všech SKIAREÁLU KLÍNOVEC s výjimkou LD Jaroměřovské

Ubytovací zařízení

1 Hotel Johanka 15

Poloha: obec Háj, 700 m od skicentra Klínovec
Kapacita: 34 míst, pokoje s vnitřním umývacím a nádrhem sprchy či šatelně vlastní, čištěná společná na patře
Stravování: piná peníze přímo v objektu

2 Penzion Hraničář 10

Poloha: obec Háj, 1,5 km od Skicentra Klínovec
Kapacita: 41 míst, sociální zařízení na patře
Další vybavení: společenská místnost se SAT TV
Stravování: piná peníze přímo v objektu

3 Penzion Loučná 20

Poloha: Loučná p. Klínovcem, 1 km od Skicentra Klínovec
Kapacita: 50 míst, sociální zařízení na patře
Další vybavení: společenská místnost s projekční TV/SAT/DVD obřadky koutek, šipky, kulečnický stůl, tenis
Stravování: piná peníze přímo v objektu

4 Penzion Lenka 10

Poloha: Loučná p. Klínovcem, 2,5 km od Skicentra Klínovec
Kapacita: 45 míst, pokoje s vnitřním soc. zařízením a SAT TV
Stravování: piná peníze přímo v objektu

5 Horský hotel Arніка 12

Poloha: obec Háj, 1 km od Skicentra Klínovec
Kapacita: 45 míst, pokoje s vnitřním soc. zařízením a SAT TV
Další vybavení: společenská místnost, multifunkční sál
Stravování: piná peníze přímo v objektu

6 Hotel Habsburg 20

Poloha: obec Česká Hůrka, 5 km od Skicentra Klínovec
Kapacita: 48 lůžek, pokoje převážně se soc. zařízením na patře
Další vybavení: velký sál a podzemí
Stravování: piná peníze přímo v objektu

7 Pravý Klínovec

Poloha: přímo ve Skicentru Klínovec
Kapacita: 38 lůžek, společná soc. zařízení
Další vybavení: společenská místnost
Stravování: piná peníze v objektu

Na každých 7 dětí jeden pedagog doprovází zdarma.

Doprava do skicentra zajištěna autobusem zdarma.

www.klinovec.cz
e-mail: tuckova@klinovec.cz • telefon: 731 150 453

Zdroj: Skiareál Klínovec (2015)

Příloha č. 31: Lyžařský areál Klínovec – nově vybudovaný dětský park s pojízdným pasem v dolní části sjezdovky Jáchymovská

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 32: Lyžařský areál Harrachov (Krkonoše) – ukázka dětského parku

Zdroj: autor (2012)

Příloha č. 33: Lyžařský areál Benecko (Krkonoše) – ukázka doplňkové infrastruktury lyžařského cestovního ruchu - snowtubing

Zdroj: autor (2014)

Příloha č. 34: Lyžařský areál Benecko (Krkonoše) – tažné lano v dětském parku

Zdroj: autor (2014)

Příloha č. 35: Lyžařský areál Plešivec - skibus pro přepravu návštěvníků z parkoviště do areálu

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 36: Lyžařský areál Plešivec (sjezdovka Pavla) - osvětlení pro noční lyžování a sněžné dělo pro umělé zasněžování

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 37: Horský hotel, rozhledna a parkoviště na vrcholu Klínovce

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 38: Lyžařský areál Klínovec - nástupní část nové lanovky CineStar Express

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 39: Lanovka SUZUKI v areálu na Klínovci (vpravo pozůstatky vleku, který lanovka nahradila)

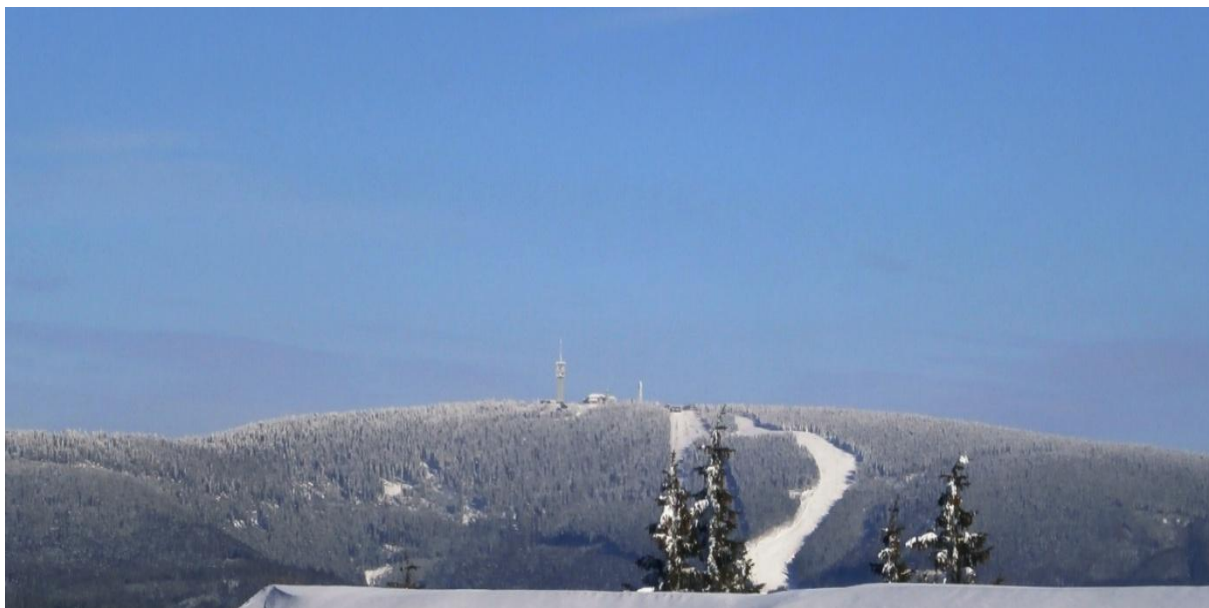
Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 40: Lanovka Jáchymovská s ochrannou oranžovou bublinou v areálu na Klínovci

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 41: Lyžařský areál Klínovec – vlevo freeridová trať, vpravo nová sjezdovka Jáchymovská

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 42: Lyžařský areál Klínovec - ApresSki bar v horní části areálu

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 43: Lyžařský areál Klínovec - nový ApresSki bar v dolní části sjezdovky Jáchymovská, v pozadí lanovka Jáchymovská a dětský park

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 44: Rozhledna s restaurací na vrcholu Plešivce (1028 m. n. m.)

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 45: Nástupní část lanovky A ze Pstruží na vrchol Plešivce

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 46: Lyžařský areál Plešivce – Lanovka ze Pstruží na vrchol Plešivce, vpravo modrá sjezdovka Milena

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 47: Lyžařský areál Plešivec – sáňkařská dráha

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 48: ApresSki bar v areálu na Plešivci u sjezdovky Pavla

zdroj: autor (2015)

Příloha č. 49: Lyžařský areál Telnice – černá sjezdovka Slalomák, vpravo spodní stanice lanovky

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 50: Lyžařský areál Telnice - spodní stanice lanovky a vodní nádrž určená pro tvorbu technického sněhu

Zdroj: autor (2015)

Příloha č. 51: Lyžařský areál Bourňák - slalomový svah s vodní nádrží určenou pro tvorbu technického sněhu ve spodní části

Zdroj: autor (2015)